OTTO RUNG

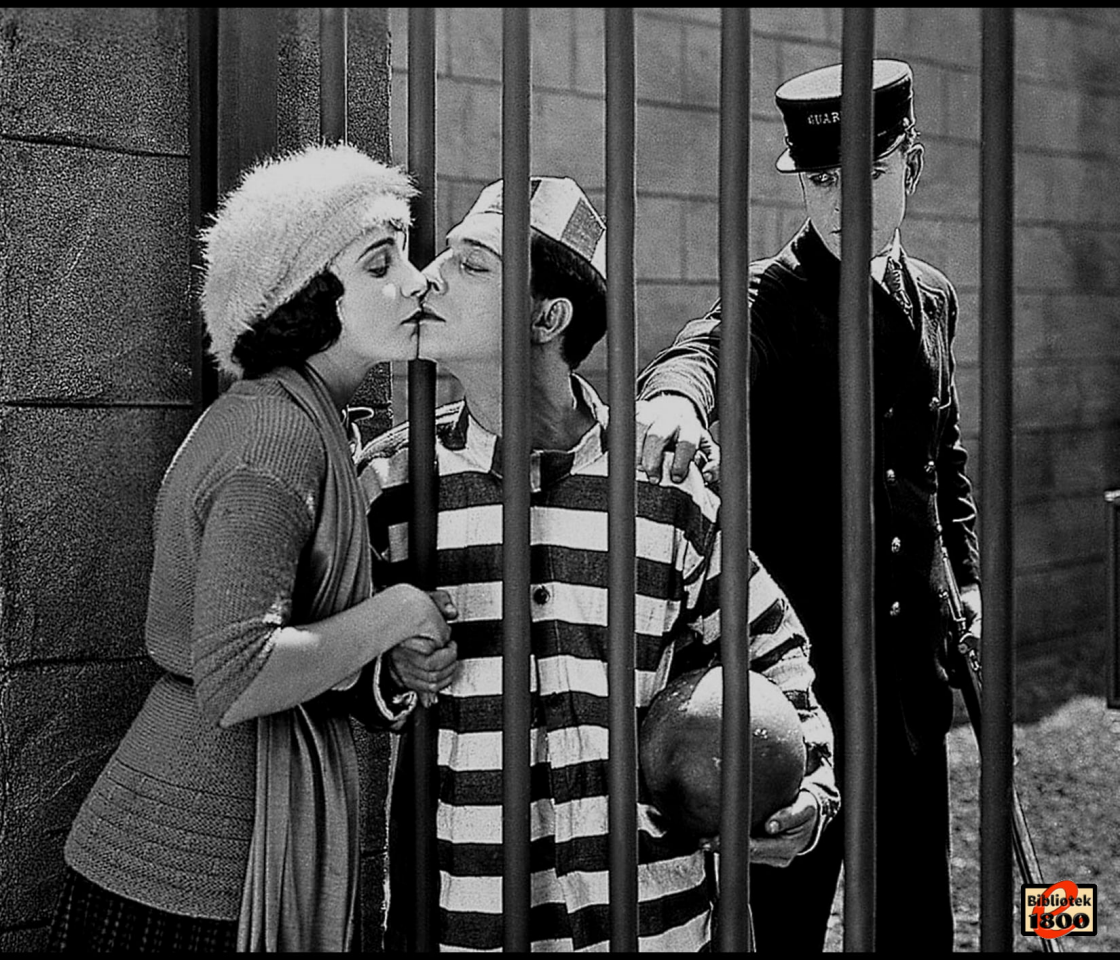

Tyve og røvere

Noveller I

Otto Rung

Tyve og røvere

Noveller I

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Otto Rung: *Tyve og røvere* er baseret på originaler, som på udgivelsestidspunktet er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+80 år eller mindre, samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Otto Rung: *Tyve og røvere* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+80 years or less, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Internationale – en historie om tyve

Peter Kopf stod ud af sin tredje klasses kupé ved den sidste station, før toget nåede Berlin. Der var imidlertid alligevel en gendarm på perronen. Han stod med pikkelhuen spændt fast til sit store, gnavne læderansigt. Og hans øjne klippede billetmærke i dem, der slap gennem ventesalsdørene.

Kopf trak hatten fastere ned over sit tætklippede hoved. Skidt for resten, om de kendte ham!

Han havde sit tvangspas i orden; det kunne de få at se. Han skulle melde sig med det på politikammeret i Berlin; det var en lovlig sag. Han var ikke eftersøgt; det var blevet godtgjort inden løsladelsen. Man havde opmærksomt fulgt ham til grænsen. "Adieu, hr. Kopf!" "Adieu, snälle hr. polismand!", og så ind mellem de sorthvide grænsepæle.

Gendarmen kom nærmere, satte sit mærke i ham; men det var, lige som klippetangen blev hængende et minut. Nåda! Han huggede hovedet bagover og tog efter en opdukkende vane tag efter overskægget, men det havde de nok raget af ham. Han var et mærket får.

Nu skulle han altså klare sig med mundtøjet. Tysk talte han med en tilsætning af russisk. Det gik rigtig flinkt.

Gendarmen løftede i dette øjeblik hånden, og der blev en standsning i strømmen.

"Nå," sagde Kopf, "kan man ikke komme forbi; jeg har venner, der står og kigger efter mig."

Gendarmen så på ham. "Passér!" sagde han, og lagde i det samme hånden fast på skulderen af en ældre, jovial udseende, stærkt rødmosset herre i pels, der var ledsaget af en drager med mange ruslædertasker. Klap! sad der et par blanke stålmanchetter om de to middagsfede håndled. Den pelsklædte fik en skæv, apoplektisk mund. "Lad os få en droske," sagde han.

Kopf trak vejret lettere. Han kom ud i en lang lindeallé, der førte ind under buede viadukter; der var få huse, men landskabet var kvadreret til byggegrunde. Der stod store, hvide plakater midt i marken på to ben med påskriften: Terræn! Kopf sprang på en sporvogn, og nu susede de ind mod Berlin N.

Kopf tænkte på, hvor rart det var at føle, at det gled af sted med én. I toget havde han ikke tænkt på det; dér havde han sovet. Og nu havde han udstået enkeltcelle i et år for at få tre måneders rabat på straffetiden i den grå slaveanstalt der ovre på Sjælland, hvor en ren bagatel, der var ganske uværdig hans talent, havde skaffet ham logis. Han havde faktisk været meget reduceret, da han kom til at hæfte sig ved den sømandsjakke, der hang som et skilt foran en havnebod. Havde været i dårligt selskab, spillet billard og var blevet plyndret for over otte hundrede reichsmark i sedler af et par fyre, der var ude at "fange en torsk". Der var en rødhåret pige med i spillet. Han var "torsken", og hun fiskede ham. Så var det, han lavede den kunst med frakken, og det var et år og to søndage i tilgift akkurat. Det var på tide, at han fik foden i en ordentlig stigbøjle og svang sig op.

Nå, der blev nok en af de gamle, rigtig gode forretninger inden længe.

Desuden "stod han ikke højt" i Tyskland – havde kun en lille bedrageridom og ville næste gang ikke komme op over en måneds fængsel.

Godt! Nu gik den igen frem i den fygende luft. Det pustede dejligt her på forperronen, lige ned i svælget. Han stod mellem en bunke arbejdere i deres værkstedstøj. Det var rart at være med, at føle, at det flyttede sig med én! Puf! Af sted! Det skurede og klang fra luftledningerne af disse morsomme græshoppeben, som vognen rakte fra sig. Nu dukkede de ned i fabriksstaden. Han behagedes ikke af disse grå fængselsmure og den evige skorstensskov. – I arresten havde han haft udsigt til en grå dampskorsten og på anstalten til en præcis magen til. Disse arbejdsmænd gik ind til et ganske lignende fængselsliv! Han følte sig som fri mand mod dem, som "rentier" – han levede af sine midler; – og han så tankefuldt på sine to mellemfingre, som en dygtig specialist havde erklæret for ypperligt egnede til at danne "gaffel", ved opfiskning af portemonnæer fra damelommer i trængsel. Nå – for øvrigt anså han lommetyveri for ugentlemanlike – foreløbig.

Flere skorstene! Han kom til at tænke på en usynlig kammerat i arresten, der ved bankesystem havde forklaret, hvorledes han var klatret op ad fængslets dampskorsten ved lynaflederen, havde vredet den løs og med den som svingtov var sprunget i fyrretyve fods højde et dødsspring over et dyb af gadens bredde ned på et skråt slibrigt skifertag, var balanceret på tagryggen og sluppet gennem et kvistvindue – ned. Så var der en kamp med fem mand af styrken; et jernsengeben gjorde underværker, men hvad er én mand mod fem!

I Berlin, Norden, nær ved stadsbanestationen stod Kopf af sin sporvogn. Og nu gjaldt det, om Piper var på fri fod.

Piper var på fri fod. Han havde mærkeligt nok holdt sig skudfri alle de fire år, han havde ført forretning i Berlin. Han havde et par store værkstedslokaler med udsalg af brugte cykler i Usedomstrasse. Efter at cykling var gået af mode i Berlin, gik forretningen for ringe omsætning. De professionelle cykelrøvere søgte udenlandske markeder, og Pipers værksted blev efterhånden en transitplads, hvor blandt andre franske og skandinaviske koster hensendtes til forandring og ukendeliggørelse. Piper var i butikken lige inden for ruden, og efter at have hilst på Peter Kopf med et nik fandt han anledning til at tage sin hat og gå ud ad gårddøren. Dér ventede Kopf ham.

"Nå, er du ude igen?" sagde han, "det var udmærket. Jeg vil råde dig til straks at gå over til Moritz Mann. Kom, jeg skal gå med. Han er flyttet."

Moritz Mann var en fed edderkoppegrå guldsmed, der sad i et ugenert lille baggårdsværksted og arbejdede over en blæselampe, som han trådte med foden. Han blev ved at banke med den spidse hammer på et krumt stykke metal.

"Jeg har en mand," sagde Piper, "som jeg garanterer for er brugelig. Vi har arbejdet sammen ovre i Staterne."

Moritz Mann lagde sine sager fra sig. De så et par hurtige krystalblink fra en æske, han lagde ind i et jernskab. Han smed det krumme stykke metal, – det var et brystsmykkes indfatning af guld –, hen i vindueskarmen, hvor der stod en tallerken med afspiste pølseskind. Han tog skærmen af ansigtet, stod nu op, var kæmpestor med en svær, hængende bug.

"All right," sagde han. "Vel, hr. Kopf. De er nok, hvad vi i Amerika kalder en '*handy*' mand med et centrumsbor."

"Jeg har lavet den kunst før," sagde Kopf.

"Der er et selskab i byen," begyndte Mann. "Der er kommet et engelsk selskab her til byen … har De hørt om mr. Weeny?"

"Weeny? Ikke under det navn."

"Navnet er også ligegyldigt. *Weeny Limited*, kan vi kalde det, er kommet hertil i forretningsanliggende. De behøver som sagt en mand, der er kendt med sagerne." Mann var i færd med at klæde sig om og præsenterede sig nu i silkehat, bonjour og en stjernebesået plysses-vest. "Ser De, hr. Kopf, jeg kom fra Frankfurt i går nat. Der sad i kupeen en ældre engelsk herre og læste en avis. Vi var alene. Taler De engelsk? spørger han med ét. "Yes, sir". Vel. Vi kommer i snak, han er fremmed, jeg er kendt. Jeg fortæller, at jeg er næringsdrivende her i staden med guldsager og juveler på auktionsopkøb og lignende. Straks tager han et etui op og tilbyder mig en brillantring til salg. "Er De en af os?" spurgte jeg. Han nikkede og gjorde den sædvanlige zinke med to fingre og venstre øje. Godt. "Jeg så straks, at De var af lavet," sagde han.

Så gjorde vi forretningen med brillanterne. De er fra den store affære i Edinburgh. Har De ikke læst om den? Nå. Han havde en citytaske halvt fuld af smykker. Nu går stenene til markedet i Hamburg. Her er de ikke i pris. Indfatningen er min andel. Han spurgte mig, om jeg ikke havde en modig mand til en affære, de har for her i Berlin. Han skulle møde sit selskab her."

"Hvornår?" spurgte Kopf.

"I aften. Der er udeblevet en mand for dem. Han blev taget i Frankfurt, og det gælder at handle hurtigt, inden han får sladret; han er ikke pålidelig nemlig – under arrest. Altså i aften. Det er mr. Weenys selskab. Mr. Millar venter mig kl. 9."

"I aften!" sagde Kopf. "Aldrig. Jeg er for det første her med tvangspas. Jeg skal melde mig på kamret inden 24 timer. Desuden gør jeg bedst i at 'ligge lavt', som de siger i Staterne, i nogen tid og holde mig ude af håndteringen, til mit målesignalement, som gik til det tyske politi ved min udvisning, er mindre frisk i politiets arkiv. Farvel. Jeg går altså op på kamret. Skal jeg hilse?"

"Pyh!" sagde hr. Mann.

"Og desuden," sagde Kopf videre. "Se på mig: Jeg ligner fuldstændig en løsladt røver. Jeg har rejst en nat på jernbane, er fuld af kulrøg, snavset og gennemsvedt. Jeg ser ud i tøjet som en antikvitetsgenstand. De ved, jeg er af god familie og meget øm over min person. Min overfrakke var moderne for to år siden, og mine bukser ser ud, som om de havde ligget i blød, mens jeg stak i den grå uniform. Penge har jeg fra overarbejde. Nej. Jeg vil ekvipere mig, tage ind på et hotel, få mig et delikat dampbad, – jeg har nok af anstaltens lørdagsskrubber, – og så smække mig i nat i en førsteklasses patentfjederseng. Det er, hvad jeg har glædet mig til, og det er, hvad jeg vil."

"Vel, adieu, hr. Kopf," sagde Mann. "Det gør mig ondt. De kunne have indlagt Dem fortjeneste. Det er meget fremragende folk, de englændere. Af de *store, 'the high mob'*, som de hedder i London. Det er en exceptionel udmærkelse at få tilbudt arbejde for dem. Men som De vil."

"I morgen er jeg villig." Kopf betragtede med modbydelighed et par handsker og et lommetørklæde, han fandt i sin lomme, indskrumpede til en valnøds størrelse, tørre og stive. "Det er desinfektionsovnen," brummede han, "de svinebæster!" Og da hr. Mann ranglede med sine nøgler for at få ham ud af døren, betænkte han sig og sagde, at han kunne påtage sig arbejdet.

Mann sagde: "Godt. De skal stille klokken halv tolv på Friedrichstrasse-stationen." Og han opgav ham nærmere kendetegnene. "Indtil da må De blive ovre hos Piper, ikke vise Dem på gaden, overhovedet ligge musestille inde i lageret. Blev De anholdt, sad vi net i det."

Kopf bandede. "Nå, snavset er jeg. Og i nat er alle katte grå." Han redte sig et leje mellem dyngerne af gamle gummislanger og cykeldæk og sov øjeblikkelig. –

Hr. Mann førte med megen elegance sin svære mave foran sig ned gennem Chausseestrasse. Han gyngede, let i gangen, og svingede sin sølvduppede stok. Han var imponeret af englænderne og kopierede deres seje globetrottertrit. Han købte sig et par gule støvler og lod hos en frisør overskægget klippe kortstubbet efter engelsk officersmønster på bekostning af årelange skægbinds-resultater.

Alligevel imponerede han ikke mr. Millar, da han traf ham inde i Kaiser-passagen. Millar strøg rask forbi ham og hviskede: "Hurtigt. Auto! Gå op efter mig." Han gik ud i Friedrichstrasse. "Auto!" råbte han, og der kom en ledig motordroske farende. Han sprang ind under kalechen, og Mann var ikke sen til at komme efter.

"Jeg vil nødig ses sammen med Dem, *you know*," sagde Millar. "Vi står ikke rigtig godt til hinanden, sådan i garderoben, *you*

see". Millar var nemlig i flot rejsekostume, med en lille krickethue på sit smukke hoved og jockeygamacher op om læggene. "Har De manden?"

"Friedrichstrasse-station klokken halv tolv. Parat. Vil De ryge?"

"Nej tak. Ryger ikke, når jeg er i træning. – Hold her!" Han betalte chaufføren. "Hr. Mann! Klokken fem i morgen tidlig må De være parat i deres værksted. Der bliver en del stene at pille ud af en smule guldblik. I morgen klokken otte er deltagerne spredt for alle vinde med de første tog. Hurtig i vendingen, ved De. God aften, hr. Mann." Millar gik fra Brandenburger Thor, hvor han var stået ud, tilbage i den tætte menneskevrimmel. Der kom en ung dame med fingeren inde mellem bladene på en turisthåndbog langsomt vandrende. Rejsesløret indrammede hendes meget blege ansigt. En mørk herre ledsagede hende. "Å, undskyld, min herre," sagde den mørke. "Vær så venlig at vise mig vej til Zoo." – "med fornøjelse. Jeg er for øvrigt selv fremmed her," sagde Millar og tilføjede: "De er præcis, Morris. Vi har fundet en mand, og Wilson har meddelt mig, at farvandet er frit. Klokken ti begynder vore vagtposter deres ruter."

"Tak for oplysningen," sagde den anden. "Kom så, Jessie."

Morris gik videre med Jessie. Hendes lidenskabelige mørke øjne og de svære guldringe, der hang fra hendes øren under en bunke pelstykt hår, vakte ikke ringe opsigt. Morris blev ængstelig. "Lad os ikke gå herinde i strømmen."

Han fortalte om Millar, hvorledes han oppe i Stockholm en gang på gennemrejse var blevet taget, fordi han gik for meget inde i menneskestrømmen, og sigtet for lommetyveri. I tre

måneder sad han. Så blev han ked af den ting, bad sig fremstillet for dommeren og sagde følgende;

"De har haft den frækhed at sigte mig for lommetyveri. Er De rigtig vel forvaret? Ved De, hvem jeg er? Jeg er den meget bekendte Jack Fergusson Millar! Jeg er medlem af et stort internationalt selskab, John Weeny Limited. Vores driftskapital er på to hundrede tusind. Vi gør forretninger i bankhvælvinger i førsterangs juvelérbutikker i London, Paris og Wien. Tror De, jeg putter mine fingre i jeres lumpne svenske overfrakkelommer? Nej, min herre. Vær så venlig at lade mig få min bagage, at jeg kan komme bort fra så tarveligt et land. Lommetyveri! Aldrig har jeg kendt magen!"

Nå, Millar var ikke eftersøgt og fik følgelig lov til at rejse.

Jessie lo. "Jeg så en gang en lommetyv arbejde. Han gik stille med hænderne i lommen, men der var ingen bund i de lommer, og hænderne kom ganske stille frem neden under slidsen. Hvor pudsigt. Ikke!"

Jessie skiltes fra ham uden for Centralhotellet, hvor hendes fader, mr. Weeny, var taget ind under navnet "Geo. Clackwood Esq.".

Hun fandt ham nede i restauranten i selskab med en mager skægløs herre i lang gul overfrakke. Det var selskabets londonersagfører mr. Dear. "God dag, Jessie." Mr. Dear rejste sig med hånden fuld af papirer. Weeny havde meget at ordne. Han ejede en privatformue på en halv million pund sterling, så for resten meget distingveret ud, hvidvestet og elegant i manchetlinned og fodtøj. Men ansigtet inde i den sølvgrå skægindfatning spidsede sig ud mod en næse af tydelig jordbærkulør. Han var imidlertid kun normal og arbejdsdygtig,

når han var beruset, og begyndte derfor altid på portvinen straks før lunch.

"Nå, min pige! Hvor vil du så hen i aften?"

De blev enige om Wintergarten. Mr. W. Dear, *Attorney & Solicitor, London*, skulle afsted med aftentoget. Beklagede ikke at kunne være med til den lille natlige forretning.

"Så går vi i Wintergarten. På hjemvejen kan vi gøre en lille tur ned og se, om drengene har alt i orden." Nu bragte en kellner ham "*Times*", der var blevet ledig, og han lod sig ikke mere forstyrre. –

Klokken halv tolv gik Jessie med Millar ud ad Wintergartens bagudgang over på den nærliggende Friedrichstrasse-station. Jessie havde fået lyst til at se den nye mand. Og hun så en meget snavset skummel person, der stank af frisk guttaperka. Hun gik nærmere. "Hvad hedder De?"

"Pietro Kaput," sagde han. Hun lo, kunne godt se, at han var både kraftig og køn, men holdt sig i fornem afstand på grund af hans lurvethed.

Peter Kopf var rasende. Han fandt Jessie bedårende.

Det var den type, som han særdeles godt forstod at gøre sig hengiven, sort og blank var hun i øjnene, munter og festlig, en udmærket kammerat ved udførelsen af lystige indfald. Men hvad hjalp hans hvide friske tænder, hans kokette blink med venstre øjenlåg ham nu, da han var i disse slaveklæder.

Jessie stod med et silkeforet slag løst over en pragtfuld kniplingsbluse og målte ham. Han skulede til Millar, der behandlede ham meget nedladende. Af fødsel og opdragelse var han så god gentleman som denne hovne jockey! Men en afdanket tredjerangs tjener lignede han i tøjet, spist havde han

ikke, drukket endnu mindre. Godt! Arbejdet skulle vise, at han var gentleman endda.

Villaen lå et godt stykke ude i Thiergartenkvarteret, temmelig isoleret midt i en have. Som de fleste omliggende villaer stod den ubeboet om sommeren uden for kontortiden. Den ejedes nemlig af en meget rig diamanthandler, der havde sit kontor i villaens stueetage. Selskabet kunne skimte den høje gavlkrone over buskadset. Situationskortet, som de allerede i London havde sat sig ind i, passede på en prik. Necks, der havde været i Berlin for at rekognoscere to måneder i forvejen, havde gjort sine sager godt. Skammeligt, at han nu sad fast i Frankfurt.

Et par af de yngre og mindst erfarne blev udstillet som vagtposter helt oppe fra Siegesallé, en kæde med fire hundrede alens afstand mellem hver. De havde anvisning på at fingere berusede, hænge på en bænk og opholde – og om fornødent fornærme – enhver betjent, der nærmede sig.

Millars halvsøster, en tolvårs tøs i fantastisk tiggerkostume, skulle drive i nærmeste nærhed inde på fortovet. Hun havde en særlig evne til at opholde navnlig ældre herrer, som ubelejligt kom forbi. Hun sad stille på en stentrappe og klynkede og var smidt på gaden af sin onde fordrukne stedfader, og hun var parat til at smøge strømperne op om sine dejlige ben og vise mærkerne efter slagene over lægge og knæ, om herren ikke ville tro hende.

Vagtposterne skulle skifte plads hver time, om afløsning var der ikke tale. Klokken halv tre skulle hovedstyrken rykke frem.

Banden foretog altid meget faste bevægelser, direkte, voldsomme fremstød på forud valgte stillinger. Det var

sjældent, at nogen operation under dette opsparede højtryk af fælles energi slog fejl.

Mr. Weeny kom kørende i en droske ude fra Charlottenburg, hvortil han var taget med toget lige i forvejen. Han kunne således uden at bemærkes gennemløbe hele rækken af vagtposter. Alt var i orden.

Klokken halv tre kom Morris, Millar, en meget stærk, forhenværende nævefægter Wilson, og Peter Kopf ned i villa-alléen. Millars halvsøster sneg sig klynkende forbi dem. Alt var i orden. Politiafløsningen var netop foregået, og betjenten var oppe i sidealléen.

Hurtigt stak Morris en jernkrog ind i låsen på den store gitterport og vred om. Op kom lågen, og de gik rask ned over grusgangen. Da villaens facade berørte sidealléen, var bagsiden med haven den rette operationsbasis.

Som de havde ventet, var alle vinduer spærret med jernpersienner.

Wilson, der var gået op ad trappens tre stentrin, hviskede ned til de andre, at den stump tændstik, han klokken 6, da forretningen lige var blevet lukket, havde anbragt i nøglehullet på entrédøren, sad der endnu. Dette godtgjorde, at huset nu var tomt. For en sikkerheds skyld ringede Wilson længe og voldsomt på dørklokken. Blev den lukket op, skulle han sige, at han ville tale med lægen – og så opdage, at han var gået galt. Men der blev ikke lukket op.

Så hentede Morris og Millar ejendommens brandstige for at nå første sals vinduer, der syntes lettest at angribe. Imidlertid viste det første vindue sig at være blindt og malet på muren. Det nedslog dem. Tyve holder ikke af at måtte forandre plan.

"Vel," sagde Morris og studerede grundridset ved lyset af en cigar. "Kontoret er de to vinduer dér i stuen. Lad os gå gennem skodden lige durk til målet."

Wilson ordnede nu instrumenterne, nogle løvsave, et par engelske tandfile og en del fortræffelige mejsler.

"Vær så god, hr. Kopf," sagde Morris og trådte tilbage.

Kopf lod fingeren glide langs den bølgede jernskodde, der ganske dækkede vinduet. Han valgte et punkt, hvor rammen, som persiennen gled i, sluttede mindre tæt til muren. Der førte han sin mejsel ind, og på to minutter var han færdig. Wilson havde allerede ved sit besøg om formiddagen bemærket en stor træbuk ude i gården; den blev hentet, og en jernstang blev stukket ind bag persiennes rammen, Wilson lagde sig med hele sin vægt over stangen, der støttede på træbukken, og med et svagt knæk blev persienne og ramme løftet ud af sit leje i muren og hang slingrende ned over den klatrende vedbend. Så begyndte Kopf at bore i vinduessprossen; det tog næsten et kvarter, før han med en ståltråd gennem borehullerne kunne løfte lukkehagerne af. Efter at have undersøgt, om der mulig henstod genstande i vindueskarmen, der kunne falde ned og gøre støj, lukkede han vinduet op, og de gik alle fire den vej ind i kontoret.

De hængte straks et tykt tæppe, de havde medbragt, for ruden og åbnede for det elektriske lys.

"Det var det," sagde Morris og tændte en cigar, han fandt i en åben kasse på skrivebordet. "Ja vær så god, Kopf, og vis, hvad De duer til." Han tog plads i sofaen.

Kopf var i færd med lidt hårtoilette foran et spejl. Så gik han omkring i stuen og kiggede på væggene.

"Ja, det er pengeskabet, De kigger efter," sagde Morris. "Det skal være i kælderen. Når De fløjter på det, kommer det nok op."

Millar og Wilson, der havde gjort en runde i de andre stuer, kom tilbage og nikkede. Alt var i orden.

Der var et træskab, der ganske fyldte den ene væg. Og Kopf, der var specialist i sådanne indretninger, gik øjeblikkelig i lag med en sort jernhætte midt på døren. Der var et nøglehul, men en kniv forslog bedre. Og hætten gav plads for en elfenbensknap. Så snart han havde trykket på denne, kunne de høre den svage brummen af jernskabet, der steg op fra kælderen.

"Bravo, Kopf!" sagde Millar. "*Well done, my boy!*" Det var ikke muligt at komme til dette indemurede skabs bagside, og låsene var skjult af klapper. Man havde forberedt sig på at kunne åbne dem ved at sende en kraftig stråle af en sprøjte ned i nøglehullerne, men det var ikke til at tænke på nu.

"Her er bomberne," sagde Morris, "og et godt stålbor, kil på hr. Kopf!" Han strakte sig magelig på sofaen. Wilson stod vagt ved døren. Hans mægtige arme syntes at hænge som hamre dirrende i spændt fjederkraft.

Kopf borede fem huller omkring hver lås og satte dynamitpatronerne ind i deres leje. "Vær så god," sagde han. "Nu er min del af forretningen forbi. Nu kan I andre brænde løs. Nu vil jeg se mig lidt om."

Millar kom med en del puder og tæpper, som han svøbte om skabet for at dæmpe larmen, og Morris, der var ingeniøruddannet, anbragte en trådledning i en af belysningskontakterne. "Hvorfor ikke benytte kommunens

strøm til at tænde minen," sagde han. Der gik en del tid med denne ordning.

Imidlertid gik Kopf ind i de tilstødende værelser og tændte lys. I et spejl så han sit eget ansigt, frygtelig medtaget, med lange sodstriber under øjnene og over kinderne. Og da gik det ham, som det ofte går tyve: at de påvirkes og beruses af de stuer, hvor de er gået ind for at stjæle.

Han befandt sig under voldsom betagelse af den overdådige salon, hvis damaskesportiérer blødt strøg hans snavsede kind.

Han gled med et halvt blik forbi de store lyse malerier af kvinder, sigøjnerdamer, der stod med løftede tamburiner på en marmortrappe, ganske nøgne kvinder, der lå cigaretrygende bagover på et panterskind. Han lod fingrene glide hen over de mauriske taburetters riflede ornamenter. Og han følte sig pludselig under en brændende tørst efter igen at få del i denne, som han syntes, rige komfort og udmærkede elegance.

Hans hår, der hang ham ned i panden, klæbede svedigt. Han fik en tyk hoste, som havde han spist støv. Han flængede frakken af sig, så ærmegabene sprang og den rådne vest skiltes i ryggen. Han løste sit røde slips, der snærede som en strikke om hans hals. Det lettede.

Kopf gik med voldsomme gebærder omkring i salen, ind i spisestuen, hvor lyset brødes i væggenes kobberkar, hvor der på bordet endnu lå en hvid dug med to slanke sølvstager og en gylden og blå porcelænsopsats med røde æbler. Han flængede skjorten fra sit bryst, gik og nynnede, gned sig i sine lange tyvehænder. Det gjorde godt.

Han drak et glas vin, kom buldrende ud i en korridor, en korridor med bløde løbere; – noget andet end

fængselsgangenes klaprende gulve af jernriste. Derefter smækkede han en dør åben og kom ind i et hvælvet rum af marmor, der sænkede sig til et bassin omgivet af blanke messingrør og snirklede haner. Og nu flængede han de sidste klude af sin krop, prøvede hanerne; sådan!

Nu sivede fine dampstråler frem af gulvet, lagde sig ømt og vådt og varmt om hans hud. Han gav sig ganske hen. Han lod det regne iskoldt og pludselig glødende varmt fra loftets skinnende gule brusekander. Lagde sig derefter ned i en seng af lunt blødt vand. Det buldrede og kogte inde i rørene. Han dansede omkring på de bløde filtmåtter, gjorde gymnastik og var inde og nippe til et nyt glas af den søde sherry i krystalkaraflen. Han lagde sig på ny i det lune duftende bad.

Morris kom farende. "Hvad pokker gør De, menneske? Vil De ødelægge forretningen for os?"

Kopf dansede for ham, fløjtede ham ind i næsen. Den store marineblå tatovering, der viste et klovns ansigt midt på hans bryst, trak op til et overstadigt grin, mens han vred sig af fornøjelse. Han var husets herre nu. Han sprang ind i sovekamret. Smuttede ned under det bløde edderdunstæppe og rullede sig bekvemt til rette.

På én gang var det, som om døre og vægge lukkede sig sammen dumpt og kvælende. Det blev samtidig bælgmørkt. Han var absolut døvet og vidste, at han havde hørt en usædvanlig, en frygtelig bragende larm. Han sprang op, og Morris faldt bagover imod ham. Millar tændte samtidig et lys.

"Satan!" råbte han. "Hvorfor forstyrrede De os med Deres kunster!" Minen var sprængt for tidligt, og eksplosionen havde gjort frygtelig skade. I kontoret var det meste bohave splintret,

en tyk tåge slørede for øvrigt alt; men Wilson var allerede i fuld gang med stålskabet. En tre-fire slag med en hammer, og skabet var åbent.

"Hurtigt!" hviskede Morris. "Eksplosionen må være hørt." Han greb en citytaske fra en knage og rakte den til Wilson. Wilson bed æskerne åbne med sine stærke tænder og smed juvelerne ned i tasken, så ugenert, som bælgede han ærter.

Kopf gik tilbage til sin salon. Han var søvnig og ville gøre sig det bekvemt. Han fandt en sovefrakke foret med grøn silke. Han puslede henne ved klædeskabet. Dér hang på rad mindst tredive sæt spadseredress i ståltrådsrammer, frakker og benklæder for sig sammenlagte i stive folder.

Wilson og Morris kom ind på ham. Morris rasede: "Er De gal, mand? Hvad har De for?"

"Hys," sagde Wilson. "Der er folk inde i haven. Af sted!" Og i det samme rammede han med knyttet næve Kopf et hug op under hagen, der fældede ham som en stud.

Politiet var imidlertid allerede ved bagdøren. En politibetjent viste sig under den opbrudte jernskodde.

"Hoveddøren," skreg Morris og trak en revolver frem. En efter en skrævede de over Kopf og kom ud i entréen. –

Betjenten løftede Kopf op og hældte lidt vin ind mellem hans tænder, førte ham hen til sengen. "Nej, jeg vil klæde mig på," sagde Kopf.

"Jeg håber, min kollega kan fange Dem," sagde betjenten. "Jeg hørte, at han fløjtede på assistance. De har fået en slem næsestyver, min herre, og det ser ud til, at tyvene har taget det meste af Deres værdisager med sig. Sprængt skabet med dynamit synes det. Er De lidt bedre? Godt, at vi hørte knaldet!"

"Ja," sagde Kopf. "Vil De være så venlig at tage det mørkeblå dress dér til højre i klædeskabet." Og han valgte sig omhyggeligt en manchetskjorte ud. Omsider var han påklædt og tog i entreen en elegant silkehat.

"Vær så venlig at hente en droske," sagde han til politimanden, der allerede var i gang med at tage et rids over lejligheden. Den anden svarede noget stødt, at der var holdeplads omme på hjørnet.

"Tak," sagde Kopf og han så sig om. "Jeg havde en lille citytaske til toilettesager, da jeg kom herind med toget i aftes."

"Er det måske den?" sagde betjenten og bukkede sig under en stol.

"Jo, mange tak." Kopf tændte en cigar. "Jeg kører nu op til politikamret," sagde han. "Vil De være så god at ledsage mig." Men betjenten turde ikke forlade gerningsstedet.

Kopf hilste i haven på kvarterets politiassistent, der betragtede ham noget mistænksomt, men lod ham passere, da han så betjenten på sin post i døren.

Klokken ti traf Kopf Jessie Weeny ved sin te i Centralcafeens restaurant. "Er Deres fader visibel?" sagde han. "Gud, mr. Kopf!" sagde Jessie. "Er det Dem? Ved De, at både Morris og Millar er sat fast. Og fader er taget med eksprestoget til Hamburg for at holde sig klar til at forsvinde fra fastlandet. Mig ville han for ingen pris lade følge med. Og jeg er ganske alene her, til jeg får telegram fra ham."

"Så meget des bedre," sagde Kopf og satte citytasken tungt på marmorbordet. "Så meget des bedre!"

Hun så på tasken, smilede og spidsede sine flammerøde læber. "*Well, my dear boy!*", og hun lagde sin arm i hans og

hviskede: "Nord-Syd-exprestoget går om en time. Jeg har altid drømt om en tur til det skønne Italien, hvor jeg endnu aldrig har været."

Frihedens bivogn

Hen ad landevejen løb Solborg og Manghild.

Manghild i særk og skørt under forstanderindens brune ulster, Solborg i blåt ærmeforklæde og hvide uldstrømper, begge uden hovedbedækning, Manghild mørk, buttet, godt over sytten år, Solborg gyldenblondkrøllet, langbenet og næsten atten. Det var solskinsvejr og drivende hedt. De to pigebørn plukkede blade for at tørre deres pander, i de lange magre træer her stod, var der ikke så megen skygge som hjemme på Søndre Boulevard i juli.

Solborg viftede en lang kildrelok væk fra opstoppernæsen og blinkede mod solen.

"Hvad er nu det?" hviskede hun. "Der skal du bare se så galt, Manghild!" Oppe på bakken kom en mand på cykel. "Hvid kasket og bukser," sagde Solborg. "Det kan godt være en cyklistbetjent." Manghilds lille underlæbe sank. Musetænderne hakkede forskræmt.

"Vi spæn'er!" sagde Solborg og lod sig på halen køre ned i grøften. Der var et hul i hegnet, Solborg kom igennem slank som en ål, men Manghild blev stikkende som den lille prop hun var. Solborg trak i hende ved benene. De rutsjede ad en skråning ned mod et vandløb, foran dem lå marken med mælkebøtter og blomster op mod nogle høje og noget krat og ingen huse. Pludselig hostede noget nær ved. De så til højre i et sæt. De sad lige ved siden af en herre. Solborg hvinede op og skelede så hen til ham.

Nåh! Det var ikke nogen herre, men en mand. Han havde lange skægstubbe og havde taget sko og strømper af begge fødder, som han sad og pjaskede med i bækken.

"Der kommer en cykelbetjent, oppe på vejen," sagde Solborg advarende. "At De ved det!"

"Tak mine damer," sagde manden høfligt og lettede på sin fløjlshat. Hans pandeskal var høj, hvid og nøgen som et strudsæg. Ud foran ørene stak lidt vissent hår og ligeså på hagen i totter som krøb hår ud af en gammel madras.

Manghild lyttede efter cyklen. "Nu er han forbi!" sagde hun med et suk, men hendes barm gyngede endnu og fyldte hendes særk.

Mandspersonen lod sine tær skvulpe i vandløbet. "Det køler!" sagde han, "efter fire døgn på valsen."

"Det må være varmt med valørhatten!" Mente Solborg, "og synd for Deres høje lyse sommerhår." Hun viftede sig med et skræppeblad og synede ham kritisk. Han tog velourhatten af, fugtede et gammelt gråt lommetørklæde, lagde det over skaldepanden og pustede lettet. Han var i en langskødet frakke med maling over hele forbredden, ulden flip med snørelidse og ingen vest, men sportsbælte.

Han drejede hovedet på en lille rynket fuglehals og smilede indladende.

"Og hvor kommer så damerne fra?" Han hældte lidt tobakssmuld fra bukselommen ud i en grumset grå hånd med en bleget plet i midten efter fodbadet. Han førte tobakken op til sin lille skæve næse og snusede.

"Hvor vi er rendt fra –?" Solborg kastede med nakken, så tre hårnåle røg ud af frisuren. "Fra Redningshjemmet naturligvis,

for Vildfarne Unge Pigers Frelse af 1905. Vi havde sat der i fire dage, og så spæn'ede vi."

"Vi fik margarine på maden!" sukkede Manghild tungt.

Solborg vrængede mund: "Og vandgrød!" Hun slog sig bagpå med hånden. "Sådan et børnehjem! – Manghild," fortalte hun, "har forstanderindens ulster på. Nu har hun det så godt, det gamle siv!" Hun gabede og strakte armene fra sig: "Og nu er vi ude og suse. Mig og Manghild. Ude på friheden." Mandspersonen aftørrede sine fødder med en tot græs. "Måske jeg tør byde damerne på logis hos mig."

Solborg spærrede øjnene op og så sig om:

"Hvor skulle det være?"

"Hotel Kattens Hvile!" Han stak næsen til sine strømper, men fandt dem våde endnu og gemte dem hovedrystende i lommen. Han trådte ned i snøreskoene og bandt sejlgarnet i sløjfe. "Værsåartig!" sagde han, "og træd nærmere. Femte busk til højre." Han bukkede skævt og rullede med øjnene. "Må jeg tillade mig, at jeg præsenterer: Niels Ankersen, vandrende kunstmaler." Han smilede med tre tænder i overmunden, stod indbydende på sine små krumme ben og viftede med fløjlshatten.

Solborg nikkede betydende til Manghild:

"Skal mig og dig gå hjem til bedstefa'er?"

Manghild samlede skørterne om sine runde ben og rejste sig drømmende. Ankersen pegede med tommelfingeren ad en sti, der smøg sig ind i det lille krat. Han gik forrest med ømme fødder i de hullede sko.

Solborg så sig tilbage over skulderen og rakte tunge: "Nu kan I hilse forstanderinde Skjødt og sige: Nå!" Hun lagde armen om

Manghilds hofter.

Under en busk boede Ankersen. Det var en busk, der dannede et helt tag, Solborg tænkte, det var en sørgepil, og op mod noget jord havde Ankersen lavet sig en hel rede af hø.

"Jeg boer i stueetagen," sagde Ankersen, "og mine møbler har jeg i kælderen." Han skrabede i høet og trak en vadsæk frem. Solborg så, at der var malet et skilderi på forsiden med himmelblåt.

"Er det en husar?" spurgte hun og kneb øjnene sammen.

Han rystede på hovedet: "Nej, det er et bølgestykke. – De hvide striber var skummet," forklarede han, "og ikke husarsnore. Værsgo at tage plads i sofaen." Han lavede med bagkroppen to fordybninger i høet, en til hver af damerne.

Solborg så opad imod træets top, hvor grenene var tynde. Der sad nogle mellemstore fugle midtvejs. De generede hende ved at hoppe. Det var sikkert stære eller bogfinker. Det var dog for galt! Hun rejste sig.

"Og hvor skal vi så bo," spurgte hun vredt. "Oppe på kvisten måske?"

Ankersen gjorde mange undskyldninger. Loftet var jo nok utæt, men ovenover var der stjerneklart. Om natten da i alt fald!

"Tak," sagde Solborg og børstede høet af ærmeforklædet. "På Redningshjemmet havde vi krølhårsmadras og skriftsteder på gesimserne."

Ankersen vendte øjnene lyrisk. "Men ikke friheden. Og den åbne natur!"

"Farvel bedstefa'er." Solborg tog Manghild ved armen.

Ankersen kløede sig i nakken. "Vil damerne gå med i fem minutter?" foreslog han. "Dette her er kuns mit sommerhotel."

Han førte dem ad stien over marken ind i noget skrub og ris. Der stak gærdestave op af jorden, og over bækken lå et bræt, Manghild nær havde brækket ved sin vægt. Der lå også store dynger af kvas og potteskår.

"Sikken en losseplads!" vrængede Solborg.

"Nej," sagde Ankersen, "men her har været kolonihaver, og til næste sommer villaby. Og her er helårsbeboelsen."

Han viste dem om bag nogle buske, og der stod midt på marken en stor gul sporvognssbivogn uden hjul og med akslerne plantede i pløjejorden.

"Det er linje 9," råbte Manghild og satte fingeren på forperronen. "Hvorfor er den stoppet her?"

"Den er sat på vigespor og solgt som kolonihavelysthus i sommersæsonen," meddelte Ankersen, "men står ledig på grund af bolignøden. Værsågod mine damer og stig indenfor i salonen. Jeg holder mig til verandaen!"

Solborg kradsede med neglen for at lette på forperronens fodbræt. "Monstro her skulle ligge en tiøre?" Hun så op. I taget stod endnu "Plads for 8 personer" og en blå emaljereklame for en tandtekniker, der gjorde det fabelagtig billigt. "Han er en stor snyder," sagde Solborg, "han trak femten ud på mig, da jeg var fjorten år og gav mig kun tolv igen!"

Hun smed sig bagover på sædet og stak benene i vejret for at sprælle lidt med dem. Ud af hyndebetrækket myldrede bænkebidere. Hun hvinede, fik i en fart fødderne ned, de gik til anklerne i sporvognens bundvand, og hun blev hysterisk.

"Her trænger til at øses!" indrømmede Ankersen. Han vendte sædet og bankede det ud. Så rykkede han gardinet hen for

ruderne. "Det er lidt mørt," sagde han, "men tæt, såfremt damerne vil være ugenert og soignere sig –?"

"Med hvad?" råbte Solborg rasende og rykkede de sidste hårnåle ud af hovedet. De bleggule lokker ringlede ned over hendes ansigt. Hun slog til dem.

"Jeg kunne jo lave nogle hårnåle," mente Ankersen, "af noget jernpigtråd fra hegnet."

"Og jeg har en kam," vedblev han, "i min håndbagage." Han åbnede sin vadsæk og udtrak en gammel paraply, en rusten petroleumslampe, en stribet reserveskjorte, en primus og to årgange af *Figaro Illustré*. Endelig en egen lille flad bakke.

Det var vandfadet, fortalte han og tillige en historisk klenodie, den havde været spyttebakke hos hans afdøde majestæt kongen og skænket Ankersen af en livjæger, den fulgte ham overalt på hans rejser. Og her var kammen, den havde endnu sine fleste kindtænder. Han tømte sækken for yderligere ejendele og for fjorten sammenrullede malerier på lærred.

Solborg målte ham hånligt: "Man skulle tro, De var en klunsepeter!" Hun lagde et *Figaro*-bind på sine knæ. Det var trykt 1880, fandt hun ud af med væmmelse, og ganske gammelt og halvvådt!

Den bog, sagde Ankersen andægtig, havde han købt i Paris på kajen af Seinefloden, det år, der var verdensudstilling. Han var vandret derned på sine fødder!

Solborg så mistænksomt op. "Hvad kommer det mig ved!" sagde hun.

Ankersens øjne blev svømmende. Han fortabte sig i minder. "Paris!" mumlede han, han så syner. Han bevægede hænderne langsomt og malende.

Solborg fugtede en finger og vendte blade. *Figaro* læste hun og nikkede. Det ord forstod hun. Der var en illustration af damer, der dansede med gennembrudte silkestrømper, så kniplingsskørterne røg op til lysekronerne. Det passede!

"*Bal Mabille*!" hviskede Ankersen og udstrakte en rystende finger.

"Vrøvl!" sagde Solborg. "Og hold mund, mens jeg læser." Manghild var faldet tungt ned på sædet med åben mund og hvilede sig. "Jeg er så sulten!" sagde hun lidt efter sløret i mælet.

"Bedstefa'r går til byen," trøstede Solborg, "og køber aftensmad." Hun rejste sig truende. "Og det skal være nu."

Ankersen ejede elleve kroner for solgte malerier. Der var en halv mil til købmand og bager, og det varede to timer, inden han kom hjem med rundstykker, rullepølse og en dåse sardiner.

Solborg var meget misfornøjet, især med sardinerne, der var i tomat og ikke i olie, som hun elskede at drikke af æsken.

"Men vent bare til i morgen!" sagde hun og slog til blikbægeret, som Ankersen rakte hende med klart vand fra bækken. "Jeg havde ikke troet, at De var nærig, Ankersen, over for damer!"

Hun gik ind i sporvognen og lagde sig på sædet. "Træk døren for, Manghild. Når jeg vil noget, ringer jeg!" Hun spredte Manghilds ulster over sig og vendte sig om på maven for at sove med Manghild som hovedpude.

Ude på forperronen vågede kunstmaler Ankersen. Himlen udsåede en hel del af sine stjerner; men agerland og enge lå endnu i tågedis, så han, med en lille nuance af rosarødt efter solnedgangen, og skønt markerne jo egentlig var grønne, blev de nu ganske violette og sorteblå ligesom bølger i et hav. Fire

møllevinger stod som et sort kirkegårdsskors oppe i baggrunden og det blev køligt, det suste af vind inde i krattet, og Ankersen trak frakkekraven helt op over issen, satte fløjlshatten ovenpå og forsøgte at blunde. Men han så salige syner. Der – derinde bag glasdørene sov to unge skabninger, som var betroede ham af skæbnen. Her var han ene med dem i naturen, de var som de første tre mennesker i Edens have på godt og på ondt!

Vide var han vandret! Han drømte om de lange landeveje, disse skønne kunstrejser på ens fod, han hvert år tog, fra marts lige til næste november, ovre fra Jylland, hvor han havde et lille hus med selvdekorerede to stuer og eget køkken i læ af en klit ude ved Vesterhavet.

Disse velsignede og dybsindige vandringer med kunstnerøjet fæstet på naturen og med mangfoldige meter malerlærred nummer 4 parat til at skære af, når han fandt landskaber, som han solgte til gårdejere eller kromænd, ja selv til proprietærer, ja til sognefogeder for fem kroner uden hensyn til størrelsen, men for ti mere når der var mennesker eller andre større kreaturer i forgrunden.

En sagte siven lød herud, det var Solborg, han kunne høre sove. Og Manghild talte i søvne, hun klynkede, ja hun hulkede og kaldte på en, der hed Frederik, så det kunne skære i hjertet. Ankersen krøb sammen på konduktørens plads og sukkede. Men han nød sin søvnløshed som en rus, han ejede den høje himmel og alle nattens stjerner og de sorte rugmarker helt op til Nørre-Skov. Og her stod han på guldaltanen foran sit krystalpalads, hvor prinsesserne sov i silkesenge. Nattergalene gurglede i det dybe krat, og bækken blinkede af stjernernes

spejlbilleder ligesom en flod i Venedig, og det gyldne krystalpalads blev til et skib, der vuggede og lullede hen over hav ud til de fjerne lande i syden, Portugal og Korsika og Italien med de blå bjerge og palmetræer.

Han tumlede op af søvne ved dyb klokkelyd. Han gned øjnene. Det var højlys dag.

Over engene flød morgenens dis, og lærken jublede nøjagtigt over sporvognen. Imod øst tindrede himlen i solens første flammer, og alle markerne duftede frisk og sødt af kløver og dug, køer brølede i det fjerne, de spættede landskabet med zinnoberrødt, og bækken boblede iskold og klar forbi de blå kornblomster og de røde valmuer, som sukkede for blæsten inde i rugen. Han rakte armene i glæde: I dag ville han male! Marken, blomsterne, bækken og den gule sporvogn – et stort billede på den lange led!

Klemt! Klemt! En utrolig kimen, en brandalarm af sporvognsklokken, der drønede over hans hoved på forperronen, og han forstod nu benovet, at det var Solborg, der halede i remmen for at få sin morgente.

Han fik i en fart fyr på sin primus. En pakke te havde han i venstre bukselomme fra købmanden, i bækken var der vand, og de tre boller, han havde købt i går, havde ligget i morgendug for at blive friske igen. Han serverede teen i blikbægret gennem konduktørens lille billetrude og skimtede en hvid, rund arm af Solborg. Han følte sig så forunderlig rørt, morgenen gjorde ham svimmel af lyksalighed. Han kunne høre Solborg kæmme sit hår med hans kam. Det knitrede som ild og flammer derinde af Solborgs hår, der var så vildt og stridigt, at kammen bed fem tænder itu.

Pludselig stod et skvulp af vand ud gennem trækruden. Det var teen. Og Solborgs stemme råbte, at hun drak ikke kloakvand med skrubtudser i på morgenkvisten!

Lidt efter kom hun dog ud, lidt mere forsonlig stemt. Manghild fulgte hende forsovet og tyk i halsen. Solborg begyndte at tænke på fremtiden og opgjorde derfor med sin fortid. Hr. Ankersen troede måske, hun var vant til det værste! Men aldrig havde hun haft polititilhold eller gået på gaden, hverken i Nyhavn eller på Vesterbro, og at hun gik til dans, kom ingen anden ved. Natten var hendes egen! Og ingen skulle skylde hende på at stjæle fra herrer, det måtte svenskeren selv bevidne, da han fandt sin tegnebog i sin højre hægtestøvle efter at have skrålet på polisen ud af vinduet og havde selv givet hende hundredkronesedlen forærende, ganske uden noget til gengæld, så det blev til frisag i retten. "Nej, jeg aldrig stjæl' i mit liv! Men det blev fire måneder til pensionatsværtinden, fru Storck, den lede kaffemær! fordi jeg var under lavalderen i begyndelsen, skønt jeg havde bildt hende ind, jeg var fyldt, og så mig ud på redningshjemmet til frøken Skjødt og spise vandgrød!" Hun tav og sad på sporvognstrinnet, stirrende skarpt ud i fremtiden.

Også Manghild drømte endnu. Altid tænkte hun på den soldat, politiet påstod ikke eksisterede, skønt han ved den levende gud! havde fået hende til at tage fem hundrede kroner ud af bagerens dobbelte skrivebord, hvor hun var halvdagspige, og havde givet ham dem ude på marken, fordi han havde set på hende så vist, at hun faldt i søvn og blev fundet besvimet i regnevejret mange timer efter, fuldstændig våd ind til den bare krop, og hun kunne huske, at han havde et tal på

uniformskasketten og hed Frederik og havde truet hende med sin knivs bajonet, hvis hun ikke tog og hentede bagerens penge til ham og det straks! Men hver gang politiet havde påstået, at den historie med soldaten vist ikke passede, så var hun besvimet igen; og at hun havde kastet pengene med blikæsken i Christianshavns Børnehus-kanal var bevidst ikke sandt, for de havde søgt både med en bådshage og en søkikkert og fandt ikke andet end et gammelt surt korset, og en herrekuffert fuld af te og kakao – i alt fald på det sted, hvor de søgte naturligvis, på den forkerte side af bolværket.

"Nå," sagde Solborg, "nu er det vist bedst, at Ankersen går ud og besørger indkøb." Hun havde en lang liste over det, hun skulle bruge: En tube creme til huden og net til pandehåret, og naturligvis nogle klude til at hænge på kroppen i stedet for de frelserpige-chemiser fra redningshjemmet og til Manghild en lille fingerring. Til frokost ville Solborg have enten en hakkebøf eller stegt rødspætte.

Ankersen luftede rådvild panden for "valørhatten". Kassen var kun fire kroner til rest; men det syntes han var ugalant at bemærke. Han skulle nok rejse midler, ja han tvivlede ikke på sin lykke. Han hentede rullen med færdige malerier, egnen havde bøndergårde nok med bare vægge! Han vinkede farvel til damerne. Solborg gabede og sagde, at hun ville sove en gang til. Hun gennede Manghild ind i bivognen. Ankersen begav sig på vandring. Han bar hovedet højt: Han følte, at han var blevet forsørger.

På sine stumpede hjulben rullede han hen ad vejen med malerirullen i favnen og tilhørende blændrammer hængt om halsen.

Men i den første bondegård, han kom, viste proprietæren sig med et spring ud af staldbygningen og en kørepisk i hånden. Samtidig råbte han til karlen om at løse lænkehunden. Dette kom Ankersen højst uventet, og i næste gård kom fruen selv ud og tiltalte ham på det voldsomste. Omsider nåede han møllergården, og Ankersen svingede ud med fløjlshatten, møllere, vidste han, så alt fra en højere horisont og havde luft under vingerne, plejede han at sige til dem, som indledning.

Mølleejeren sad ved kaffen, han rørte rundt i koppen og hostede. "Der har allerede været en," sagde han, "og De må vist gå lidt længere ud på landet." Han fortalte ikke uden venlighed, at egnen havde været oversvømmet af en rejsende fotograf, der havde anbragt gårdens karle og piger i malerisk gruppe ude under lindetræet i søndagspudset og ladet dem stirre sig hovedet fuldt af fregner op mod solen i et fuldt kvarter uden at kny, mens han pegede på dem med kukkassen (der for resten bare var en ganske almindelig tom cigarkasse med et sort papir om og hul i) og havde taget forudbestilling på kabinetsformat mod halvtreds øre pr. hoved kontant. Hvorpå han forduftede. Det var en forhenværende skrivelærer Blomberg, og han havde åbenbart været meget heldig med sine plader. Nu søgte politiet ham, og rejsefotografer var ikke mere velset på egnen.

Det virkede ikke, da Ankersen indigneret oplyste, at han var en kunstmaler, der selv malede billederne med hænderne; det gik blot langsommere, sagde mølleren, og var ikke nær så sikker en metode som en Kodak, men hvordan tegnede ellers rughøsten rundten omkring?

Sønderknust rullede Ankersen videre ad landevejen. Han turde ikke komme hjem uden penge. Solborg ville tage sig det

meget nær, det var han vis på. Det var ikke så nemt som da han kun havde sig selv; han havde forpligtelser nu.

Han nåede landsbyen og så, at der var både købmand og manufakturhandler. Nedslået kiggede han ind i beværtningshaven til "Hotel Nymølle-Kro".

Der var dækket til et stort selskab i fri luft, otte personer, deraf de tre damer i lyse jaketter, silkebluser og store skæve hatte. Den lille skikkelige kelner hviskede til Ankersen, at selskabet var venner af en tilstedeværende herre, der var godt kendt under navnet "Boston Carl", men som var løsladt samme morgen efter otte måneder på brasen. Hans venner havde hentet ham oppe i Vridsløse i to automobiler, som holdt ude på vejen, og fejrede dagen ved frokost her i det fri. Chaufførerne var med til bords ligesom overkelneren, værten var død i forrige uge, og det flød med champagne. Ankersen kunne blot gå hen og præsentere sig.

Lidt efter sad han til bords i et lysthus, bænket mellem to svære fruer, der langsomt og tørstigt drak champagne og porter af ølglas, mens den tredje dame, med lange, sorte hængekrøller, kort nederdel og lange gamachestøvler op til knæene dansede sagte vals med sig selv på et sidebord til musik, som en herre med pandehår og en tyk sort cigar i mundvigen ydede på mandolin. Herrerne var i splinternyt lyst sommertøj med pressefolder, lige hentet fra herreekviperingshandlerens vindue, og i alle lommer havde de store bundter hundredkronesedler, som de fortalte var vundet til dem på Børsen af en vekselerer. Stella på bordet havde de mest glimrende tips, fortalte de, som hun fik af nogle af børsverdenens fineste navne, der var hendes fuldtro venner.

Mandolinspilleren lånte en pudderkvast for at køle sin ansigtshud og lod sine tre nye brillantringe gå rundt til beskuelse. Boston Carl spiste på sin fjerde bøf, og ingen vovede at tale til ham.

Alfred, en lang bleg herre i svagt rødstribede flonelsbenklæder og højhælede laksko tømte porteren i Ankersens glas og forlangte en ny kasse champagne. Den lille dame med gamacherne satte sig stille hen på hans skød. De var meget tavse og lyttede skarpt, da Ankersen begyndte at fortælle sine grinagtige rejsehistorier. Alfred slog sin dame på knæene og sagde, at det var ham en ære at drikke med hr. kunstmaleren. De lod ærbødigst Ankersens malerier gå fra hånd til hånd. "Det er skam en køn udsigt," sagde Alfred og kiggede gennem den hule hånd på et skovlandskab med landevej, fjord, mark, køer og en mølle. Turde han spørge, om det var til salg?

Den svære dame til venstre, fru Christoffersen, der talte med bas, syntes bedst om et billede med en kat, der labbede af en kop. Herren med pandehåret meddelte, at det var moderne at købe gallerier op: der var vældig opgang i oliemalerier, flere barberer var blevet rige mænd ved at barbere kunstmalere for skilderier. Og lille Stella med gamacherne sagde, at en grosserer, hun kendte, havde kvindelige modeller over hele loftet i sit sovekammer, så man måtte skamme sig!

Alfred, der var blevet meget bleg, gik og kom synlig lettet tilbage. Efter endnu en porter købte han tre malerier af Ankersen, tog i lommen og fik fat i en hundredkroneseddel. "De skal ikke give igen," sagde han. "Der er flere til mig, hvor den

kom fra." Han nikkede: "Ikke sandt, Stella!" Stella slog øjnene ned og smilede bly.

Den tredje dame, fru Theodora, havde imidlertid fået to puder stablet i ryggen på Boston Carl og spredte en rejseplæd over hans mave. Han pustede voldsomt og lukkede øjnene til blund.

"Kunne De ikke tage og tegne ham af til minde om dagen?" smiskede fru Theodora, og Ankersen fik blyant og papir. De fire herrer, tre damer, chaufførerne og de to kelnere stod bag hans stol og hviskede for ikke at forstyrre ham, mens han tegnede. "Glem ikke vortehårene på næsen," fnisede Stella, og fru Theodora tyssede indigneret på hende. Hun raslede med kontanterne i sin ægte krokodilleskindstaske, hun samlede på guldpenge nu under krigen og ville nødig gå for højt med prisen; men stå tilbage for Stellas forlovede ville hun dog heller ikke.

Da hun så den færdige tegning, blev hun bleg og snappede den, men de andre påstod, at den var storartet, og Alfred rådede hr. Ankersen til at forsvinde, inden Boston Carl vågnede. Han stak to portvinsflasker i lommen på Ankersen og fulgte ham til lågen sammen med chaufførerne for at gøre automobilerne klar. De kunne lige nå tidsnok til traverbanen. Begge kelnerne på bukken. Der blev ikke serveret mere den dag. Nej!

Ankersen kom løbende hen til sporvognen, hvor Manghild sad og græd. Solborg havde slået hende over armen og kradset hende i ansigtet, fordi hun ikke kunne huske slutningen på en historie om en hertug, der myrdede, hun havde læst i en avis. Solborg sad muggen og legede bål med Ankersens tændstikker.

Men nu pakkede Ankersen ud; ansjoser og rå æg og færdigstegt hakkebøf og portvinen med en hel pose kager til. Og hemmelighedsfuldt åbnede han for pakken med pynt til damerne.

Han havde valgt med sit kunstnerøje, sagde han, og med hele sin farvesans. Der var en grøn og en blå silkebluse og højrøde strømper; Solborg stod lidt efter og mønstrede to slanke og skinnende storkeben. Der var et sjal med kulørte glasperler i og et helt bundt brede bændler og blonder af guldtråd. Manghild stod hed i hovedet og målløs og lod Solborg pynte sig. De hængte guldkniplinger på hende over det hele med knappenåle, hendes øjne skinnede gennem tårer.

"Er hun ikke kær?" sagde Solborg. "Som en prinsesse!" forsikrede Ankersen.

"Og nu pudrer vi hende!" råbte Solborg og hældte pudderposen ud over Manghilds store sorte hårmanke. De melede hende ind, bandt små lyserøde sløjfer i hendes tindingekrøller og nedringede hende langt ned over skuldrene, så hun rystede af kulde, men holdt det ud. Solborg stak selv en valmue bag øret og hæftede nederdelen højt op over venstre knæ med en nål for de røde strømpers skyld, hvorpå hun draperede sig med glasperlesjalet.

"Så en cigaret," fløjtede hun, og satte hånden i siden og vrikkede med hofterne. "Hvad dato har vi?" spurgte hun og røg, men da Ankersen fortalte, at det var den 24. juli, fandt hun ud af, at det var Sankt Hans aften i aften. Ankersen nænnede ikke at sige hende imod, og Manghild turde ikke, skønt det spændte i hende.

Ankersen serverede inde i bivognen. Portvinen indtoges på forperronen med småkager og teaterkonfekt.

Ankersens hjerte stormede. Somren og solen og hele livet var vidunderlig herligt. Ja, sådan, tænkte han, måtte Noah have følt med hele verden i sin ark. Al Jordens lykke kunne rummes i en sporvognssbivogn. Deroppe så han de runde og fulde sommerskyer rullende med rande af kremserhvidt og cadmium, alle træerne gyngede og sang for den frie blæst. Nu susede han og Solborg og Manghild ud gennem den store og vide verden, syd på gennem Europa, med lyntoget, bænkede i den lange luksuskupé på fløjlssæder. Landskaberne jog forbi – Køln, Belgien, Frankrig og Paris! Paris! "Jeg tænder den elektriske gnist," råbte han, "og sætter maskinen i gang!" Damerne havde på grund af duggen sat sig dybt ind i bivognen med portvinflasken og kagerne. Manghild blussende skøn i pudder og guldbrokade, Solborg endnu mere dejlig som en strålende rød blomst, ja en valmue midt i natten deroppe fra Montmartre i Paris.

Han foldede et lærred sammen til en tragt og i glade uforgangne minder fra de dage, råbte han signal til afgang. Han kimede med klokken og ude fra sin perron fortalte han drønende gennem tragten, hvad de kom forbi, alle de dejlige dage, han kunne huske: "Boulevarden! se, hvor det myldrer foran caféerne og drengene samler cigaretstumper på fortovet, og fiakrerne – det er en slags drosker! – farer hen foran caféerne. De dejligste damer i silkenederdele tripper ud på små dansesko. Og se der: Triumfbuen og Vendômesøjlen, der står en figur deroppe af kejser Napoleon, som de rev ned med tove under den store revolution. Se til højre mine damer! Der løber

Seinefloden, nu går vi over broerne og over på den venstre bred, ser I, hvor vandet hvirvler dernede, og der i baggrunden står det nye Eiffeltårn og skræver over det halve Paris!"

"Og hvad så mere?" spurgte Solborg grådigt.

"Her stopper vi." Ankersen kimede.

"Nej vi gør ikke," sagde Solborg.

"Kun fem minutters ophold. Så kører vi igen. Paris har utallige seværdigheder!" Han kimede. "Afgang! mine damer. Se, hvor Louvre lyser, og alle Paris' kastanjetræer står i knop, nu skumrer det og mange mange tusind små modehandlerinder og de små blomstermalersker kommer på høje hæle med deres store hatæsker. Og nu går jernbanen ned under jorden!"

"Hvorfor det?" spurgte Solborg mistænksom.

"Fordi det er nemmere. Vi skal op og danse i *Moulin Rouge*. Se her!" Han kimede. "Station Montmartre! Kan I se den røde mølle, og hvor vingerne går rundt, og alle de små pariserinder svinger deres ben i vejret med hvide blonder om. Her skal vi ud og danse!"

Pigerne skoggerlo og steg ud. Ankersen havde samlet kviste og tændt et lille bål. Nu satte han sig på trinbrættet og tog en mundharmonika op fra brystinderlommen. Frakkekraven gik ham helt op over håret, da han sad på hug med knæene under hagen og på nederste trin af bivognen, han lignede en lille komisk dværg, han sang og spillede, satte en anden harmonika til næsen og spillede tostemmigt: Marseillaisen og Luxemburgvals og tarantel. Og Solborg tog Manghild om midjen. Højtideligt valsede de på det korte tørre græs, tavse og udholdende, kredsende og storkende med stive stramme knæ mod takten, bagvendt i twostep til toner af *Marche funèbre*.

Ankersen sprang op fra sit trinbræt, og svingede armene i begejstring. Månen skinnede deroppe på skyer af det klareste sølv, og dryaderne dansede i græsset svøbt i guldmor og elverslør.

Han holdt harmonikaen mellem tænderne, og dansede solo, han udrakte armene mod Solborg, men hun slog til ham og lo: skammede han sig ikke, sådan en gammel ged! Og hun sejlede videre med Manghild, tavs, betaget, med de stive og store øjne fulde af måneskin. Stjernerne blinkede gennem trækronerne og nattergale gurglede i buskenes dyb. Ankersen jublede: "Er her ikke dejligt i Paris!" Tårerne løb over hans kinder, mens han sad på sit trinbræt og blæste, underfuldt bedøvet og berust af musik. Der var så langt, oh! så langt til Lille Trianon og Versailles' blinkende springvand, men helt herud kunne han høre vandene suse over stenenes kummer, og oppe i museet drømte mesterværker og marmorguder, han aldrig mere fik at se. Han ejede kun landevejene og de forblæste hegn om regnvåde marker, evigt skulle han vandre og male i metervis for fede proprietærer og hovmodige bønder. Men i aften – ja, nu i nat! – nu jublede hans hjerte med sang som alle de rislende springs vande i Versailles! Nej, i nat var han ikke vagabond og en billig lille landevejsmaler. Han var mesteren, farverne sydede på hans palet, linjerne rejste sig i almagt og fyldtes med indhold, alt det, han havde drømt, blev sandt og omkring det døende bål dansede hans muser! – – –

Efter tre dages fest og musik og bugnende måltider vågnede Ankersen og strakte benene ud fra forperronen. Han havde krampe i læggene, og over hele hans hud krøb det som myrer. Jeg må af sted! tænkte han. Sækken på nakken og af sted. Rask!

– Indenfor i sporvognen hostede Solborg. Han dukkede nakken, og lyttede. Hvad var det nu, han havde bestemt, jo, altså videre! Af sted. Mange mil inden middag! Han rakte hånden ned under sporvognen efter sine sko, der stod mellem Manghilds og Solborgs til børstning. Burde han måske først sige farvel?

I det samme ringede Solborg på sin morgente, og han skyndte sig ned til bækken med den nye kedel, yderst skamfuld, og fandt Solborgs skopudsecreme frem fra konduktørens lille magasin. Hun blev meget vred, når hendes sko ikke var skinnende blanke.

Manghild kom krybende ud, halvpåklædt og forsovet. Solborg havde sagt, at hun kedede hende og havde jaget hende ud. Og en time senere viste Solborg sig på perronen, dejlig i sit røde silkeliv og med det gule pandehår som en messinghat helt ned til øjenbrynene, der stod som en kulstreg over de lynende øjne. Manghild måtte ind og gøre stuen i orden, trække gardiner fra og rulle sengklæder sammen. Ankersen havde hygget ved at hænge sine malerier op derinde: Møllen og Stranding mellem Klitterne og fjordudsigten med de to sortbrogede køer. Solborg havde betragtet dem kritisk og koldt. Hun havde en gang i sit liv været på Kvægtorvet i en morgenbeværtning og set nogle køer, men de havde allesammen været ildrøde. "Jeg synes ikke, De maler godt," sagde hun og strakte sig på plaiden, der var flyttet uden for sporvognen i græsset.

"Jeg synes," sagde hun, "at det var på tiden De bestilte noget for alvor. Vi kan ikke leve af luft!"

Hun betragtede ham hånsk under de lave øjenlåg, mens han ydmyg samlede sine pensler og tørrede dem rene med grøn sæbe og græs. "Landlivet her," vedblev hun, "kan være meget godt i sommertiden. – Sid stille med benene Manghild, jeg får ondt i nakken! Til vinter," vedblev hun, "når vi flytter ind til byen, må vi have mindst tre værelser helst foran på Nørrebro. Et hvor De kan male i, jeg kan ikke fordrage terpentinduften, og Manghild vil jeg ikke have i mit sovekammer mere, hun går i søvne."

"Jeg plejer at bo i et lille hus," sagde Ankersen svagt, "ovre i Jylland nede ved Vesterhavet. Om vinteren."

"Jeg kan godt komme til at danse i Cirkushallen, hvis jeg vil," vedblev Solborg, "så kan jeg holde mig med silkestrømper og pebermyntekager. Manghild kan også godt bestille noget, hun ser slet ikke så tosset ud, når hun bliver friseret og får lidt rispudder på næsen. Det er bedre end at stå i bagerforretning, Manghild! Eller sidde og sømme herrenatskjorter til hjemløse ude i redningshjemmet hos frøken Skjødt, den lede knokkel! Det var vel nok hendes tanke at sætte mig i huset hos en hellig brugsforeningsuddeler som frøkenpige! Men mig får de aldrig til at tjene for min føde! Nej! Ikke mig!"

Hun rejste sig og klemte hænderne ind i midjen, så hoftebuerne stod spændt som en kurv, og lænderne rørte sig frodigt under det stramme skørt. Hun kastede med nakkehåret og lod luft sive ind mellem de hvide porcelænstænder. Ryggen stod lang og svaj som en bambusbue. "Jeg er vokset, hvad!" Hun så hånligt ned på den korte og tykke Manghild, der sad i græsset tungt oven på sine fingre.

Ankersen skuede op på hende, fortrykt og betaget: Der stod hun gul og rød som en stråle fældet af den nyopgangne morgensol. Han sad med lærredet i blændramme på sine knæ. Penslen bævede i hans fingre. Han begyndte åndeløst at smøre farver ud på sin palet, rene kulører – voldsomt sat mod hinanden: de grønne, grønne buske, sporvognens gule sideflader, himlen knaldende blå med skyer som hjorde af bomuldsfår, og midt i som en blodrød røg Solborg! Gid han havde guld eller gløder at male hende med! Det var farver, der formelig kunne bedøve, han følte sig ganske svimmel – som hin gang for mange år siden, da han var løbet af læren hos malermesteren i hedelandsbyen og første gang i sit liv så havet: skingrende blåt som en hel ny farve i verden, som tærsklen til et vagabond- og vandrer- og kunstnerliv og fægt gennem tusinder forskellige himle og uforglemmelige landskaber.

"Mal mig af," sagde Solborg. "Selvfølgelig!" Og trak pandenettet ned i en fast streg over øjnene. Blikket blev havblåt med glimt af bølgeskum i krogene. Ankersen klemte sine tuber uden hensyn til økonomien, selv den dyre rosa, og tommelfingeren var spartel. Se, hvor alle linjerne bævede rundt om hendes bryst i blusen, og silkestoffet skælvede ned om hendes hofter, alt måtte han have med, sådan, faste og let bølgende strøg. Ja! nu blev det levende, sådan! Og der i håret: tynde skyggelinjer som små grønne slanger, der krøb; og så alting firkantet ude omkring hende: sporvognen og træernes kroner, skyerne i himlen: her var hun det eneste, der havde bevægelse og var rundt og levende. Og for endnu mere at vise, hvor bevæget Solborg var, malede han hendes hænder med en masse flimrende streger.

Han åndede ud. Solborg kom hen og så ham over skulderen. Hendes øjne blev hvasse som to synåle og hun skreg op: Aldrig havde hun set mage! Hun rev lærredet fra ham. Var det en maner at male på! "Det er jo ikke andet end farveklatter!" råbte hun. "Og firkanter."

Ankersen rystede bedrøvet på hovedet. Aldrig havde han malet sådan som i dag, sagde han. Så befriende!

Solborg hånlo! Skulle det være hende, den røde klat med det grønne hår og lange proptrækkere snoet i nederdelen. Hvad skulle det forestille? Hvad skulle det ligne?

"Det skal slet ikke ligne," sagde Ankersen tungt. "Jeg maler, som jeg føler. Ud af mit indre." Han bøjede hovedet.

"De har jo ikke en gang givet mig ører," sagde Solborg, "og min månestensfingerring er der ikke en eneste antydning af!" Hun smed billedet med farvesiden i græsset og tværede det ud ved at køre det rundt med foden.

Ankersen så bedrøvet op på hende.

"Nu værsgo' og mal mig så det ligner," befalede Solborg, "og det lidt rask. Og Gud nåde Dem, om De laver kunster med mig en anden gang!"

"Jeg maler som jeg ser og føler," sukkede Ankersen, "det fylder mig her i mit bryst, og så må det frem. Jeg kan ikke anderledes!"

"Vrøvl," fnøs Solborg. "Nu maler De og har værsgo at tage mig af, så man kan se, hvem det er. Og så ud og få det solgt! Jeg plejer ikke at gå billigt," tilføjede hun. "Begynd nu fra oven af med håret."

Ydmyg og modfalden begyndte Ankersen fra oven. Han tegnede og beregnede, og da han begyndte at tage mål, blev Solborg anerkendende, det kunne hun da forstå, det var

ligesom når man skulle have ny dragt. Og han kunne altså godt, når han ville! Hun så sig i et lille lommespejl og sammenlignede med værket. "Det begynder allerede at ligne mig lidt," sagde hun, nådigt. "Bare at jeg selv er kønnere!"

Ankersen virrede nedslået med hovedet. Sådan gjorde det ham slet ikke glad at male! Når han tog Solborg træk for træk, var der slet ikke noget kønt ved hende, og alle farverne blev så flove og skæmmede hinanden. Møjsommeligt og nærsynet sad han og gnidrede med de mindste pensler, for Solborg ville have al ting med.

Hun bestemte selv, når hun ville holde pause. Så lå hun på sin ryg og røg cigaretter og betragtede sin teint i det lille spejl eller sin tunge.

"Det ligner næsten ligesågodt som mit sidste fotografi," sagde Solborg, "men jeg er kønnere på det. Ikke sandt, Manghild?"

"Jeg synes det ligner dejligt," nikkede Manghild betaget.

Den følgende morgen var det varm og sivende dagregn. Solborg forlod ikke bivognen. "Det er bedst, vi snart flytter til byen," sagde hun. "Og i dag går Ankersen ud og sælger mit portræt. Farvel!"

Ankersen begav sig ud på landevejen. Han kunne lide regnen. Det var noget af hans element, og luften var grå som den fineste aske, og træerne dryppede dråber af sølv. "Nu går jeg fra det hele," tænkte han mørkt, "fra damerne og huset og det hele!" Han bøjede hovedet rugende. "Ud og vandre på valsen som før, male og fægte sig frem!" Han gøs stille. Det sitrede i hele hans krop. Ud over landevejene. I galop! Men det gik ikke, nej, det gik bestemt ikke. Man havde forpligtelse. Man var blevet forsørger!

Han rystede på hovedet så dråberne føg fra hans hat og hans næse, det velsignede regnvejr, der gav marken grøde og satte bønderne i godt humør, gjorde ham kun så trist. Hans øjne fugtede: du frie og dejlige kunstnerliv! Men nej, ud og tjene føden nu.

I Hotel Nymølle Kro var ikke en gæst. Anden tjener sad og læste i en ølskjoldet historiebog. "Nej," sagde han med det ene øje løftet. "I dag er her intet at bestille. Men i morgen er det søndag. Stil De Deres skilderier ind til mig bag skænken og giv mig ti procent, så skal jeg love Dem en god handel med søndagscyklister inde fra byen."

Ankersen vidste, at gårdene kunne han spare sig. Han hæftede med knappenåle billedet til en ølplakat. Mismodig drak han sin kaffe og gik ud på landevejen. Han ville trave sig en tur, tænkte han. Han turde ikke gå hjem med den besked, ligestraks. Han gjorde en lille tur om ad nogle biveje en timestid kun. Og så –!

Kelneren sad og beså billedet, da lidt senere en herre med cykel og en stikhåret hund trådte ind i gæstestuen. Hans hvide benklæder var så man kunne vride dem. Han afgned sig med en serviet og pustede: "Og så fjorten stykker smørrebrød, Jørgensen, af det bedste."

"Hvad har De der?" spurgte han og skævede fra maden efter Ankersens maleri.

Han rejste sig. "Hvad!" sagde han. "Det er jo Solborg Jensen!" Han tog politiets efterretningsliste op af lommen. "Den lille satanske tøs! Hende har vi rendt og søgt efter i snart en uge. Og hvad er det for en sporvogns-bivogn der opad hende?"

"Den står henne ved det nedlagte kolonihaveanlæg Friheden," sagde kelneren og afrev brødkort. Betjenten fløjtede ad sin hund. – –

"Jeg må vist alligevel gå hjem," tænkte Ankersen, "og få det overstået!" Regnen sjappede i hans sko så vådt og varmt og kendt! Han passerede korsvejen med afviserens lokkende pegefinger. "Hvem der nu turde gå nordpå! Bare blive ved at gå ud ad den vide landevej, sluge luft og sol og regn og vandre – vandre!" – Han sukkede og krøb gennem hegnet. Mismodigt sjokkede han hen til sin sporvogn.

Solborg sad på forperronen: "Nå!" sagde hun skarpt. Ankersen tav og sænkede hovedet betynget.

Manghild kom i det samme med skørtet op over håret: "Der er kommet sådan en sød hund og løber i hælene på mig hele tiden." Hun lokkede: "Kom så da, lille vovvov!"

"Gå væk, dyr!" sagde Solborg vred. Hunden tog med tænderne bag i hendes skørt og holdt fast. Gennem hegnet kom dens herre. "Godt, Buster," sagde han. "Godt! Og slip så damen." Dyret slap Solborg og savlede.

"Nå, Solborg og Manghild!" nikkede betjenten. "Frøken Skjødt har længtes sådan efter jer." Han slog håndfladen i forperronen. "Og så skal vi af sted! Og det lige med det samme!"

Han rakte Ankersen portrættet. "Tak for ligheden," sagde han, "og værsgo, hr. Ankersen. Det kan De beholde til erindring om damerne. Pak nu jeres kluns og det lidt rask, piger."

Ankersen blev stående i dybe tanker. Så drejede han langsomt hovedet om efter de bortdragende og åndede langt ud. Han hentede sin gamle vadsæk frem og nedpakkede sin primus, sine pensler og den afdøde majestæts spyttebakke. Han

tog filthatten af for at lufte panden lidt. Regnvejret kølede så dejligt, og alle træer dryppede med det klareste sølv.

Ærlighedsprøven

Fabrikant A. B. Korn, der drev en ret betydelig virksomhed i kemikalier og apotekervarer, (specialitet: arcana) var en kolerisk skeptiker, i øvrigt utålmodig og yderst mistroisk over for sin næste, navnlig i samme branche som han selv og i særdeleshed over for sit personale. Han var en nervøs, men spillevende mand, netop fyldt halvtreds. Han skønnede, at han altså nu kun havde fyrre à fem og fyrretyve leveår igen – efter al menneskelig beregning! – og således allerede nu havde levet sin ca. halve levetid. Dette gjorde ham forstemt i flere dage.

Han havde en fætter, der var fabrikant i samme branche, Severin Hock, en halv snes år ældre, fyldig og langsom, men anerkendt dygtig. Skønt de to fætre var konkurrenter omgikkes de på venskabelig fod og spiste jævnligt frokost ved samme bord i den fælles stamcafé.

En dag, de mødtes dér, var fabrikant Korn særlig irritabel. Han udtalte som grund den triste filosofi, livet havde lært ham med hensyn til folks (særlig hans personales) pålidelighed og arbejdsflid: befolkningen demoraliseredes fra oven! Selve de idéer, der skulle vejlede menneskene moralsk, var bagvendte: havde han ikke netop på vejen til caféen passeret museet for billedhugger Thorvaldsen. Og stod dér ikke oppe på taget en stridsvogn med en stor figur af en eller anden gudinde eller engel! Og til trods for, at hun havde et sæt vinger på sin ryg (og altså selv kunne flyve!) lod hun sig trække af tre heste! Det var et meget dårligt eksempel at sætte de mange kontorister, der hver dag kom forbi – ligefrem at opfordre dem til dovenskab! –

Severin Hock hørte flegmatisk på hans klager. Han drak ikke, røg ikke, var ugift og vegetarianer, men havde alligevel en majestætisk mave, og hans brede ansigt udtrykte hans valgsprog: at alt i verden beror på gensidig tillid! Hans specialitet var afmagringspillerne: "Gracil".

Men hans fætter vedblev med sine klager. Havde han ikke samme dag afskediget to af sine mest betroede folk for tyveri af tandpasta og antifebrin til deres kærester! Men han fandt ingen sympati hos Hock: "Jeg har mine folk i mange år, min fuldmægtig, Holgersen, har jeg haft i tredive. Han er en fuldtro mand!"

Korn fo'r op. "Og det tror du! Med den usle gage, du giver ham, er han ligefrem nødt til at stjæle!"

Hock rystede højtidsfuld på hovedet. "At Holgersen nøjes med en beskeden gage, er netop et bevis på, at han er et godt menneske og ingen bedrager. Gav jeg ham gagepålæg, havde jeg jo slet ikke noget bevis for, at han var nøjsom og dog ærlig! Men du overlønner dit personale – ganske ligesom du overdriver dine reklamer. Det blot skræmmer publikum fra at købe, hvilket er ligefrem forbryderisk, da man jo derved blot hindrer de syge i at vinde helbredelse! Jeg så en af dine annoncer i går, som jeg fandt højst upassende, – med to splitternøgne personer!"

"Upassende!" A. B. Korn fo'r op. "Er vore første forældre måske upassende, fordi de spiser af en æske af mine "Plasma-Pastiller", i stedet for af et æble, og derved får en smule legemsfylde!"

"Se, hvad jeg sælger, og hvad du sælger," sagde fætteren. "Jeg kender dit salg fra forhandlerne. Det skal man ikke blive fed af!"

A. B. Korn vidste, at fætteren havde ret. Det var dårlige tider for fedningskure. Damekjolerne var blevet snævre, moden fordrede sivets slankhed af enhver kvinde, og en veludviklet buste, (som "Plasma-Tabletterne" ufejlbarligt forjættede) var meget lidt efterspurgt. Hvad nyttede det så, at man støttede folkehygiejnen og opbyggede nationens legemsfylde, når Hocks Gracil-piller brød den ned, celle for celle – ligesom troldene en domkirke efter mørkets frembrud.

"Du behøver ikke anden reklame end dit personale," erklærede Korn giftigt. "De er levende annoncer for din afmagringskur – underernærede hver og én, din lovpriste Holgersen mest!"

"De er tilfredse i mit brød," genmælede fætteren værdigt, "og Holgersen er den mest tro af alle de andre!"

"Ja, af mangel på fristelse," snerrede Korn. "Du betror ham jo ikke engang kassen!"

Hock så hastigt op. Han var sin egen kasserer, det havde han altid været, som hans fader før ham. Men han blev med et nervøs: Havde han låset pengeskabet ordentligt, før han gik? Ganske vist sad Holgersen i forkontoret og kunne passe på – hvis da ikke netop han – –! Men nu huskede Hock bestemt at have låset. "Jeg stoler fuldtud på Holgersen!" sagde han lettet.

Hock havde altid misundt sin fætter sammes hr. Holgersen, denne prøvede specialist i alt til arcanahandelen henhørende. Men tillige ærgrede han sig over fætterens brovten med mandens pålidelighed. Han tænkte på sin egen stab af labaner med ølsjatter og cigarstumper midt imellem medicinalvarerne! Selvfølgelig var Holgersen en perle og en gevinst for ethvert kontor! Men med hensyn til hæderligheden –? Korn var idealist

i sin skepsis: selv Holgersen var sikkert kun et menneske, og til syvende og sidst var den funktionær, der manglede menneskelige svagheder, ikke værd at eje! Man fik aldrig krammet på ham! "Godt," udbrød han. "Lad os prøve din hr. Holgersens ærlighed en gang! Lad os sætte en fælde for ham."

Hock rynkede brynene. "Jeg finder ikke den art spøg passende! I min branche, hvor det drejer sig om menneskers liv, ja måske deres helbred, må man vælge sine medarbejdere med omhu. Og netop det har jeg gjort med hensyn til Holgersen."

"Du tør ikke," triumferede Korn, "jeg vil holde fem tusind kroner på, at Holgersen vil falde!" Summen fo'r ham ud af munden, og han angrede, da han så fætterens opmærksomme blik. – Hock for sin part overvejede: beløbet var fristende, dels var det sikker gevinst, dels ville det fryde ham at få det ud af konkurrentens lomme, og ikke mindst fik man så fuld vished for, at Holgersen var ærlig, og behøvede ikke at gå og grunde på, om man nu også havde låset pengeskabet, før man gik!

"Jeg vil vædde to tusind," sagde han dog, idet han efter sin sædvane bød det halve og yderligere trak en sum fra for i hvert fald at redde en sikker gevinst.

Korn nikkede kampivrig: "Godt! Lad os straks gå over på dit kontor!"

De passerede i forkontoret Holgersen, der var en lille, musegrå, halvgammel og hjulbenet mand. Trangbrystet og ydmyg i sin slidte kontorjakke vimsede han ud og ind i kontorerne og påså alt; selv laboratoriekarlen tog mod hans råd om billigere metoder, navnlig om tilsætning af vand og kartoffelmel i firmaets interesse.

Inde i sit privatkontor afregnede nu Hock dagens salg med Holgersen og gjorde kassebeholdningen op. Derefter indlåsede han de modtagne kontanter i sit pengeskab. "Kassen stemmer," sagde han betydningsfuldt og lod Holgersen træde af. Derefter vendte han sig mod sin fætter. "Holgersen ved nu, at kassen er à jour og i orden, og at intet overskydende beløb vil blive savnet. Jeg foreslår nu, at vi i den bunke fakturaduplikater for dagens ekspederede ordrer, der ligger på Holgersens pult, mens han er til middag, henlægger to hundredkronesedler. Når han i eftermiddag skal lægge duplikaterne i arkivet, vil han finde dem, og det vil vise sig, om han er en hæderlig mand eller en tyv. Jeg må altså bede dig om to hundredkronesedler."

"Mig!" Korn fo'r kolerisk op. "Hvorfor jeg! Det er jo din fuldmægtig, der skal fristes og ikke min!"

Hock sukkede, ikke lidt indigneret over fætterens påholdenhed. "Godt," sagde han bedrøvet, "så deponerer vi hver sin hundredekroneseddel."

Korn rev straks en seddel ud af et bundt, han havde i bukselommen, og hr. Hock fiskede en anden seddel ud af sin tegnebog. De blandede begge sedler ind i bunken af fakturaer. "Holgersen er gået til middag nu," sagde Hock. "Nu lægger jeg bunken ud på hans pult, som jeg plejer." Han rejste sig og gik hastigt mod døren, men Korn fulgte med og påså, at sedlerne blev behørig lagt.

"Vi sætter Holgersen en frist af otte dage fra dato," foreslog Korn. "Har han ikke meldt sig med pengene inden den tid, er væddemålet vundet af undertegnede!" Han så fast på sin fætter: "og det er en æressag, at du i den tid ikke siger et ord til Holgersen, hverken ved at rykke ham direkte endsige ved at

antyde!" Han nød den sjælekamp, der fik Hocks flegmatiske ansigt til at dirre i fedtlagene. Straks efter gik han, men glemte sin stok ude i Holgersens kontor, og fik derved anledning til at indfinde sig igen om en lille timestid.

Hock sad tilbage i sin kontorlænestol og mediterede: På Holgersens troskab tvivlede han lige så lidt som på sine afmagringspiller. Begge dele havde tjent forretningen tro i tredive år og været en virksom støtte for samme. Holgersen havde han arvet efter sin fader, ligesom afmagringspillerne (som faderen havde fundet opskriften på i en tysk receptbog med gulnede blade, trykt i middelalderen).

Nej, på recepten tvivlede han så sandelig ikke! For det første var der den mægtige omsætning, der viste, at den hjalp; for det andet var han personlig ingen kæltring! Og ganske lignende garantier havde han for Holgersen: Han gav forretningen overskud, og for det andet var man dog selv lidt af en menneskekender!

Alligevel bævede hans hjerte ved tanken om den hundredekroneseddel, han for sin part havde deponeret på Holgersens pult. Én seddel havde været nok som fristelse, og hvad var rimeligere end at fætteren som forslagsstiller var den, der tog risikoen – hvis der da var nogen risiko, hvad jo oven i købet var ganske udelukket. Hock rejste sig langsomt og besværligt og lettede på døren til Holgersens kontor. Nej, Holgersen var endnu ikke kommet fra sin middag. Det ville være en velgerning ikke at friste manden for hårdt med den store sum.

To ting pinte A. B. Korn, mens han gik ned ad gaden: dels hans konkurrents besiddelse af Holgersen, dels

afmagringspillerne "Gracil". Begge dele var fine aktiver. Korn begyndte endogså at tvivle på sit eget middel (siden ingen gad købe det). Hans eneste borgen for, at det duede, var, at han selv ikke var nogen kvaksalver eller svindler; og forudsætningen for hans pessimisme og mistro til alle mennesker var dog, at han selv var en hæderlig mand – der kunne dømme andre.

Da han havde gået en passende tid, fandt han det rigtigt at gå tilbage for at hente sin glemte stok. Han kom gennem Hocks forkontor, hvor kontorfrøkenen sad. Hendes violøjne kiggede op over telefontragten: "Deres stok? Ja, den står vist inde ved Holgersens pult, og lad min frisure være, ellers ringer jeg til redningskorpset!"

Som Korn havde tænkt sig, var hr. Holgersen endnu ikke kommet tilbage fra sin middag, og da Korn gik med galocher, undgik han taktfuldt at forstyrre sin fætter, der sikkert endnu sad inde i det tilstødende privatkontor. Men da han havde taget stokken, ville han dog se efter, om det var allright med fakturabunken. Det var det ikke. Han gennembladede papirerne. Men der lå kun én hundredekroneseddel.

Han nikkede tillidsfuldt: Hans pessimisme bedrog ham altså ikke! Det var gået præcist, som han havde tænkt. Hans hr. fætter havde været inde og hente sin seddel, og i bunken lå der nu kun én hundredekroneseddel til fristelse for hr. Holgersen. Det sparede altså fætteren for hans part i risikoen og forøgede samtidig hans chance, idet Holgersens prøve blev mindre hård.

"Godt!" tænkte Korn resolut: "jeg har samme ret som min fætter!" Han tog rask den anden hundredekroneseddel fra bunken, stak den i bukselommen og gik uden at forstyrre. På trappen mødte han Holgersen, der hilste ærbødigt. Der var

noget i hans hundetro øjne, der rørte A. B. Korn: Det var ligefrem ens pligt at tage fristelsen bort fra hans vej!

Holgersen tøflede ind i kontoret og gik til sin gerning – påså, at intet gik til spilde ved udvejningen i laboratoriet, passede telefonen i en time under kontordamens halvtimes middagspause, underviste tålmodigt bydrengen, der var ny og ikke vidste, hvor Kongens Nytorv lå, eftersom han var født på Nordvestvej og havde tilbragt sit liv på Nørrebro. Derefter gik han i gang med papirdyngen på sit bord. Pludselig opdagede han, at chefens dør stod på klem. Han vidste, at principalens gigt ikke tålte træk og rejste sig høfligt for at lukke, men havde nær klemt næsen af hr. Hock, der til hans forundring stod med øjet tæt til dørsprækken og nu brummende gik tilbage til sit skrivebord.

Holgersen dukkede sig ydmyg og begyndte at hæfte ordresedlerne ind i kartoteket. Efterhånden blev klokken fire, den tid chefen plejede at gå, men i dag gik han ikke. Holgersen hørte ham hoste inde i privatkontoret lige til klokken fem, og pludselig kom hr. Hock ind i Holgersens kontor og begyndte at gå op og ned ad gulvet, idet han mumlede noget om, at han trængte til motion. Og hele tiden følte Holgersen sin chefs øjne på sin ryg, ransagende, anklagende. Holgersen blev iskold under dette blik, og hans fingre skælvede, mens han hæftede ordresedlerne ind, til den sidste var på plads.

Hr. Hock havde fulgt hver af hans bevægelser, nu drejede han sig på hælen, om mod den tomme pult: "Er De færdig med ekspeditionerne?" spurgte han i en egen, slæbende tone. Holgersen nikkede ærbødigt. "Og der var ikke noget galt?" Holgersen meddelte, at der var en fejlregning på femten kroner

fra en kunde, men i firmaets favør, så Holgersen havde ikke villet reklamere. "Ellers intet, hr. fabrikant." Hock brummede, betragtede et øjeblik Holgersen, gik så ind til sig selv og smækkede døren i. Holgersen rystede bekymret på hovedet.

Da klokken slog seks rejste Holgersen sig og skiftede frakke for at gå hjem. Men chefen var ikke gået endnu. Det var ikke hændt i tredive år! Der skulle dog ikke været noget galt med firmaet! Holgersen tænkte efter, nej sæsonen havde været endogså ualmindelig god! Han bankede derfor omend lidt frygtsomt på principalens dør for at meddele, at nu gik han.

Hock sad i sin lænestol med hænderne foldet over maven. Åbenbart hvilede han sig. Men hans øjne ramte gennemborende som koldt stål Holgersens. Chefen rømmede sig. "Inden De går, Holgersen," sagde han i en underlig langsom tone, "har De vel ikke noget, De vil meddele mig?"

Holgersen virrede nervøst med hovedet; "Nej, der er slet ingen ting ud over fejlregningen på de femten kroner."

Hock slog hånden fladt i bordet med et drøn: "Godt! Så kan De gå!" Og han tilføjede: "Hjem til Deres gode samvittighed!" –

Da Holgersen var ude af døren, gik Hock ind i hans kontor, fik alle ordresedlerne frem af kartoteket. Hundredekronesedlerne – (ja, der var jo for resten kun én!) kunne jo have forstukket sig mellem papirerne. Men nej! Han trak alle Holgersens skuffer ud, (han havde en reservenøgle) og endevendte pulten. Men nej! Hundredekronesedlen var væk! Holgersen var altså en tyveknægt!

Og som en isnende angst fo'r det igennem ham: Hvor meget kan den slubbert ikke have stjålet fra mig i årenes løb! Ja,

gennem tredive år. Det var tid nok til, at det kunne løbe op til formuer!

Holgersen kom hjem i sin lille treværelsers (men venlige) lejlighed (med formiddagssol, hvad der var sundt for børnene, og om aftenen, når far kom hjem, var det jo alligevel mørkt!) han fik sin livret til middag: torskehoved, men han spiste uden appetit. Chefen havde været så underlig i dag, sagde han og sugede et torskeøje i sig. "Han så så løjerligt på mig." – "Det gjorde torskehovedet også, før du åd det," sagde fru Holgersen skarpt, "og hr. Hock er ikke et hår bedre end en torsk! Men kom nu ind, der er wienerbrød til kaffen og en sukkerkringle til hver af børnene. Men Nielsine har at spise sin fisk op, før hun får kringle, lad være at proppe dig, spis ordentligt, brug din kniv!"

Otte dage senere kom A. B. Korn op til hr. Hock.

"Nå?" spurgte han blot.

Hock tav. Yderligere forklaring behøvedes ikke. A. B. Korn var da også skånsom: "Ja, det gør mig ondt," sagde han, "både for dig – og for Holgersen!"

"Holgersen!" Hock fo'r op. "Den tyveknægt."

"Nå ja." Korn missede bag lorgnetten. "Men jeg er altså den lykkelige vinder!"

Hock nikkede mørkt og tog to tusinde kroner frem af pengeskabet. Han smed dem med en rundhåndet bevægelse på bordet. "Vær så god!" Han tilføjede: "Men du ved vel, at det er judaspenge!"

Korn tog pengene. "To tusind!" sagde han. "Men så er der et hundrede til!" Da Hock så uforstående op, forklarede han: "Naturligvis skal du svare til mine hundrede kroner! Det er jo din fuldmægtig, der har stjålet dem!" – han stak

hundredkronesedlen ned til den øvrige gevinst i bukselommen. "Jeg så ikke Holgersen ude i forkontoret," sagde han på vejen mod døren.

Hock rystede tungt på hovedet. "Jeg kan ikke samarbejde med en tyv," mumlede han. "Jeg kaldte ham ind i morges og sagde, at jeg fra dags dato ikke havde brug for hans tjeneste. Slynglen hyklede tårer, naturligvis, og bad for sig, men nej, man er dog hæderlig selv og vil ikke se sit kontor besmittet! Jeg gav ham ikke min grund, den kendte han bedst selv! – sagde jeg ham lige op i hans øjne! Men naturligvis måtte jeg give ham tre måneders gage, ellers kunne han have stævnet mig. For hvad bevis havde jeg mod ham, dig kunne jeg jo dog ikke lide på som vidne."

"Nej, det kunne du ikke," indrømmede A. B. Korn. Derefter gik han. –

Korn ventede otte dage og skrev så på et brevkort til fuldmægtig Holgersen om at se op på kontoret.

Holgersen fik næste dag foretræde. Han så forgræmmet og ynkelig ud, havde allerede fået en arbejdsløs persons forhutlede miner.

"Min hr. fætter har afskediget Dem," sagde Korn. "Jeg kan kun lykønske Dem til at forlade en så uelskværdig og påholdende principal!" Han gjorde en pause og tændte en cigaret. Holgersens hundeøjne hang ved hans læber. "Nå", vedblev Korn. "De er jo gammel i faget, og måske kan jeg bruge Dem. Jeg vil engagere Dem på samme vilkår som i Deres gamle plads." Da han så tårer perle i den gamle fuldmægtigs øjne, rørtes han af ædelmod og tilføjede: "Og jeg vil give Dem et månedspålæg af et hundrede kroner!"

Han betragtede med fornøjelse Holgersens dybt taknemmelige miner. Han overvejede, om han turde vise endnu mere noblesse. Holgersen var endnu arbejdskraftig, men noget til års. Han kunne dog sikkert holde ca. ti år endnu. På den anden side var han den type, der går ud som et lys, når de har taget deres afsked og må undvære det daglige arbejdes moralske næring. Derfor sagde Korn, at han desuden plejede at pensionere sit personale efter allerede ti års tjeneste. Holgersen græd.

Men jeg gad dog nok vidst, om han er så ærlig, som han lader, tænkte Korn, og om han ikke alligevel ville have neglet min hundredekroneseddel, – forudsat at jeg ikke havde været så forsigtig at berøve ham chancen! Man er jo pessimist og skeptiker, – heldigvis! Og en fuldmægtig, der ikke har menneskelige svagheder, er alt for overmenneskelig til sin ringe plads i et kontor.

Han vedblev derfor at prøve Holgersen: "Selvfølgelig er det en betingelse, at De opgiver mig recepten på Hocks afmagringspiller!" Holgersen så skræmt op. "Det tør jeg ikke," hviskede han. "Jeg har aflagt løfte!"

Korn smilede. Det svar havde han ventet. Men hver mand har sin pris! "De skal få to hundrede kroner kontant," lokkede han. "Og i modsat fald ikke pladsen!" Holgersen viskede en tåre af kinden og rejste sig skrutrygget for at gå.

"Fem hundrede!" bød Korn, "og halvandet hundrede i gagepålæg!" Holgersen tøvede men rystede resolut på hovedet. "Aldrig!" hviskede han. "Det ville være forræderi mod min gamle principal!"

Korn tog pengekassen frem. "Tusind?" Mon Holgersen blot stod dér og hyklede i håb om at blive budt op? Der var sport i det, det hidsede Korn. Det ville være ham en fryd at konstatere, at selv dydsmønstret Holgersen var tilfals; sådan var menneskene nu en gang! Han kom til at tænke på, at det egentlig var takket være Holgersen, han havde vundet sit væddemål. Og på en måde var Holgersen narret for sin del af gevinsten (de to hundrede kroner nemlig, han kunne have stjålet, hvis ikke hans principal havde båret sig så lumpent ad!). Man skyldte Holgersen en oprejsning! Og de to tusinde kroner, Korn havde i bukselommen, var jo ligefrem fundet.

"Jeg byder Dem to tusinde kroner," sagde Korn med en kongelig gestus og følte sine øjne blive våde.

Sveden stod Holgersen på panden; men han rakte hånden ud efter pengene. Korn smilede barsk i stolt menneskeforagt. "Men min hundredekroneseddel får han sgu ikke," tænkte han, "den er i alt fald sparet. Men for resten: ret havde jeg altså: Alle mennesker er tilfals, blot prisen er høj nok!"

"Kom så med recepten!" beordrede han. Holgersen hulkede, men famlede efter blyanten, som Korn rakte ham. Han skrev i nogle minutter. Med rystende hånd rakte han Korn afskriften, stak de to tusind kroner i inderlommen og knappede jakken hastigt til med miner som en syg kanin. Korn holdt recepten op for pincenez'en og læste: Hocks afmagringspiller bestod akkurat af de samme stoffer som Korns egne fedningstabletter: lidt arsenik, jern, sukker og gipspulver i næsten samme dele. Blot lidt mere gips!

Korn smed recepten på bordet, først vred, derefter trøstet: Han behøvede nu blot at forandre sine reklamer til

afmagringskur i stedet for fedning! – Han betragtede Holgersen med behag. Først nu for alvor syntes han, at han havde erhvervet en mand, svarende til den pessimisme, der altid havde været hans ledende idé, og tillige havde han fået vished for, at fætteren med samt sine afmagringspiller var netop den kæltring, man altid havde anet i ham, selv om han var vegetarianer og ugift!

Kamrets ære

Gamle straffedommer Buchmann og Peter Kopp, indbrudstyven, havde begge to fødselsdag den 21. april. Deraf var Peter Kopp meget stolt, og selv straffedommeren anerkendte forbindelsen og modtog årlig på den store dag hr. Kopp til audiens i straffekamret samt overrakte ham ti kroner i present. Ikke som almisse – som når andre forhenværende arrestanter i deres frie mellemrum og iført deres mest udsøgte laser kom og flæbede om hjælp til logis (i reglen første bænk til højre på Søndre Boulevard, kaldet "Hotel Kattens Hvile"). Nej, det var en ren og klar present med et klask på skulderen af hr. dommerens mægtige lab og et: "Lad nu være at købe brystsukker for alle pengene, hr. Kopp."

Hvortil svaret regelmæssig lød: "Jeg vil købe mig en fribillet til "Elverhøj", hr. dommer, og sætte resten i Bikuben."

"Straffedommer Buchmann er min tillidsmand!" plejede Kopp at sige. "Han og jeg har arbejdet sammen i mindst fire celebre sager. Vores navne stod sammen i dagspressen med spærret tryk. Han er min fuldtro ven, under hvem jeg har sat uskyldig mindst den ene af gangene; og endda fik han mig overbevist; og så værsgo': 8 måneder! Det var et fint stykke arbejde, for jeg nægtede, om jeg så skulle sidde, til jeg rådnede op, og det blev jul og nytår igen! Men dømt mig, det fik han, så uskyldig som et lam jeg var! Jeg tager hatten af for hr. straffedommer Buchmann, for han er min overmand, hans øjne ser i det skjulte og straffer åbenbare, som der står i edsformaningstalen med mere."

Det var kun én gang om året – fraregnet mere officielle møder på fagets vegne, – at Kopp stedtes for straffedommerens åsyn, men han havde regelmæssig sin gang i straffekamrets forværelse for at passiare med overbetjent eller retsbud eller – når de havde travlt – med cellegangssmanden, der passede arrestantskabe om formiddagen, men om aftenen var logedørsoplukker på teatret og efter sigende skulle kunne glemme sig i den grad, at han en gang havde puffet en lidt sendrægtig etatsråd i ryggen: "Nå, vil han ind med sig!" og smækkede logedøren i slå med et brag.

Overbetjenten var en af de få mennesker under solen, der turde kalde Kopp ved hans kælenavn: "Fløjtedrengen". De diskuterede gerne fagligt med hinanden, mest dog om besættelser og forbigåelser indenfor politi- og dommerstand samt om tekniske fremskridt på indbrudsområdet.

"Fløjtedrengen" forhørte sig gerne deltagende om straffekamrets sager, men overbetjenten havde i øvrigt for længst opgivet at pumpe sin klient om sagsoplysninger. "Fløjtedrengen" lod sig ikke bruge som "stikker". Han arbejdede desuden altid alene, omgikkes ikke kolleger, hvem han foragtede som de gemene tyveknægte de var. Han var altid velklædt med rundpuldet, stiv hat, lys, toradet overfrakke (og ved arbejdet i faget handsker – for fingermærkers skyld). Han var velvoksen og indehaver af et overmåde tillidsvækkende signalement; ikke antydning af "tyveøjet"; den enfoldigste gadebetjent så skummel og skulende ud ved siden af Peter Kopps himmelblåtblinkende øjne.

Det var den årlige fødselsdag. Peter Kopp havde fremstillet sig og kom bagud af kamret med et ærbødigt skrabud.

Overbetjenten stod der.

"Det er nu en umådelig behagelig mand, straffedommeren," erklærede Peter Kopp.

Overbetjenten brummede i skægget.

"Vi har travlt i dag, og kamret skal De ikke gratulere! Har De ikke set, hvor vi bliver skældt ud i bladene?"

"Jo, jeg har," sagde "Fløjtedrengen", "men kun overfladisk." Han trak middagsbladene op af lommen og satte sig ind i venteværelset på sin sædvanlige arrestantstol ved kakkelovnen, hvor man ellers kun fik lov at sidde, når man havde tilstået. Han foldede aviserne ud. Retsbuddet, en lille venlig mand med et skæg som en nisse, kom i slubrende fjederstøvler hen for at spørge nyt og kiggede over stangbrillerne ned i den lyserøde lørdagsavis.

"Ih dog! hvor de skælder os ud!" sukkede han og rystede på sit store hørhoved. "Og på selve straffedommerens geburtsdag ydermere! Har De set, hvad de kalder ham: "Blinde-Buch"! Fordi han ikke kan finde brillanttyvene!"

"Det er en snavset avis," erklærede Kopp indigneret.

"Jeg har rendt som en gal mand i alle hoteller og fremmedbuler!" sagde overbetjenten trist. "Dommeren tror jo, at det er en international, men jeg holder på, at det er en af vores egne."

"Det er fint arbejde, sandt nok," indrømmede Kopp. "Men det kan vi også lave hertillands."

"For det skulle vel ikke være Dem selv, "Fløjtedreng"?" henkastede opdageren med et grin.

"Gid det var," sagde Kopp og kneb øjnene sammen. "For I kan jo alligevel ikke opdage mig, I kloge betjente!"

"Det er nu synd for dommeren," erklærede retsbuddet. "Han tager sig det skam nær! Se – der er han tegnet af i bladet med et bind for øjnene, mens tyveknægtene trækker ham bag i bukserne. Det er en rar fødselsdag, han har."

"Ja," sagde Kopp, "avisen er lige ved at være kriminel!" – og han krammede bladet sammen i dyb og oprigtig indignation.

Det var hed sommer. Solen ulmede ude mod de grå arresthusmure. Om en kop kaffe med sukkerbelagt wienerbrød, som stod parat til den anholdte bankdirektør, der netop var inde i timelangt forhør, summede fluerne. En lille bleghåret og rødskjoldet sømand, der var arresteret for rømning med hyre, sad ved vinduet og vendte med sine hornede fingre bladene i den illustrerede ugejournal, kamret holdt til trøst for så mange ventende arrestanter, år efter år. En fed, dugøjet mand med opaddrejet overskæg sad og holdt en besøgende dame i hånden. Han var ægteskabssvindler, og denne bedagede husbestyrerinde hos en general var hans sidste offer. Hun havde bragt ham varm kaffe i en flaske og fastelavnsboller i en pose og betragtede ham nu med sine små, røde og hengivne øjne. Når retsbuddet, der var fordybet i en samtale om frimurerne med en kendt, ældgammel og mimrende ågerkarl, der mødte angående en veksel med bankdirektøren, kiggede over brillerne, benyttede parret lejligheden til et ømt og skandaløst kys. Damen havde meldt ham for en tilsneget sparekassebog, men allerede tilgivet ham, og når han om atten lange måneder kom ud af forbedringshuset, skulle de giftes. Ganske det samme gjaldt fire andre bedragne og forførte damer, der mødte i sagen, nogle med chokoladebonbons, andre med bananer. Retspersonalet sørgede med sportsmæssig

interesse for, at de ikke mødtes i forlokalet og afstedkom scener med jalousi og neglekrads. Ægteskabssvindleren sad mæt og fed som en maddike og lod sig flaske og afkysse med fast kontortid.

Peter Kopp rimpede munden sammen af væmmelse. Fruentimmerne var nu en gang tossede! Han lyttede efter bankesignalerne inde fra arrestgangen. Han kendte en af dem på slaget: "Nattegøgen", en gammel bekendt fra sidst. De havde, som det hed, "siddet i skab mellem hverandre".

Peter Kopp bankede en flygtig hilsen i panelet, men kammerbetjenten kom til og påtalte det skete i usædvanligt brøsige ord. Der var ikke humør i nogen ting heroppe i dag. Kamret var gnavent, dommeren nedslået. Stemningen stod på fiasko. Kamrets ære blev slæbt gennem alle bladenes rendestene.

Fra straffekamret kom hr. Buchmann på vej ud, stejl og kolossal som et bjerg, med sin mægtige skaldepande bleg af heden, men øjnene bag brilleglassene spillede ikke som sædvanlig af skalkagtig humor, af verdensklog munterhed, de lå sure og gnavne i læ af lorgnetten. Og i hans lomme stak halvdelen af det røde lørdagsblad, mens han nøgleraslende skridtede op gennem korridoren og blot sendte Peter Kopp et stumt nik på skrå: "Det er en rar fødselsdag, vi har i dag!" Og de ti kroner brændte som ruelse og skam Peter Kopp i benklædelommen.

Han sagde farvel, gav hånden til kammerbetjent og retsbud og gik til sit eget.

"Hans eget" var forberedelser til et indbrud, han havde planlagt til samme aften hos fuglehandler Fagerlin. Det var nu

ikke en kanariefugl, han ville stjæle, nej, det var en lille samling herre-guldcylinderure, som han gik ud fra, hr. Fagerlin havde i en vis skuffe.

Fuglehandler Fagerlin var af politiet velkendt som en såre bjergsom svensker, der fra sin butik i Kompagnistræde annoncerede med 400 papegøjer, hjembragt fra de varme lande af en skibskaptajn, sjældne frimærker (i konvolutter på 100), samt med levende skildpadder og alt til stueakvariet henhørende, derhos køb og salg af brugte tandsæt.

Peter Kopp og kolleger kendte ham imidlertid fra en anden side, den, der vendte ud til baggården, hvor, fra et lille mørkt kammer bag butikken, hr. Fagerlin blåbrillet, skægstubbet og sortneglet tuskede og ågrede, byttede og hælede med alle panteauktioners sjakrere og med andre mere lovløse besiddere af bortkomne sager. Kopp vidste, at Fagerlin i denne biforretning i virkeligheden repræsenterede et anonymt svensk-amerikansk konsortium som dettes faste pladsagent, hvis adressekort cirkulerede mellem folk af faget som pålidelig og politisikker aftager af koster.

Med pålideligheden stod det dog mindre pålideligt til, hvad Peter Kopp erfarede ved anbringelsen af den omtalte samling ure, der stammede fra et tilfældigt kup gennem en knust rude på Nørrebrogade – et rask greb, og så væk! Nævnte samling ure var nemlig den følgende morgen anbetroet hr. Fagerlin til opbevaring, vurdering med mere og mod udbetaling af et mindre forskud. Den følgende ugedag havde hr. Fagerlin imidlertid ansat urenes værdi til langt under forskuddet og henvist hr. Kopp til – hvis han følte sig brøstholden – da at søge sin ret gennem politiet.

Peter Kopp havde følgelig bestemt sig til personlig at afhente urene og valgte hertil en tid, hvor han mindst risikerede at støde hr. Fagerlins følelser, nemlig klokken to nat.

Københavns nattevagt med hund var optaget af at observere sidegadens nr. 16, fra hvis kælder natten forud et hold berusede indbrudstyve havde slæbt en urtekræmmers pengeskab midt ud på kørebanen, hvor de under drønende opsang og hiv og høj havde behandlet jernbagklædningen med koben og forhamre, indtil ejeren vågnede, stak hovedet ud af vinduet på første sal og truede med at klage til magistrat og brolægningskommission.

Peter Kopp kom derfor uforstyrret ind i porten og fra gården ved indstigning gennem et vindue i stueetagen, hvis hasper han ved hjælp af et ståltråd gennem et forud boret hul fjernede, ind i hr. Fagerlins bagstue. Der blev straks et skrål af opvågnende og skandaliserede fugle: hvin af harzere, galen af kakaduer. Men Kopp fløjtede mildt og stille et par gange, som han havde hørt hr. Fagerlin gøre, og alle fugletunger tav. Men han fandt ikke urene. Ikke i pengeskabet, der så at sige lod sig åbne med et søm og kun indeholdt aviser og fuglefrø, ikke i kassen under sofaen, heller ikke i skrivebordet. Men der stod i bagkontoret en kasse med levende skildpadder, og Kopp huskede, at fra den havde hr. Fagerlin lidt for hastigt rejst sig, da Kopp fik foretræde (efter en meget alsidig og celeber kollega), og han havde desuden tænkt, at denne kasse var lovlig rummelig til de tre små, ligeglade skildpadder, som hr. Fagerlin lod som om han kløede på ryggen, samt at det vist ikke var udelukkende hø og grøn salat, der fyldte hele kassens dybde. Ved eftersyn viste kassen sig nu også at have dobbeltbund (af ret forsvarlige

jernplader), som Kopp, grebet af dyb respekt for hr. Fagerlins forsigtighed, behændigt fjernede. Han fandt ikke urene. Han opgav imidlertid at søge efter dem, da andre ting beskæftigede ham. Han gik så godt som tomhændet, bort og forlod gerningsstedet ad samme vej, han var kom; men. –

Der var en person, der ganske uden hjemmel kaldte sig sagfører, og som hed Styrup, men som sagdes at bære hele sit kontor i den fedtede mappe, han holdt klemt under venstre arm, der fra albuen var af guttaperka. Han spiste gratis i en del beværtningskældre, for hvis indehavere han lavede falske bestyrerkontrakter eller skaffede dem borgerskab til leje for fem kroner om måneden hos senile beværterenker. Han sad gerne sortskægget, skeløjet og snusket, med den høje hat, som et hæderlighedspant til brug ved billige retsmøder, nystrøget på sine blanke bukseknæ og konverserede fagligt med de herrer kellnere og billardmarkører, der påhørte ikke få natlige konversationer af kvarterets mere ledende bondefangere, når kup var gjort, og der skulle deles ved en omgang øl. Det blev tit to kroner til billardmarkøren, men sagfører Styrup fik selv ti kroner af vedkommende kammerbetjent, hvem han ved et af sine retsmøder meddelte den sidste nyhed: om bazetspil hver fredag i café "Nymånen" eller om "den blå bande"s mødeaften i "Den grønne Lygte".

Sagfører Styrup traf den følgende dag Peter Kopp i den kendte café (kun tre trin ned!) kaldet "Skrås Overfor" (nemlig vis à vis politihovedvagten). De spiste hvid sagosuppe og stegte rødspætter sammen og drak citronvand til. De havde fem år forud gjort rejsen over vandet sammen, en gang da Styrup var kommet til at kradse lidt med en kniv i en sparekassebog. De

kendte hinanden, som Kopp sagde: "Kun flygtigt, langt mindre meget!" I modsætning til kolleger, der gerne lyttede til den lille sagførers fine vitser, trak Kopp lidt på skuldrene ad ham, fordi han var kendt som "stikker", en profession som i øvrigt hverken kvarterets bondefanger-kellnere eller professionelle tyve så noget uhæderligt i. Hver tog jo sin tjans her i livet! Men den dag var Kopp usædvanlig behagelig, han bestilte thé-russe med cognac, og de to herrer snakkede en del fagligt sammen – Kopp lidt efter lidt i mere end tydelig omtåget tilstand.

Lidt senere kom sagfører Styrup tøflende op gennem straffekamrets korridor. Han bukkede dybt og ceremonielt for retsbuddet, mens armstumpen meget sigende klaskede mod den sorte mappe. Han udbad sig en samtale med hr. kammerbetjenten. Han havde en vigtig meddelelse til kamret.

"Denne gang," sagde kammerbetjenten, da samtalen var endt, "kan jeg spare mine ti kroner. Juveleren har udsat en dusør på 500 kroner, men vel at mærke til den, der påviser brillanterne. Nu taler vi altså lidt med hr. Kopp. Jeg tænkte ellers, den forretning lå ud over Fløjtedrengens fag. Men jeg var ganske rigtig noget mistænkelig ved ham i går. På gensyn som vidne, Styrup, og altså ingen ti-kroner denne gang. Den slags ting kan vi selv klare! Tag nu blot kontoret under armen og kom igen med en bedre næste gang. Helst med besked om, hvor stenene er!"

Kammerbetjenten gik ikke desto mindre "Skrås Overfor" og anholdt egenhændig Peter Kopp, der hvilede ud ved thé-russens rester. "Grunden skal De nok få at vide på kamret," sagde han. "Kom så, Kopp!" Og da Kopp med et mere end fortumlet udtryk så op, tilføjede han: "Jeg troede, De holdt Dem til

citronsodavand, Kopp? Cognac'en har fået Dem til at snakke lidt mere, end De har godt af. Og skal vi ikke hellere tage tilståelsen med det samme?"

Peter Kopp smilede: "Om jeg så skal sidde til det bliver jul og pinse igen!"

"Så går vi altså i Tivoli!" sagde overbetjenten og åbnede arrestgangsdøren, der fører over "Sukkenes Bro" til det hus, der bærer påskriften "For Almensikkerheden", og hvor Peter Kopp udbad sig sin gamle celle nr. 24 på solsiden og med arrest-vagtmester Clemmensen, med hvem han var på hat på gaden.

Peter Kopp havde ikke siddet hele sidste år. Og efter forrige straf, for fire år siden, havde han haft to "frisager", dvs. løsladt af mangel på beviser. Som så ofte med tyve fandt han det i god orden, at han nu fik en tur igen. Der er i de fleste vaneforbrydere en egen dulgt overtro om at skylde samfundet så og så mange måneder hvert år. For lang tids frihed er næsten en uhyggelig ting, noget som en uopgjort gæld, der uafbrudt truer. Og Peter Kopp havde mange ukendte bedrifter at sone. Han tog derfor arrestens ubehageligheder med ro og indrettede sig derefter med fuld udnyttelse af de begunstigelser, han som gammel kunde vidste at skaffe sig. Desuden kom den dårlige og kolde årstid nu. Han havde råd til at sidde, han følte, at hans nerver havde godt af lidt ro – og så var der jo tillige den *egentlige* grund til, at han sad, og som hver morgen, når han vågnede og fremhævede den for sig selv, fyldte ham med stolthed, med dyb følelse af ædelmod, martyrium og højsind.

Han var blevet stedet til natforhør hos hr. Buchmann. Anholdelsen havde, takket være sagfører Styrup, rygtet sig, og forlokalet var fyldt af bladreportere, der ville for-anmelde den

celebre juveltyv. Peter Kopp gik knejsende forbi dem under bevogtning af kammerbetjenten, og han følte sit hjerte svulme, da en bladfotograf snappede hans portræt for næsen af opsynet.

Der var mødt et vidne i redingote og med næseklemmer, og Kopp forstod straks, at det var den bestjålne diamanthandler. Han bukkede ærbødigt, det var virkelig sådan en pæn mand.

"Kender De det der?" spurgte hr. Buchmann og pegede på Kopp. Juveleren nikkede ivrigt, og Peter Kopp smilede fornøjet. Han kendte metoden fra tidligere. Aftalen mellem dommer og vidne var: "Kender De arrestanten, skal De sige højt og tydeligt Ja, og kender De ikke arrestanten, så skal De nikke." Kopp bestemte ikke at give sig den aften, ikke i de første to-tre dage. Han huskede hvert velvalgt ord, han havde ladet falde til sagfører Styrup, der lidt senere hen mødte som et meget talende vidne mod ham. Han havde sine bortforklaringer parat. Noget arbejde skulle straffedommeren dog have! Og Kopp fulgte med dyb sympati, næsten rørt indtil tårer, hr. Buchmanns volter og taktik, hans drevne krydsspørgsmål, hans lynsnare finter og hans indsmigrende og kammeratlige tyvejargon, når intet andet bed.

"Nå, min gode hr. Kopp, skal vi så ikke 'trille med den' først som sidst!"

"Om jeg så skal sidde, til jeg rådner op!" sagde Peter Kopp – "eller til hr. dommeren og jeg fylder firs!"

Ud på natten blev han ført tilbage gennem sværmen af spejdende reportere. Han kastede med nakken. Jeg er den berømte juveltyv! tænkte han. Og straffedommer Buchmann er dagens helt, og han og jeg er fødselsdagsbørn sammen!

Kammerbetjenten undlod ikke at meddele næste dag, at hr. Buchmann i bladene fik fuld oprejsning for sin store energi i brillanttyverisagen. Peter Kopp forholdt sig til svar mut og fåmælt, som situationen krævede.

Han fandt sig med ophøjet ro i at blive behandlet som benægter uden ret til den gode plads på stolen ved kakkelovnen eller til de illustrerede familieblade, end sige kaffe med wienerbrød som hr. bankdirektøren.

"Sæt Dem ind og skam Dem!" sagde kammerbetjenten og drejede skabsdøren i lås.

Men Peter Kopp smilede blot tålmodig og stille; han følte sit hjerte fyldes af godhed og tillige af tilfredshed med snart at kunne få gjort op med fuglehandler Fagerlin.

Den fire og tyvende om aftenen faldt tilståelsen eller i alt fald noget, der lignede en tilståelse.

"Nå, skal vi så tage den?" havde hr. Buchmann spurgt i en høj og hjertelig tone. "De må da snart være kvalt af at have tilståelsen siddende i halsen!"

"Muligvis har jeg en meddelelse at gøre," sagde Peter Kopp. "Og muligvis kan hr. straffedommeren meddele pressen den glædelige nyhed i aften, tidsnok til morgenudgaven."

"Det var bravt, Kopp! Lad os så få den, indbruddet og det hele!"

"Jeg ved, hvor juvelerne er!" sagde Kopp.

"Så ud med det!" opmuntrede hr. Buchmann og klappede ham ømt på skulderen. "Gør Dem nu ikke så kostbar!"

Kopp vendte sig om til kammerbetjenten, der stod bagved og skulede politimæssigt. "Skal vi tage lidt ud og køre?" sagde Kopp.

"Ja, ja! Hvorhen?"

"Fuglehandler Fagerlin!" meddelte Kopp.

Kammerbetjenten sukkede. "Det burde vi have sagt os selv!"

"Ja, og det burde De have opdaget, Jørgensen!" tordnede hr. Buchmann, "i stedet for, at min ven, hr. Kopp, må sige os det! Bestil byens allerfineste automobil til hr. Kopp og tag ham en tur med ud til hr. Fagerlin!"

"Jeg skal nemt påvise kosterne," sagde Kopp, "men ikke uden jeg får en cigar på køreturen. Jeg har siddet her i tre dage og ikke smagt tobak i min mund. Jeg vil råde hr. Buchmann til at afsige kendelse om husundersøgelse hos hr. Fagerlin med det samme. Ellers protesterer han. Han kender sin lov og ret."

Dommeren nikkede. "Gud nåde dig, Kopp, hvis du har løjet for os. Kør så med ham. Hr. Fagerlin anholdes, hvor han antræffes!"

"Hvad kan det blive for mig?" spurgte Kopp med hovedet løjerligt på skrå.

Dommeren strøg sig om hagen.

"Du står jo til tre år, Kopp, men vi kan vel nok kvitte det ene, hvis vi da får klar besked."

"Den skal hr. Buchmann få i morgen," sagde Kopp. "Detaljeret!"

Hr. Fagerlin var ude at luge bedene i sin kolonihave, men kendelsen var i orden, og viceværten lukkede op for butikken.

Kopp lod opdagerne gennemrode alle mulige gemmer, mens han selv gik rundt og havde spøg med kanariefuglene, fløjtede fødelandssange for stæren og søgte at lære en kakadue gloser om, at alle betjente var dumme.

"Du har nok drift med os!" sagde kammerbetjenten mørkt. "Der er ikke noget at lede efter her!"

Kopp stod og legede med nogle skildpadder i en kasse. "Har De nogensinde set en ægte skildpadde ligge på æg?" sagde han. "Hr. Fagerlin holder oven i købet rugekasse til dem!" Han skilte kassen ad. "Og her er nok æggene!"

Opdagerne styrtede sig over kassens indhold og sammenholdt det med en liste.

"Der mangler ikke en sten!" råbte kammerbetjenten.

"Gør mig nu blot en tjeneste," sagde Kopp. "Lad betjent Mørkøv tage ud og hente hr. Fagerlin i kolonihaven, men lad ham ikke få mig at se. Læg kortene for næsen af ham, når han kommer op i kamret. Så falder han sammen og giver op. Jeg kender ham!"

Det tog dog over en time, før Fagerlin gav op, skønt for tyve tusinde kroner stjålne brillanter blev holdt under næsen på ham. Men så gav han også grundigt op og navngav de tre personer, der havde betroet ham stenene – til vurdering, som han sagde, og uden at han vidste, hvorfra de stammede (et standpunkt, han dog selv indså var svagt under hensyn til skildpaddekassen).

"Jeg tror, De lyver," sagde hr. Buchmann. "Der har været endnu en mand med, som De holder uden for."

Hr. Fagerlin svor nej og blev derefter afgivet til bevogtning.

Tre dage senere blev Peter Kopp fremstillet i kamret. For skranken stod tre smarte og elegante herrer med håret studset i tindingerne og hovne miner, som det anstår sig hjemvendte amerikanere med fantasiveste og bredsnudede lakstøvler, og hvis redskaber er acetylenblæselamper, engelske stålsave og

patent-boltetænger. De havde hver en skrå i kæben og havde altså åbenbart tilstået.

"Kender I ham drenge?" spurgte hr. Buchmann og præsenterede dem Peter Kopp.

De skævede efter ham alle tre i dyb foragt og rystede på hovedet indbyrdes.

"Ham der!"

"Never saw him, bet your life!"

"Må jeg så ikke bede om en bedre, hr. straffedommer!"

"Se rigtig på ham! Vil I ikke kendes ved jeres kollega?"

"Kollega!" Den ordførende af komplottet trak på skuldrene. "Kollega!" snøftede han gennem næsen. "Han! Tror De, vi arbejder med individer som ham? Vi har lært faget i Amerika og søger ikke kompagni med en gemen tokroners-gasautomattyv!"

Peter Kopp fo'r indigneret op. Tokroners-tyv! Han, som ved forrige indbrud havde –! Men han bed klogelig tænderne sammen om fornærmelsen og betragtede drømmende og grebet hr. Buchmann, der mere frydefuld og strålende end diamanterne på skranken med en nedladende gestus lod de herrer amerikanere aftræde til forlokalet, hvor hr. Fagerlin slap som en vante ventede på stolen ved kakkelovnen, og hvor der nu vankede en cigaret, inden turen på ny gik over i "Tivoli" – via "Sukkenes Bro".

"Hør nu her, Kopp!" formanede straffedommeren. "Hvorfra vidste De besked om, hvor tingene var?"

Kopp trak på skuldrene. "De må ikke spørge mig!" sagde han. "Man hører jo så meget ude i byen, og hvor glemmer man jo desværre tit!"

Hr. Buchmann opgav klogelig at fordybe sig heri. "Men sig mig så," sagde han, "hvorfor lavede De hele den historie, De bandt sagfører Styrup på ærmet om, at De havde en lille finger med i den 'fidus' med juveltyveriet?"

"Jeg må have været meget fuld den gang!" mente Kopp, men han så hr. Buchmann lige ind i øjnene, og ganske åbenlyst blinkede han til ham.

"De tænkte måske, De kunne redde de 500 kroner i dusør?" henkastede dommeren, mens overbetjenten spidsede øren og så skulende ud.

"Ak nej, hr. dommer. Dusør som 'stikker' tager jeg ikke, så længe faget kan ernære mig. Dusøren, håber jeg inderligt, må tilfalde hr. overbetjenten."

Hr. Buchmann rystede på sit store hoved. "Men hvad i Himlens navn, Kopp! Hvorfor lavede De da hele det nummer – tilmed med tre dage i arrest og alt videre? Hvad var det da, De ville?"

Peter Kopp smilede hengivent.

"Redde kamrets ære!" sagde han med et nik mod døren, hvor reporterne ventede på foretræde.

Favoritten

Da der var afsagt arrestkendelse over den bortrømte bankier van Burgh, blev John Hessel, der var særlig sprogkyndig og verdensberejst, udset som bedst egnet inden for politikorpset til at hjem-transportere arrestanten. Thi van Burgh befandt sig i statsfængslet i Lima, hvor han efter begæring af sit hjemlands konsulat var indsat af det peruanske politi. De diplomatiske forhandlinger om fangens udlevering var omsider endt, og van Burgh holdtes parat til afhentning af sit fædrelands politi, når det måtte behage samme. Det var en rejse på fyrretyve dage ud og lige så mange tilbage, og dertil behøvedes en rejsevant mand.

John Hessel, hvem hvervet blev betroet, var oprindelig militær, havde charge som løjtnant og havde tjent i den franske Fremmedlegion under krigen. Han var ny mand i politistyrken, men hans dannelse og intelligens gjorde ham selvskreven til rask avancement opad mod korpsets ledende poster. Sydamerika, navnlig Patagonien, havde han i øvrigt tidligere besøgt som knyttet til en opmålingsekspedition.

Han ankom efter en ret urolig rejse til Lima i januar, og efter at have legitimeret sig for det stedlige politi fik han arrestanten udleveret.

Hessel havde ofte set van Burgh i de dage, denne var en af de førende i det offentlige liv og toneangivende i hovedstadens rigmandskredse. Nu da arrestanten blev fremstillet for ham i statsfængslets vagtlokale, var det, som så han en vildfremmed mand. To peruanske politisoldater, gulbrune, sortladne, halvt

indianere åbenbart, men i pralende uniformer, førte mellem sig en høj udmagret mand, hvis underansigt var overgroet med stridt skæg, hvis hud var bleg som papir, oversået med moskitostik; armene stak som tynde benpiber ud af den grove lærredskoftes ærmer og de svære håndjern ringlede løst om de spinkle håndled. Vagterne udleverede arrestanten med militær honnør og en mængde komplimenter til den europæiske kollega, og der var et utal af trykte formularer at udfylde.

Da der ingen skibslejlighed var fra Limas havnestad Callao, måtte Hessel tage en kystdamper for efter en langsommelig passage at nå Valparaïso, hvorfra der var båd direkte til Europa. En peruansk politisoldat fulgte med og afløstes ved grænsens kyststation af en chilensk gendarm. Disse folk havde ansvaret for fangen indtil videre og havde ham lænket til deres venstre håndled, så længe turen stod på. Vagterne røg ustandselig cigaretter, men tillod ikke at fangen røg; når godlidende passagerer undervejs tilkastede denne en cerut, var det til indtægt for gendarmen.

Først i Valparaïso blev arrestanten overgivet sit hjemlands repræsentant, og håndjernene blev fjernet; disse tilhørte nemlig republikken Chile, og gendarmen udstedte kvittering for: 1 par håndjern med nøgle, udlånt til fangetransport, modtaget tilbage. Hessel besad herefter arrestanten (uden håndjern) overgivet til videre disposition ombord på paketbåd *Cosmos*, destineret til Antwerpen, samt tre store kufferter, forseglede af det peruanske politi og indeholdende den arresterede bankiers garderobe med mere.

Cosmos tilhørte en stor italiensk dampskibslinje, og Hessel, der straks søgte chefen, blev modtaget af en yderst elegant

verdensmand i uniform, funklende galoner og med en tandstikker vippende mellem de mælkehvide fortænder. Samtalen foregik i bestiklukafet, og chefen præsenterede sig med afmålt høflighed som capitano Giulio Luigi. Han talte flydende engelsk og lagde vægt på at synes amerikaniseret uden dog at slå af på sin romanske racestolthed; han førte selv frisprog i videste mål, men tillod ikke andre at slå ind i tonen.

"De forstår," sagde han til Hessel, "at jeg ikke ynder den art transporter på mit skib. Vor passagerliste udviser stedse de mest udsøgte navne af tre verdensdeles rejsende publikum. Tonen ombord er som harmonien af et første klasses orkester – fintmærkende for enhver mislyd, forstår De. Ethvert ubehageligt eller ikke decent sujet er bandlyst fra samtalen, når jeg præsiderer ved kahytsmessen, og for resten ved De vel, at vi søfolk betragter enhver ulykkesfugl ombord som en Jonas, der blot bringer vrøvl, spektakler, uheld og orkaner og i hårdt vejr helst bør lempes udenbords til hajerne!"

Han nærede ingen ønsker om at bese arrestanten. "Han får kahyt for sig selv, 2. plads, styrbord nr. 25. De kan få nabokahytten. Selvfølgelig afleveres nøglen til mig. Som kaptajn har jeg højeste myndighed ombord. Fangen er under min jurisdiktion." Han rejste sig og hvælvede brystet: "Og transporten foregår på mit ansvar!" Han buldrede: "Glad to meet you, sir," og sluttede audiensen. "A rivederci!"

Hessel havde ikke haft lejlighed til at tale mange ord med arrestanten indtil nu. Gendarmerne, der var lænket til fangens håndled, skulede mistænksomt, når der taltes andet end spansk, og van Burgh selv var mut, øjensynlig også medtaget efter det elleve måneder lange ophold i en peruansk arrest,

(mens de diplomatiske forhandlinger stod på), udmarvet af feber, neurastenisk efter håbløs kamp med de berømte spansk-amerikanske væggetøj.

Fangen, der sad sammenkrøbet på kanten af sin køje, løftede sine lyseblå øjne ransagende mod Hessel, da denne trådte ind. Hele hans tålmodigt underkastende holdning vidnede om den månedlange brutalisering i de peruanske fængsler. Med tonløs stemme fremførte han sit ønske: at få lejlighed til et bad. Han smilede undskyldende: vand syntes at være en ukendt væske i Peru!

S/S *Cosmos* var ganske vist et italiensk skib, men gik i amerikanske farter. Følgelig var der badeindretning ombord, og typisk for italienere, når de anstrenger sig, ført op til ekstremen af kosmopolitisk komfort: marmorbassiner og alle arter raffinements med damphaner og tørluft, en svømmende Caracalla-therme. – van Burgh blev for en time låset inde i en dampcelle.

Da han kom ud, lyste hans hud som blegede guldblade. Taknemmelighedens tåre glimtede i hans øjne, og han fandt mod til endnu et ønske: en barberkniv.

En sådan turde hans vogter dog ikke betro ham, men sendte bud efter skibets frisør og barber, en overmåde kyndig italiener, et levende krøllejern, duftende af fin parfume. Hessel tillod dernæst sin fange at udtage, hvad garderobe han behøvede af sin store klædeskabskuffert. Han brød uden betænkning den peruanske republiks segl og lod fangen vælge blandt det fine manchetlinned efter behag. Han lod ham være alene under omklædningen. Udsigten til på ny at blive velklædt ville sikkert

dominere fangens fantasi og hindre ham i mulige letsindigheder.

Da Hessel på ny trådte ind i kahytscellen, stod foran ham en høj slank og elegant verdensmand i tropedragt efter fornemste snit. Og nu kendte Hessel igen det blonde, muntre, omend noget afmagrede, fysiognomi, de stærke, sælsomt lysende øjne, den faste, næsten amorinagtige mund, hele den arrogant charmerende fremtoning, der gennem fem rige år havde behersket den hjemlige finans- og selskabsverden med sin uimodståelige selvfølgelighed. Hr. van Burgh bød med en indbydende håndbevægelse sin vogter tage plads i cellens eneste stol. Og uvilkårlig sank Hessel til sæde uden betænkelighed ved situationens art.

Van Burgh tog et guldetui ud af brystlommen. Det var fyldt med ægyptiske cigaretter af fineste mærke, han bød Hessel og bad om tilladelse til at tænde selv. "Den første i elleve måneder," sagde han. Nydende pustede han røgen fra sig: "Da vi nu skal være rejsekammerater," sagde han, "i et par snese dage eller så, synes jeg, vi skal se at få det bedst mulige ud af det. For mit vedkommende giver jeg Dem mit ord som gentleman på, at jeg ikke skal gøre noget som helst flugtforsøg, hverken i havn eller rum sø. De ved, hvad jeg mener med det sidste alternativ. Jeg vil i det hele gøre, hvad jeg kan for at lette Dem Deres stilling, idet jeg ved, at De derved vil blive i stand til at lette mig min, – så vidt Deres instruks tillader."

Han tilføjede i en let tone: "Til forklaring af min holdning tjener, at jeg ikke i nogen som helst henseende frygter den skæbne, der venter mig ved min hjemkomst. Herpå skal jeg dog ikke i øjeblikket komme nærmere ind."

Hessel overvejede et øjeblik. "Jeg kan kun takke Dem," sagde han, "men jeg må straks betone, at min instruks ikke tillader mig at tage mod Deres æresord, selv om jeg også privat ønsker at betragte Dem som gentleman."

Han understregede denne sin betragtning ved ikke at tænde cigaretten, arrestanten havde budt ham, afviste den heller ikke, men lagde den diskret fra sig, før han forlod kahytten.

Hessel vidste følgende om den rømte bankier og hans sag: I krigsårene var hans navn i et nu dukket op, en lysende meteor i den finansielle verden. Som bankier for hele det førende selskab af nye rige og gammelt aristokrati var han alles yndling, mændenes rådgiver, deres fruers fortrolige, de unge forfinede frøkners hengivne kavalér. Det var som randt den guldstrøm, krigens puls pumpede ind over det neutrale land, alene gennem den sluse, hans hænder holdt åben; overgiven lod han alle øse af sit vennesæle sind, han ejede Fortunatos uudtømmelige børs, hver hånd, der i venskab søgte hans, fik sin chance. Indtil en dag krigen var slut, og den gyldne flodseng tørret ud i et nu. Men endnu før krakkets drøn nåede frem, havde den, der voldte det, gjort sig usynlig, thi lyd rejser ofte langsommere end en mand. Vennernes skare stod igen, lammede af deres tab; og i blind panik forlangte de deres ret, indgav klage mod den mand, der først havde beriget, siden plyndret dem, lovet dem paradis og kun åbnet dem kaos. Anklagen lod sig forme som forbrug af betroede midler. Stikbreve udgik efter den rømte bankier og traf ham altså i Lima, hvor hans ansigt allerede var kendt på den stedlige, ret primitive børs som baissist i guldmineaktier.

Fangen sad og betragtede sin vogter, hans øjne blev ganske smalle, hans smil havde på samme tid styrke og charme.

Løjtnant Hessel strammede resolut sin hele muskulatur mod den fortryllelse, han følte som en næsten magisk zone om denne arrestant, der med et var opstanden af de eksotiske fængslers smuds og fornedrelse, og nu var europæeren i finest mulige form: harmonisk, blond og ligevægtig, med hele verdensmandens fri elegance, skønt han var fange. Mod den mand var kun en eneste formel gyldig: Ubestikkelig fasthed, ubønhørlig disciplin! – Han lod arrestanten ene og låsede døren. Et duplikat af nøglen overgav han til kaptajnen, der hængte den på et søm i sit lukaf og lod den fremmede politimand forstå, at med hensyn til fangens bevogtning var skibets fører chef og enhver anden subaltern. Dermed fjernede han sagen og løjtnant Hessel fra sin bevidsthed som et anliggende hørende under 2. klasse ombord og gik op på dækket for at kurtisere en sortøjet contessina af ældgammel romersk æt.

S/S *Cosmos* befandt sig på højden af Punta Arenas, sejladsen gennem Magellan-strædet stod for. Søen var stille, passagererne underholdt sig på dækket med det obligate ringspil og den flygtige flirt, der på forhånd er begrænset af rejsens varighed og derfor stedse forceres. Det var et publikum af sydamerikanske rigmænd med deres damer på ferierejse til Spanien, det gamle stammeland, et par storingeniører fra New York, den italienske gesandt for Chile, grev Barberini, med sin meget aristokratiske familie og nogle engelske globetrottere, der hvilede i sig selv og i deres longchairs. Nu da det var magsvejr, var table d'hôte dagens drejningspunkt. Skibet medførte fransk kok, udmærkede vine og et femmands strygeorkester, der spillede i røde livkjoler: Puccini, Verdi og

efter opfordring også til dessert en shimmy. Spisesalonen var en søjlehal i pompejansk stil, dens endevæg dannedes af skottet til mellemdækkets kahytter.

Og ved isen en middag, da orkestret dirigeret af signor Masoni foredrog motiver af "La Tosca", faldt pludselig en lys og behagelig baryton hinsides væggen ind, løftede sig fra nynnen til sang, fuldttonende gennem de åbne ventilluger og tvang i løbet af få minutter orkestret til blot at være et dæmpet akkompagnement. Dirigenten var magtesløs og for øvrigt selv henrevet. Passagererne smilede anerkendende til kaptajnen og klappede med den diskretion, som tonen ombord foreskrev. Kaptajn Luigi tabte guldtandstikkeren ned på sin tallerken og så yderst overrasket ud. Men han tænkte rapt, forstod hurtigt sammenhængen og indså straks effekten af den sentimentalitet, han da også dybt og ægte følte. Han viskede en tåre af øjenkrogen med sin serviet.

"Den, der synger," sagde han, "er en stakkels fange!" Han så sig om, stemmen blev sprød. "Ja, ladies and gentlemen, vi har en ulykkelig fængslet her ombord. Hans arrest er en 2. klasses kahyt bag væggen der. Derinde lytter den fangne mand til Puccinis, min store landsmands, skønne musik. Og hans røst springer ud af det betyngede bryst som en kilde. Hans italienske udtale er upåklagelig, og stemmen, som De hører selv, er en engels!" Han tav og slubrede et glas oporto i sig.

"Jeg foreslår," sagde en ung argentinsk løjtnant blandt passagererne, "at vi straks sætter en indsamling i gang!"

Men kaptajnen løftede hånden. "Udelukket!" sagde han. "Jeg har set arrestantens papirer. Han er en gentleman;" og han fortalte med stærk fantasi, hvad han vidste om denne faldne

konge over finans- og kvindehjerter, der nu var på vej til sit hjemlands fængsler højt oppe mod nord med evige vintre og sne, og som nu endda måtte gøre sin triste rejse, – den sidste! – som 2. klasses passager!

En oprømt mumlen lød gennem passagerernes rad, dagens kedsomhed var brudt. "Jeg foreslår," sagde den lille contessina, "at vi sender den ulykkelige fange lunch og diner fra 1. klasses menu hver dag!" Alle bifaldt dette. Kaptajn Luigi snoede sit overskæg tyndt som en snørelidse. "Et ædelt forslag," sagde han. "Det vil blive udført!" Han så sig stolt om, visende sin romerske profil: "Og det vil ske på skibets bekostning!" Han gav øjeblikkelig en af neger-stewarderne ordre.

På ærespladsen ved kaptajnens højre side sad en amerikansk skønhed, en selvstændig og selvejende ung person, verdensberejst og berømt for sine millioner. Hun aftog sine hornbriller for at lade sit blik, der havde fasthed som selve hendes faders ståltrust, virke, og tog ordet.

"Under krigen," sagde hun, "var det skik hos os i staterne, at vi kvinder adopterede en fransk eller belgisk soldat i fangenskab hos vore fælles fjender. Jeg erklærer nu at ville adoptere denne fange, der her ombord repræsenterer den ulykke, det er ethvert følende hjertes pligt at afhjælpe. Jeg beder vor vært kaptajn Luigi overbringe den arresterede gentleman mit budskab!" – Kaptajnen bukkede beredvilligt.

Løjtnant Hessel traf næste dag til sin overraskelse van Burgh i kahytscellen foran et bord med snehvid dug, hvorpå en 1. klasses neger-steward serverede på rad seks retter og fem slags vine.

"Det forbavser Dem måske," sagde van Burgh, "men jeg tilstår: Mig har denne opmærksomhed ikke overrasket. Således har mit liv stedse formet sig: De stegte duer kom flyvende til mig, og jeg tog venligt imod dem." Han smilede: "Tør jeg måske byde Dem et glas champagne!"

Hver dag tillod Hessel sin arrestant en promenade på mellemdækket, to halve timer hver gang, nøjagtig efter fængselsreglementet. Arrestanten gik af sig selv et par skridt foran og tålte, at hans vogter fulgte ham som en skygge. Det slog Hessel, at førstekahytspassagererne samlede sig på grænsen mellem promenadedæk og mellemdæk, og at særlig damerne med interesse iagttog den slanke og elegante fange, der dampende på sin cigaret slentrede langs lønningen eller sorgløst betragtede de legende delfiner i skibets kølvand. Og en af de følgende dage hændte noget usædvanligt, så absolut i strid med skibets etikette: Første klasses passagererne inddrog mellemdækket under deres promenade.

Om eftermiddagen overrakte van Burgh sin opsynsmand et åbent brev: "Jeg formoder," sagde han, "at det er min pligt at vise Dem de breve, der sendes mig. Som De ser, er dette brev fra en amerikansk dame blandt 1. kahyts passagerer, en miss Jessie Blyth." Han smilede, ikke uden selvbehagelighed: "Som det fremgår af brevet har den unge dame adopteret mig. Jeg ved ikke, om De har noget at indvende i følge Deres instruks. Hun skriver altså, at hun i morgen efter lunch vil indfinde sig for at aflægge mig en – hvad kaldes det? – vist noget i retning af 'faddervisit'."

Hessel rynkede brynene: "Jeg kan ikke tillade Dem at tale med passagererne!" Arrestanten smilede.

Næste dag efter lunch overskred miss Blyth grænsen mellem agter- og mellemdæk. Kaptajn Luigi ledsagede hende. Hun nærmede sig sin adoptivfange med udstrakt hånd. Hessel stillede sig imellem: "Jeg kan ikke tillade samkvem med min arrestant," sagde han på engelsk. Damen vendte sig med et overrasket udråb mod kaptajn Luigi: "Jeg tænkte mig, at det var Dem, hr. kaptajn, der havde at befale her!"

Kaptajnen rettede sig, så guldgalonerne på hans uniform strammedes. Han rømmede sig. Han pegede mod mastetoppen.

"Dette skib sejler under kongeriget Italiens flag. Som chef her ombord repræsenterer jeg min nation og Hans Majestæt. Jeg respekterer selvfølgelig, at Deres land, hr. detektiv, belægger en af sine undersåtter med arrest, men jeg gør Dem opmærksom på, at såvel De som han befinder Dem under italiensk suverænitet, at fangen altså folkeretligt befinder sig i et italiensk fængsel, hvis direktør jeg som Italiens repræsentant er! I kraft heraf giver jeg fangen taletilladelse. Jeg udvider derhos hans ret til promenade udover de halve timer, der tilstås ham nu. Simple sundhedshensyn fordrer det. Og jeg giver ham derhos ret til" – han bukkede for damen – "at færdes over hele skibet."

Han overhørte aldeles Hessels protest, men tilføjede dog nedladende: "Selv om jeg må hævde, at ansvaret for arrestanten er mit alene, kan jeg strække mig vidt og tillade Dem, hr. detektiv, om De måtte anse det fornødent – og passende! – at bevæge Dem i ledsagelse af arrestanten også ind på 1. klasse dæk, – skønt De jo kun har billet til 2. klasse!" Han vendte sig på hælen og gik agter. Den unge amerikanerinde så den smilende

fange dybt ind i øjnene gennem sine hornbriller. – Næste aften efter souper indfandt van Burgh sig efter chefens ordre i agtersalonen og sang med sin lyse baryton "Tosca", akkompagneret på flygel af miss Blyth. Hessel bevogtede ham fra tilhørerkredsens bageste række og var den eneste, der ikke applauderede. For øvrigt tog ingen notits af ham, han følte sig i sin jævne rejsedragt og med sine tunge manerer absolut deklasseret her i 1. kahyt. Snarere forstemt end forbitret førte han sin arrestant tilbage en time senere. Da van Burgh smilende rakte ham hånden, tog han den ikke, men drejede lydeligt nøglen i lås, som sin sidste afmægtige protest. Han trøstede sig med, at hans time kom, når det italienske flag ikke mere vajede over hans transport, men turen gik pr. 3. klasse nordpå med ekspressen via Schweiz-Tyskland. Ikke uden ondskab følte opdageren på håndjernene, han bar på sig i venstre jakkelomme. – Samme dag sendte kaptajnen ved en steward ham høfligst et eksemplar af den italienske sølov. Følgende paragraf var indstreget: I rum sø er kaptajnen eneste og uindskrænkede myndighed om bord.

Van Burgh mødte hver eftermiddag omklædt i en yderst elegant smoking og for hans bevogters øjne lukkede en lyttende og henrevet kreds sig om ham, straks han viste sig. Og i et nu var van Burghs replikker dominerende, der stod om ham som en aroma af lystighed og charme. Over damernes skare gled en bølgen, en vibreren af latter og tillukket fryd. Deres herrers stemme kom som ekko, søgende at hævde sig, og dog dæmpet under vægten af den nye gæsts betydning. Der blev stillet bridge-borde frem. Hessel holdt sin plads på promenadedækket, skønt om ham var et isbælte; han fornam,

som holdt han sin uafviselige ret magtesløst lukket i sin knyttede hånd. Men endnu følte han sammenbidt, at fangen var hans, han repræsenterede sin nation, sin stat, dens krav på retshåndhævelse, når timen kom. Han lod ikke sit bytte slippe fra sig, selv om han var afmægtig her under et fremmed lands flag.

Men pludselig så han, at man ved kortbordene ikke spillede bridge, men hasard. Foran van Burgh lå en stabel sedler; han holdt bank, og han vandt stærkt. Hessel vidste, at arrestanten var pengeløs, hver cent han havde på sig var beslaglagt og i bevogterens værge. En eller anden måtte finansiere ham, og nu så Hessel ved hans højre side miss Blyth krammende banknoter ud af sin taske af guldfiligran, hun var bankens garant. Og banken vandt fremdeles, van Burghs lyse stemme lød klingende snart på engelsk, snart på flydende spansk, snart på Monte-Carlo-fransk: "Faites vos jeux, Mesdames et Messieurs!" Banken vandt.

Hessel trådte frem, kejtet men resolut. Han lagde hånden over seddelbunken foran bankøren. "Hr. Van Burgh," sagde han, "er min arrestant. Hvad han besidder af kontante beløb er beslaglagt efter min regerings ordre." Alle så skandaliseret op. Van Burgh smilede. Miss Blyth sendte den italienske kaptajn et bebrejdende blik.

Kaptajnen, der sad i tab, rømmede sig. Han rejste sig. "Myndigheden her er min," sagde han, "og min alene. At van Burghs gevinst bør tages i forvaring, er en given ting. Men beslaglæggelsen tilkommer alene mig. Jeg beder hr. van Burgh give mig en kvittering. Beløbet vil blive overgivet til de italienske myndigheder straks ved ankomsten til Genua, og

udleveret rette vedkommende, som behørigt legitimerer deres adkomst!" Dermed strøg han banknoterne til sig. Miss Blyth smilede samtykkende, og selskabet begav sig ned i salonen, hvorfra lidt efter van Burghs baryton tonede, denne gang i Samsons store arie af Saint-Saëns.

S/S *Cosmos* var nu på højden af de canariske øer. Trådløse telegrammer fra Amerika og Europa begyndte at indløbe. Radiotelegrafisten passerede Hessel. "Jeg har et telegram til hr. van Burgh," sagde han i forbigående. Hessel greb efter det, det var hans ret at se det. Telegrammet viste sig at være New Yorks sidste børskurser i hvede og majs. Hessel gik mod agtersalonen. Der sad van Burgh ved et bord med en mængde papirer og lister foran sig. En kreds af passagerer stod om ham. Rappe stemmer nævnede kurser og tal. Der var en tummel som i en filial af New Yorks vekselbørs. Hessel forstod, at van Burgh havde etableret en veritabel *bucket-shop* ombord. Passagererne væddede, og trådløst kom kurserne ind. Miss Blyth bistod van Burgh ved noteringen. Alle synes at more sig, og på de fleste ansigter stod spillets dæmon spejlet med tydelige træk.

Hessel trængte sig frem. "Jeg fordrer," sagde han med stærk røst, "at min arrestant følger med tilbage på sin plads. Min pligt byder mig at skride ind."

Kaptajn Luigi rejste sig majestætisk fra en stor bunke indvundne checks. Lidenskaben furede hans ansigt. "Hvor vover De!" råbte han og slog næven i bordet. "Hvor vover De at trænge Dem ind her i vort selskab. Deres plads er 2. klasse ombord! Jeg forbyder Dem herefter al adgang til agterdæk og saloner." Hans pande stangede truende mod Hessel. "Et ord til,

min herre, og jeg lader Dem fjerne med magt. Modsætter De Dem min ordre, er det mytteri, og jeg lader Dem lægge i jern!"

Senere på aftenen kom skibslægen, en ældre gråskægget amerikaner, hen og gav sig i snak med løjtnant Hessel.

"Kom!" sagde han. "Vi er de to eneste nøgterne mænd om bord i øjeblikket. Lad os derfor sætte os hen og drikke en whisky sammen."

Da de sad ved deres glas fortsatte lægen: "Jeg har rejst meget og kender en del af verden. Jeg kan kun sige, at det, der nu foregår her om bord, ikke overrasker mig, omend det har min udelte interesse. Det er lykkedes en mand, der tilmed socialt set er nedbragt til den yderste reduktion, at lægge hele skibet ind under sin personlighed. Han er blevet damernes udvalgte kavalér, den førende ved vore aftenlige danse, chef for den hasardspillebule, hvortil skibet er forvandlet. Og De som retfærdighedens repræsentant er magtesløs. Det er meget interessant."

Hessel smilede bittert. "De har ganske ret," sagde han, "denne van Burgh var i sin tid den selskabelige leder akkurat på samme måde for et år siden i sit hjemland ved vilde fester, dans og hasardspil. Han solede sig i kvindegunst, mændene var ham følgagtige. Men den trøst kan retfærdigheden godskrive sig: – at de situationer, hvor den type er helt, altid ender med et krak. Og min løsslupne arrestants triumf vil ikke vare et minut længere, end til skibet er ved kaj i Genua."

Lægen trak på skuldrene. "Er De vis på det? Og bør det i grunden ikke være således, at de, der er 'vindende' her i livet, også vinder. De og jeg, vi er to retvinklede typer. Sagtens har ingen af os videre temperament, vi har vor moral, vor

retsindighed i orden. Vi er alvorsmænd og pligttro. De har Deres politistav, jeg min operationskniv. Vore hverv er, hver på sin vis, at fjerne samfundets svulster. Men har De aldrig opdaget, at vi, hvor vi færdes, aldrig gør rigtig lykke. Menneskeheden vil kun et: blomstre! – selv om blomsterne er kræftknuder. Det, de ønsker sig, er drømme, selv om de skyldes feber, fantasier, selv om de skyldes hjerneforgiftning, munterhed, selv om den kun skyldes rus. Folk vil kun se et omkring sig: vitalitet, livskraft, selv om den savner moral. Og i grunden tror jeg, at der ikke findes noget så umoralsk i verden som livskraft. I alt fald efter Deres juridiske kodeks og efter min farmakologi. Livskraft er hensynsløs, sorgløs, respektløs, men altid skøn. Og De kan ikke nægte, at denne van Burgh er både et af de mest livskraftige og en af de skønneste mandstyper – i alt fald i dette lille svømmende samfund. Se, der promenerer han på agterdækket sammen med den lille miss Blyth, de to alene og arm i arm. Tro slet ikke, at det er af en slags perversitet, hun har skænket en mand, der er fange og mærket som forbryder, sin yndest. Hendes egen lille intense vitalitet har magnetisk nærmet sig hans, ikke sandt: han udstråler charme, livsvilje, erotik. Det alene er verdens sejrende element."

Da Hessel ville protestere, afbrød han. "I virkeligheden er det de andre, der har ret. Vi ser disse levemænd ofre deres penge, og disse nydelseslystne kvinder deres gunst på en type, der for os kun er umoralitetens, om De vil: fordærvelsens, ypperstepræst! Men har de andre ikke ret? Hvad er det, de betaler for, med deres penge, der vandrer i charmørens bundløse lommer, kvinderne med deres ømhed og kærtegn,

som føreren modtager som sin naturlige ret? Hvad er det, de køber sig som dyrt? Intet uden glæden! De befrier sig for døgnets monotone tikken af ørkesløse timer, de forjager kedsomheden, hvis triste vogtere De og jeg af skæbnen blev sat til at være. De køber sig, ofte med alt, hvad de ejer, ofte med selve deres liv, lykken ved at være nær en mand, der udstråler aroma og honningduft som en blomst – der sjæleligt og korporligt udånder varme eller i alt fald den glorie af lys, som af alle i verden tages for varme.

Derfor vil den type evigt sejre: den, vi kalder "den elskværdige", charmøren – selv om han også tusinde gange er en tyv! I livets spil vil han altid være favoritten."

Han tav. Som silhuet i månelyset så de mellem formastens barduner omridset af van Burgh og miss Blyth, de dannede tilsammen kun én skygge, end ikke deres ansigter var adskilte, bagved dem flød Atlanterhavet som et flimrende væld af sølv. –

Da skibet varpede ind i Genuas havn kom kaptajnen midtskibs hen til løjtnant Hessel: "Min jurisdiktion ophører nu," sagde han tørt. "Jeg overgiver herefter arrestanten i Deres hænder. Jeg bør sige, at alle vi ombord har lært at kende hans værd som menneske, ja som gentleman. Jeg kan kun ønske ham en god skæbne og styrke i den prøvelse, der forestår ham nu." –

Hessel gjorde sig klar til landgang. Han ordnede de fornødne papirer og pakkede sin og van Burghs bagage. Arrestanten kom ud til ham på dækket, omklædt i sin elegante rejsedragt. "Jeg står til Deres disposition," sagde han med et høfligt buk.

Hessel nikkede tilfreds og lod håndjernene blive i sin lomme. De gik sammen mod landgangen.

I det øjeblik så Hessel, at ved fangens venstre side gik miss Blyth; hendes lille ansigt var frisk og rødmende, øjnene var strålende blå og mødte Hessels med udfordrende styrke.

"De får to fanger at føre i stedet for én," sagde hun. "Som De ved, har jeg ombord adopteret Deres arrestant. Siden er det bånd, der binder ham til mig, blevet et andet, som De ganske sikkert har forstået. Jeg ledsager ham nu til hans hjemland. Han har fortalt mig alt om sine forhold. Jeg agter at indestå for ham over for de mennesker, der vil ham uvel. Hans gæld er min gæld. Herefter! Den sum, der står ham og hans kreditorer imellem er desuden – navnlig omregnet i dollars – latterlig ringe. Og jeg forstår, at i det nu, der er dækning for skylden, er han en fri mand. De rejser på tredje klasse. Nuvel, det skræmmer mig ikke, jeg er amerikanerinde, og den indsats jeg yder, betaler jeg fuldtud, selv om jeg skal rejse tredje klasse på min første klasses billet! Men jeg går ud fra, at De som gentleman vil tage Dem også af *min* bagage."

Arrestantens blik mødte hendes, varmt og oprigtigt, nu søgte det langsomt Hessels øjne, smilende, ganske let ironisk, næsten også med lidt medynk, det var som ofrede han en del af sin varmende kraft på sin afmægtige vogter, og besudlede ham med sin sympati.

Det muntre hjul

Peter Kopp, der, – som enkefru Pingel, indehaverske af "Café Skrås Overfor" (politiets hovedstation) sagde, – var "en værgeløs mand, der ikke bestilte dagens gerninger og om natten øvede indbrud" – nævnte Peter Kopp sad ved sit faste bord i "Café Skrås Overfor" og spiste dagens diner. Lige overfor ham sad en herre og observerede ham skarpt. Herren var i brun ulster med tilhørende blank cylinderhat, der stod under stolen. Han havde militærisk overskæg, en lang bleg næse og øjnene fulde af sideblikke. – Herren rømmede sig og snuste skuffet til det tømte thé-russe-glas efter et sidste pust af cognac.

"God dag, Peter Kopp," henkastede han.

Peter Kopp havde ikke den ære og udbad sig nærmere.

"De hører til protokollen," bemærkede herren. "De møder om mandagen til den mistænkelige. De ser, vi kender Dem!"

"Der er aldrig nogen protokol, der har kunnet holde mig," erklærede Kopp. "Det er prøvet en gang, men inspektøren blev nødt til at slette mig igen med blæk. Jeg blev nemlig frifundet ved Højesteret for paragraf 230, første stykke, sammenholdt med paragraf 46."

"Det er os bekendt," genmælede herren. "Frifundet for indbrudsforsøg på grund af manglende indicier."

"In-di-cier," bekræftede Kopp. "Ja vel. Det betyder jo, at man 'inte si'er', og De kan stole på, den dommer er ikke født, der kan få mig til at sige noget!"

Herren tog Peter Kopps ølglas og holdt det op for lyset. "Jeg kendte Dem straks på det dér!" sagde han og pegede på

aftrykket af Peter Kopps tommel- og pegefinger, der stod prentet på glassets sideflader. "De har efterladt Deres visitkort. Det lyver ikke. Vi har det i protokollen sammen med de andre lange fingre. Det kaldes håndens papillotlinjer, ved De, og ikke to har dem ens her på Jorden!"

"I alt fald sidder de der på mit glas i lovligt ærinde. Det er mere end Deres gør."

"De kan jo bestille et glas til mig," mente herren. "For at få den sag ordnet."

"Jeg vil helst først vide, hvem jeg drikker med."

"Opdager nummer 16, Lagerquist," lød præsentationen, og herren kastede flygtigt et lille messingskilt på bordet. Han søgte straks igen at snappe det op mod dets plads i vestelommen, men på ubegribelig vis havde Kopp det allerede i fingrene.

"Det er jo slet ikke noget politiskilt," konstaterede Kopp.

"Det har jeg heller ikke sagt; men de fleste tror det alligevel," indrømmede Lagerquist. "Og jeg ville kun prøve Deres intelligens, hr. Kopp."

"Det er jo et almindeligt fortepianomessingfirmamærke," konstaterede Kopp yderligere.

"Ganske rigtigt set, hr. Kopp. Jeg har det, fra jeg var rejsende for Kluuse & Palmes Pianofortefabrikker. De har et K. og et P. og så en klaverspillerhånd i våbnet – akkurat ligesom Københavns politi. I de tre år, jeg har været privatdetektiv, har jeg ganske tilfældigt haft det hos mig – fra den gang altså. Så kunne det jo simpelthen altså hænde, at jeg kom til at rive det op af lommen sammen med min notitsbog, når jeg afhørte en herre eller dame, der ville gøre mig rangen stridig og nægtede

at forklare til rapporten på bureauet eller i hjemmet. Den messingplade gjorde mirakler; men hvad kunne jeg gøre for, at folk ikke var så intelligente som De, hr. Kopp!"

"Nå, så De er altså 'skygge', hr. Lagerquist?"

"Ikke for tiden. Jeg har været første overdetektiv ved Carla Søderbloms Privat-Bureau for diskrete Efterforskninger "Vi ser i Mørke", Nørrebrogade, filial i Malmø. Men i forgårs fik Carla frit ophold i Nytorv arrest for en lille privat pengeafpresning med en umyndig lensgreve. Hele bureauet er forseglet, arkivet iberegnet, og forhørsinventaret, både det sorte forhæng og dødningehovedet med glødelamper i øjnene og fotografierne af tortur i middelalderen (optaget på gerningsstedet) op og ned langs væggene ryddet og kørt op på politikamret. Jeg er altså, som sagt, arbejdsløs og tørstig. Invitér mig derfor på et glas, hr. Kopp, i Deres selskab, og lad Dem og jeg tale om forretninger!"

"Skal der laves en fidus, er jeg altid helst min egen mand," mente Kopp, men bestilte to gange rom og citron. "Jeg forstår mig nu en gang ikke på de finere forretninger. De har Deres fag, – al respekt, – og jeg har mit!"

"De kender åbenbart ikke den moderne fordeling af arbejdet," indvendte Lagerquist. "De og mig kan passe hver sit fag og alligevel spændes. De skal være en første klasses kraft med låse. Jeg kan sige Dem, hvad for låse, der er noget bag ved!"

"Boksafdelingen i Nationalbanken!" foreslog Kopp. "Tak, det kan jeg med. Men der kommer jeg ikke!"

"Jeg kan ikke desto mindre betro Dem, hr. Kopp, at jeg fra mit fag er ejer af landets største samling adresser på pengeskabsindehavere."

"Til brug for en nem lille afpresningshistorie! Ja vel. Men det ligger nu ikke for mig. Vent til Carla kommer løs igen. Nej, ikke mig med den paragraf."

"Jeg forsikrer Dem, hr. Kopp, De for Deres del vil aldeles ikke komme til at arbejde uden for faget. De bliver ved Deres dirk, og jeg passer knibtængerne. Jeg stoler blot på, at De arbejder med takt, pålidelighed og diskretion."

"Der findes ikke så stille en mand som mig," erklærede Kopp, "i Danmark og omegn. Jeg vil påtage mig at stjæle et vækkeur under 4. inspektørs hovedpude klokken seks præcis ved vækketid. Jeg arbejder så lydløst, at politiet kan høre græsset gro imens! Men lad gå. Kom så med anstiftelsen."

"Vi behøver driftskapital," forklarede Lagerquist. "Jeg har små tre hundrede kroner, som politiet overså, da de hentede Carla. De hundrede går til ekvipering. Kan De indskyde et par hundrede til?"

Kopp nikkede eftertænksomt.

"De ligger til mig i nat i et pengeskab hos en urtekræmmer, der opbevarer dem for mig."

"Vel, hr. Kopp, så skriver vi slutseddel. Oplæst, vedtaget. Tilsagt her til i morgen. På gensyn, min kære herre!"

I den følgende lyse sommernat rekognoscerede de to kompagnoner en stor strandvejsvilla i byens umiddelbare nærhed. Den lå klemt mellem høje etagehuse med en stump have, en gammeldags facade med solsvedet espalier og stor balkon foran de skoddeblændede førstesals vinduer, – i det hele herskabeligt og med automobilgarage.

Peter Kopp tog syn på stedet og traf så Lagerquist bag en busk. "Espalieret er råddent og kan ikke bære en mand," sagde

han. "Men det meget underlige er, at der er jerntrin i muren op til balkonen, ligesom jeg ville sige en redningsstige."

"Det tænkte jeg mig," nikkede detektiven. "Den mand, der bor der, går ikke altid ad hoveddøren. Jeg kender, som sagt, selvfølgelig også hr. Winkelman, der ejer denne fine villa. Jeg har efterfulgt og observeret ham til brug for bureauet i to måneder en gang efter anmodning af en meget kendt dame af den højeste varieté-verden. Jeg ved al ting om ham. Han har drevet ulovlig lotterihandel på Sverige, averteret med præmie- og lykkekollektioner og låner nu penge ud til bestillingsmænd mod 300 pct. Hver tirsdag og fredag har han fremmede. I overmorgen er det fredag, så arbejder vi. Jeg sørger for invitation til mig selv. De Kopp, må den for Dem ikke usædvanlige vej gennem balkondøren."

Hr. Lagerquist ekviperede sig næste dag med en hvid vest, en så god som ny gråmeleret redingote, nypressede pantalons og gule støvler, dertil cylinder, og en pragtfuld signetring fra "Dansk-Brasiliansk-Juvel-Vare-Børs" i Snaregade. Således udstyret tog han fredag morgen med første færge til Malmø. I en ny ruslæders tegnebog havde han driftskapitalen, der takket være uventet tilskud fra Peter Kopp udgjorde 700 kr., som Lagerquist ved landgangen vekslede i svenske sedler. Han spiste frokost på "Kramer", og ved 4-færgen stillede han rask, rørig og let rødmosset af portvin. I rygesalonen gjorde han bekendtskab med tre andre skånske ferieherrer; han forestillede sig som svineslagteripræsident hr. Moberg från Chicago, for tiden på ferierejse i det gamle land. Hans svensk-amerikanske var fuldkommen overbevisende fra barndomstiden i Landskrona

og fire fæle år som *bartender* i Klondyke. Han gav likører til kaffen og holdt skarpt udkig med dampskibsopvarterne.

Den opvarter, han søgte, serverede likøren, og Lagerquist blinkede til ham. Manden besvarede blikket stift. "Jeg har mine forbindelser!" betroede hr. Moberg overlegent de andre herrer. "Ingen har et personalbekendtskab verden over som jeg, og ingen kender det intimere forlystelsesliv derovre 'hinsidan' som jeg, mine herrer."

Opvarteren beholdt ham i øjesyn, og da de svenske herrer havde betalt, nærmede Lagerquist og han sig hinanden. Lagerquist kendte trafikken fra en sag, der var betroet ham af Carla S. angående en umyndig stamherres vidtløftigheder til oplysning for godsadministrationen.

"Lad mig få et adgangskort," sagde Lagerquist, "til mig og mine venner."

"Hvad adresse?" hviskede opvarteren, endnu med nogen forsigtighed.

"Hr. Winkelman er en god ven af mig ude på Strandvejen," genmælede Lagerquist og slog ud med hånden.

Kelneren tog fra inderlommen fire små gule kort. På dem stod trykt: Foreningen "Det muntre Hjul af 1916".

"Det er gratis," sagde opvarteren og rakte hånden ud, "siden De herrer er venner af foreningens formand."

Lagerquist lod en tokrone dumpe i hans hånd og gjorde derefter op med sine nye bekendte til 5 kr. pr. kort. Han satte dem i et par ord ind i, hvad det muntre hjul drejede sig om. –

Peter Kopp indfandt sig samme aften kl. 9 ved Winkelmans villa. Den henlå mørk og tillukket, men hans øvede øje skelnede lys bag første sals persienner. Adskillige velklædte personer

indfandt sig, så sig lidt om og steg så ad havens grusgang op mod hoveddøren, der åbnede sig lydløst for et par sagte slag med handskeknoen. Et kvarter over 9 kom tre herrer med højrøstet skånsk udtale, det var Lagerquist med cylinder bag i nakken og vesten vaskeægte hvid i måneskinnet; i selskab med ham de to af hans bekendte, der havde overstået middagen.

Peter Kopp trak sig diskret ind i skyggen. Lidt senere fulgte han villaens fløj indtil balkonens støttesøjler. Der var ikke en kat at øjne. Det sidste metalglimt af den patruljerende betjents hovedbeklædning var forsvundet ud af promenadens fjerneste lygteskær. Peter Kopp trak glacéhandsker på for fingermærkers skyld og begav sig til vejrs ad den spinkle jernstige, som inde i espalierløvet krøb op til balkonen. Der stod han svøbt i hængende vildvinsranker med næsen mod den trådfine sprække i den skoddeblændede balkondør. –

Hr. Moberg, Chicago, med selskab blev indlukket af en hærdebred, håndfast husknægt i mørkt jakkesæt, højhælede laksko og barberet i nakken. Hr. Moberg viste sit kort og imponerede svenskerne med et næsten accentfrit dansk. Tjeneren satte vestibulen under lys, nikkede stumt og pegede op over den pragtfuldt marmorerede trappes plydsesløbere. Tøjet blev overladt til en svær dame mod en krone. De passerede en havestue af flotte dimensioner, møblementet var amerikansk rokoko med purpurbetræk i halvsilke pompøst kørt i kreds over gulvets linoleumsparket. På væggene var tre kolossale spejle i luegyldne fantasirammer og et kæmpe-oliemaleri med hr. Winkelman overnaturlig fra loft til gulv i kjole og hvidt med veritable Benicia-diamant-skjorteknapper

indsat i billedfladen så højt oppe, at de ikke kunne nåes af de forbipasserende.

Tjeneren åbnede en løndør i tapetet, og ad en vindeltrappe steg de op. Allerede nu kunne de høre det muntre hjul summe som en veltilpas gedehams.

En dør gik op, og de stod i en overmåde stor sal, hvis vægge var dækket af draperede portierer. Der var en 16-18 herrer nærværende langs siderne af et langt og bredt bord med grønt billardklæde. Midt på dette var "Det muntre Hjul". Det havde en roset i midten og drejede sig i et bassin, hvis rand var inddelt i rødt og sort og mærket med tal fra zero til 32. Hjulet snurrede netop nu, og eneste passager var en lille elfenbenskugle, der dansede over den dirrende skive og omsider med et drattede af i en lille rille med et nummer.

"Rødt vinder!" råbte hr. Winkelman, der sad midt for hjulet. "Nummer syv kom ud. Gør Deres indsats, mine herrer!" Hr. Winkelman var i kjole og hvidt som vært. Hans blæksorte hår var redt ned forbi ørene til en fiks lille bakkenbart. Overskægget var drejet op forbi hans lille damenæse som to glinsende skovsnegle. Han havde sort lorgnetsnor over øret, og hans hænder under de umådelige manchetter hvilede mægtige og sorthårede med mange ringe over det grønne bord.

"Rien ne va plus, mine herrer, som vi sagde nede i Monte Carlo! Ønsker nogen af Dem en sodavand, kan De sige til og siden tie stille. For nu går hjulet igen!" Overfor ham sad hans kompagnon i skjorteærmer med liljebesået silkevest udblæst af en imponerende bug og med dugperler på nakke, hage og de umådelige kinder. Han holdt en lille fiks rive og sørgede for, at banken fik, hvad bankens var, fra de mange felter langs

bordpladen, hvor sølv og sedler blev sat ind af blege og svedige spillerfingre.

"Værsågod, de herrer!" råbte Winkelmann til de nye gæster. "Find Dem en plads. De er velkomne som medlemmer. Kontingentet er tyve kroner, der vil blive Dem afkrævet ved udgangen af Deres gevinst. Taber De, spiller De altså gratis – som specielle venner af banken! Christensen! Bring sodavand til de nye medlemmer, og gyd klubbens fineste mavedråber i glassene. Vi præsenterer ikke de herrer. Vi vinder selv uden nærmere bekendtskab! Min svære ven derovre ved banken er greven af Monte Carlo, og De taber ikke noget ved at være gode venner med ham! Jeg er selv hans bedste ven og ved det af erfaring! Altså, mine herrer nye medlemmer, hvisk mig Deres navne i øret og sæt Dem anonymt til bords. Vi tilhører alle som De selv den højere adel. Altså: Faites vos jeux, mine herrer gentlemen!"

To eller tre ansigter var ikke Lagerquist ubekendt. En lille lys ritmester og kammerjunker med krumme ben og drabelig moustache havde han i minde som hin stamhusbesidders bedste udgangsskammerat. Han var i følge med den berømte hestehandler Dyreborg, en kolos i storternet sommerflonel. Fire purunge vekselerere (af dem udenfor snoren) holdt her en lille efterbørs for egen og især for deres uafvidende kunders regning. De sad blondefriseret med tykke risbladscigaretter i munden og øste hundredkronesedler op, tre på rødt, en på sort og en på nummer 27 konstant, og banken vandt dem. – Der var de kendte spillere fra samtlige byens hemmelige natklubber, lige fra Traverbane-Hansens "Basse" på Kvægtorvet op til frøken Gylle Stjernekrones fine midnatscirkel på Østerbro for

champagne og poker; forvågede og natteblege hang de her som frossen selleri og asparges langs en grøn græsrabat: "Den sovende Hasardspiller" med sin blå blyforgiftede næse, "Joker-Henriksen" og Valdemar Hermansen, kaldet "Step", forhen en af byens rigeste overkelnere, og endelig den fhv. filmrytter og træner "Derby Carl", temmelig anløben, i gamacher og gul khaki. Lagerquist vidste, at han var lokkedue og spillede for bankens regning med mægtige indsatser for at foregå de forsigtige med det allerbedste eksempel. Endelig var der "Konsortiet", fire herrer fra Sverige: Kamreren, Notarien, Grosshandleren og Baronen, de var et interessentskab med kapital på 60.000. Af en gesandtskabssekretær i Abyssinien havde de for 20.000 kr. kontant købt et spillesystem (kaldet "Kong Meneliks Nøgle"), og nu drev de her hver fredag forstudier til den planlagte banksprængning i Monte Carlo, hver forsynet med meterlange lister af talkolonner og figurer.

De tabte drabeligt, hvad de gik ud fra hørte med til systemet, men Lagerquist kendte besked fra halvthundrede gamblinghouses og saloons i Klondyke og holdt skarpt udkig med rouletten, som den kropsvære bankør i skjorteærmer ("min ven greven af Monte Carlo") håndterede med ganske specielle og yderst fingernemme greb. Rouletten er "fikset", tænkte Lagerquist ved sig selv. Zero kommer ud efter tur med passende arrangement, og banken vinder.

Ikke desto mindre gjorde han selv kraftige indsatser og stimulerede sine to svenske herrer så virkningsfuldt, at de gik fra tiere til hundreder, som de med overmodige miner knipsede på plads eller på nummer, og banken blev fed. Banken blev også fed af Lagerquists tab, men han så af private grunde gerne en

god kasse, ja, han følte sig næsten snydt, når han vandt, og Monte Carlos fede bomuldsfingre med riven kørte gevinst ud af banken hen i Lagerquists bunke.

Den nakkebarberede unge forbryder, der havde lukket op, kom til stede og gik tillige med en lille vissen gammel mand, som hr. Winkelman kaldte "farbror", til hånde ved en skænk. Glas klirrede, svensk punsch klukkede ned i slebne likørglas, sodavand susede, boblede og brast, rouletten rullede og snurrede sig mat, bevogtet af den kropsværes lynsnare øjne. Banken vandt, og konsortiet rystede på hovedet over systemets kolonner. De rådspurgte en logaritmetabel og femdoblede indsatsen med et suk.

Det elektriske lys skinnede fra grønskærmede lamper koldt og tørt ned på de hvide spilleråsyn, på skælvende fingre, der famlede med krøllede pengesedler, på tunge åndedræt og de hæse råb af bankøren, på vinplettede skjortebryster og bankoglassenes sukrede rande.

"Fæt vos-sjø! Og riæng nö hva' paraply!" tilføjede bankøren med sit aller mest melede mæle. "Så kører vi hende!" Og rouletten løb.

Lagerquist så sin sidste seddel hjemslæbt som bankens prise, og han rejste sig. Han så på sit ur. Så stillede han sig bag bankøren. Klokken var nu halv tre. Dyb nat. Byen sov, kun spillehelvedet her var vågent.

Han lagde sin venstre hånd på bankørens fede skulder. Denne vendte sig, tydelig forulempet i sin dont. Lagerquist bøjede sig frem, hans flade hånd lagde sig mægtigt over bankens stabel af sedler, guld og sølv.

"Banken er beslaglagt!" sagde han med høj og klar røst. "Alle hænder væk fra bordet! Ingen rører sin indsats! Det er politiet," tilføjede han roligt.

En stum bølge løb langs bordsiden.

"Ta' mig sju og sjutti tusend," lød det stille fra Kamreren.

Lagerquist smed en lille gul messingplade på bordet. "Som De ser, mine ærede herrer, bulen her skal ryddes. Her er mit skilt. Må jeg udbede mig De herrers navne. Hænderne væk derhenne," – dette til en af de unge vekselerere, der ikke var noteringsberettiget: "Fingrene af fadet, De dér i den lysegrå klædning."

Hr. Winkelman hvæsede tungt. Han strakte håndleddene ud af manchetterne, så guldarmbåndene faldt ud på hans vældige næver.

"Vi kan jo snakke om det," begyndte han truende.

"Ingen skandale!" kom det energisk fra Ritmesteren. "Ingen fadæser her, højstærede. Vi er gentlemen og bøjer os for politiet. Jeg udbeder mig blot diskretion af hr. opdageren."

Winkelman sprang mod balkondøren. "Fri passage her!" råbte han, "for hvem der vil af vejen!" Han vendte sig og målte Lagerquist. "Ham kunne vi ellers godt tumle!" Og han famlede efter den elektriske kontakt ved balkondøren.

I det samme stødte Lagerquist i en lille sølvfløjte, han bar ved urkæden. Et signal svarede ude fra det fri. En lyd som jern, der vrides itu, lød, og i den åbne balkondør stod en mand i lang ulster og bulehat. "Spærret!" sagde han til hr. Winkelman og sendte ham med et puf under ribbenene fra lyskontakten over mod skænken, hvor den nakkebarberede udeltagende blandede sig en cocktail af slatterne.

Hr. Lagerquist stak sit skilt i vestelommen og tog sin notesbog frem: "Som De ser, er huset omringet. Vi har længe haft bulen her i kikkerten oppe på kamret. Og må jeg så bede om De herrers navn og bopæl. Og nu ingen mirakler!"

Da den forretning var besørget (og Lagerquist således var i besiddelse af en del adresser, yderst nyttige for fremtiden) udtalte han en hensynsfuld beklagelse. "Vi optræder så skånsomt som muligt," sagde han, "og De herrer spillere får lov til at gå hjem med det samme. De må blot møde efter tilsigelse på kamret i overmorgen. Og så bliver det jo nok til en lille nem bøde i den offentlige ret for ulovligt hasardspil næste torsdag."

Han kørte samtlige indsatser med bankørriven hen i banken.

"Banken tager jeg med mig," bemærkede han. "Vil De" – dette til Peter Kopp – "vil De, P.B. 212 Nørager, være vidne, mens jeg tæller." Banken viste sig at være akkurat 9442 kr. samt et falsk 5 dollarstykke (der stammede fra Lagerquists indsats).

"Og så god nat, mine herrer! Vil De, Nørager, tage rouletten med Dem."

Peter Kopp var lidt besværet af rouletten, der med bassin var næsten af format som en vaskebalje, og Lagerquist måtte spendere en automobil til nattakst. Lagerquist beboede en toværelsers lejlighed på Søndre Boulevard. Dér tog de ud og delte udbyttet på Lagerquists nøddetræs skrivebord i lige parter: 4721 kr. til hver. Den falske 5 dollar var til rest.

"Lad os spille om den," sagde Lagerquist og skænkede portvin. Han stillede rouletten på bordet og forklarede i et kort foredrag Peter Kopp spillets regler: "Jeg havde virkelig ondt af Dem, at De måtte stå derude med tør mund på balkonen som et andet spøgelse, mens jeg sad inde som en lille greve og spillede

roulet. Jeg siger Dem, Kopp, det er en uhyre ophidsende og en voldsom spændende beskæftigelse. Pas på, nu går den for de fem dollars! Jeg holder sort, De altså rødt."

De 5 dollars vandt Lagerquist, der kørte rouletten og standsede den på sort ved et særligt pres og et hemmeligt greb, han havde set den kropsvære bankør anvende.

"Men jeg giver Dem revanche, Kopp," tilbød han derpå og satte en 10 kroneseddel ud. "Kom her, få en cigar og et glas til."

"Det er sandelig næsten ligeså spændende," sagde Kopp hed i hovedet, "som jeg ville sige, at fiske herreure gennem en trækrude. Der kan hænge 18 karat på krogen, og der kan hænge talmi."

To timer senere så han Lagerquist tavs og kold skrabe 9442 kr. og 5 dollar af tin sammen på sin skrivebordsplade.

"Vil De have til en morgenbitter?" sagde han og knipsede et kronestykke hen til Kopp.

"De er altså en bondefanger," bemærkede Kopp mørkt og stak kronen til sig.

"Hver arbejder i sin profession!" gav Lagerquist skarpt igen.

"Å ja!" sukkede Kopp. "Det er jo kun så ærligt, så ærligt."

"Godnat, Kopp!" sagde Lagerquist og låsede de 9441 kr. ned i den øverste skrivebordsskuffe – han tændte trappeautomaten.

Kopp nikkede godnat og listede ned ad trappen på sine lydløse tyvefjed. Lagerquist skænkede sig en ekstra portvin i sit tandvandsglas, gabede og gik i seng i sideværelset.

Han vågnede meget tung i hovedet klokken godt 11 næste dag. Han gabede, så på den tømte portvinsflaske og gik på bare fødder ind til skrivebordet for at glæde sig. Skuffen var dirket op, næsten uden beskadigelse, lyd- og smertefrit. Også

entredøren bar spor af en velanvendt dirk. De 9441 kr. var ikke mere i skuffen. På deres plads lå derimod en seddel og midt på den det falske 5-dollarstykke. På sedlen stod skrevet med Peter Kopps massive hånd: "Her til en morgenbitter!

Ærbødigst Peter Kopp.

Øvet fagmand."

Den, der betaler – –

En af de hvasseste penne i avisfejden oven på det sidste bankkrak skrev under mærket: *en husfader*, kendt for redaktionen alene som kontorchef I. M. Cinders. Fra sit kommunale embede kendte han krakkets følger bedre end nogen. Skatterestancerne voksede formidabelt og forøgede hans kontorarbejde til det tredobbelte. Spekulation og spillesyge tærede som en kræft på befolkningens skattepligt, skrev han, og kaldte sig i en følgende artikel *en indigneret husfader*. Han var ugift og boede alene i en tre værelsers lejlighed, hvoraf han kun møblerede to værelser og klarede sig med portnerkonens huslige hjælp. Ved sin således matematisk udregnede økonomi havde han indtjent til samfundet ikke lidt af dets tab på andre skatteyderes ødselhed og havde derved vundet ret til at tale med om pengenes moral.

En dag, han bleg, sortklædt, mager og med bakkenbarter kom fra kontoret, mødte han uden for det lille anlæg foran sit hus en bred blond mand i grå sommerhabit. Manden slog ud med armene og råbte:

"Næh! Er det dig, Mathias! At det skulle hænde, vi kom til at bo i hus!", hvorved hr. Cinders forstod, at han mente, de boede i hus sammen, hvilket umuligt kunne passe, og han korrigerede derfor bemærkningen.

"Det kan umuligt passe," sagde han. "Der har intet været ledigt i fem år."

"Nej, men i nabohuset," råbte den anden. "I nummer seksten! Se," sagde han og slog ud mod det lille anlæg, – en grøn plæne,

der med vanvittig ødselhed af kommunen var indgitret foran komplekset, og hvor der nylig var oprettet piedestalbuster af et par berømte afdøde, hvis fortjeneste allerede fordi de var litterater, var imaginær og i alt fald kommunen uvedkommende.

"Se," råbte manden. "Der skal en gang også min statue stå (det ske sent!) med mit navn og indskrift:

Han boede i no. 16.

Og på bagsiden mit valgsprog," vedblev han: "*Han gjorde aldrig selv, hvad han kunne få andre til at gøre.*"

Gud ved, tænkte kontorchef Cinders syrligt, om det ikke skulle være en vis Valdemar Volmersen, der i skoletiden ved sine utrolige restancer havde været en skandale for hele klassen, noget I. M. Cinders ved sin fremragende flid muligt havde kunnet afbøde. Alt tydede på Volmersen, – denne frække bekendelse af dovenskab ikke mindst. Volmersen havde haft den samme forløjede friskhed, – rødmosset og med øjne som to sveskeblommer, men han var blevet federe og bar i modsætning til i drengetiden et stort blondt fuldskæg. Lys om end ikke uplettet sommerhabit.

"God dag, Volmersen," sagde Cinders tørt og gik til for at gå videre.

Volmersen klappede to snotnæsede tvillinger (af hunkøn) på hovedet. De var i smækforklæder og spillede klink, – som Cinders til sin forargelse så, blandt andet med en sølv-tokrone – op ad muren.

"Det er mine," sagde Volmersen rørt, "Blanche og Adelheid!" Han vinkede dernæst op til to lyslokkede ungpigehoveder, der viste sig ud af førstesalsvinduerne råbende: "God dag søde fa'r!"

– "Det er mine to andre døtre – af første ægteskab, forstår du, men både jeg og min sidste hustru er på omgangsfod med deres forrige moder, hun er her netop til middag, og den unge mand med den krøltoppede frisure, som nu nikker ned til mig midt imellem pigebørnene, er min svigersøn med en af dem, den til venstre med modermærket på kinden; de er nemlig også tvillinger; det får jeg altid. – Kom og se op en dag, min anden kone har et par kønne søstre, der tit bor hos os. Vi har det altid helt gemytligt." Han nikkede og slog vennesælt og folkeligt ud med hånden til urtekræmmer Hermodsen, der havde vist sig i sin butiksdør i husets stuetage, smilende fidelt og amicalt.

Denne urtekræmmer var genstand for kontorchef Cinders had som borger og indigneret husfader, fordi han vejede kaffebønner så hurtigt, at det var svært for en kunde at kontrollere vægten. Han var en yngre glatbarberet, men yderst snaksom person med tyende og husmødre, ret en kvarterets Figaro!

Cinders var altid meget betænkelig ved møde med gamle skolekammerater. Folk, der sagde *Du*, kunne altid forventes i næste nu at ville låne penge. Og han huskede godt Volmersen fra skolen. Han skyldte endnu Cinders en saldo af 8 kr. 74 fra næstældste klasse, da Cinders klogelig havde spærret hans konto. Men dette havde ikke forhindret den mådelige, men frække Volmersen i at afskrive sine stile og matematiske opgaver efter sin yderst pligtopfyldende sidekammerat, (Cinders) og han tilsvindlede sig derved et højst ufortjent modenhedsbevis ved eksamen. –

Uro og ængstelse greb kontorchef Cinders ved at vide denne farlige person på så nært hold. Mødtes de på gaden, som ofte

hændte, gjorde han en bue over på det andet fortov, mens Valdemar Volmersen blev stående parat til at skrå over gaden, med armene åbne for sin vennefavn.

Og en dag fandt Cinders Volmersens visitkort i sin postkasse – litograferet endogså: "Valdemar Volmersen, akademisk arkitekt." – Cinders formodede straks, hvad dette besøg lod befrygte, og bestemte sig til øjeblikkeligt og i tide at ramme Volmersen afgørende og ømfindtligt. Uden tvivl snød Volmersen i skat, eller også havde han restancer i fraflytter-kommunen. Dette lod sig undersøge.

Volmersens forbrug var ham ikke ubekendt. Havde han ikke selv bivånet, da han lod afveje sit fjerdingpund kaffe med tilsætning hos urtekræmmer Hermodsen, (kvarterets Figaro), at Volmersen var kommet ind i lysegrå om end plettet jaket og havde bestilt femten pilsnere, to flasker gammel cognac samt appelsiner og søde sager til tvillingerne i fem store poser. Cinders satte sig for at undersøge Volmersens restancer administrativt.

Men det viste sig ved interkommunal korrespons dance, at Volmersen ikke var i restance. Han var nemlig slet ikke skatteyder. Hans indtægt lå under den skattepligtige grænse. Cinders konstaterede, at Volmersen ikke desto mindre beboede en syv værelsers lejlighed og underholdt mindst otte personer, den første hustru ikke iberegnet.

Lørdagen efter traf han Volmersen hos sin cigarhandler. Volmersen synes at foretrække et vist mærke Havanna, der blev forskrevet særskilt til ham. Han gik bort med tre kasser under armen. "Vil De skrive det som sædvanlig," sagde han i døren.

Cinders krydsforhørte næste morgen portnerkonen, mens denne vaskede gulv i stuen, hvor Cinders sad og spiste sin portion havregrød, hvorpå han gik indtil middag. Han trak fødderne op for at undgå skrubbekosten og for ikke støde fru Holm, så han risikerede et muggent svar. Men fru Holms ansigt lyste som en sol, da hun fortalte om familien Volmersen. Hr. Volmersen var arbejdsløs desværre, han havde bygget store huse på over tyve etager i Amerika, havde han fortalt hende i porten forleden; men så kom et bjergskred og tog hele skidtet. Men et smil og et godt ord havde han til alle, og hvad ikke han, havde hans pigebørn, når de sprang forbi med en kande piskefløde nede fra mejeriet eller efter en oksesteg hos slagteren. Selv værten, som ellers var en hård hund og en svøbe for sine lejere, havde givet hr. Volmersen henstand nu på tredje måned. Alle kunne lide familien i kvarteret, og møbelhandleren om hjørnet havde givet dem en spisestue og et herreværelse på afbetaling, som var en fryd for øjet og til stor nytte for hr. Volmersen, så længe han desværre var arbejdsløs og sad hjemme det meste af sin dag, og ingen tigger ringede forgæves på hr. Volmersens dør, selv om Volmersen så skulle låne beløbet i etagen ovenpå!

Cinders fandt sig foranlediget til at påtale forholdet hos sin cigarhandler.

"Det er aldeles uforsvarligt at give en bundinsolvent mand kredit!"

"Volmersen betaler mig nok," sagde den profetskæggede cigarhandler med mild bebrejdelse i mælet: "Han er et ejegodt og elskeligt menneske, og derhos på lidt nær min største kunde. Han nøjes ikke med 3 til 25, han køber i kasser."

På lignende vis stillede urtekræmmer Hermodsen sig til en henvendelse på den sociale moralitets vegne: "Volmersen! Han er en perle for kvarteret. Hans øjne kan ligefrem varme helt ind i sjælen, og jeg får nok mine penge, skal De se! Selv om det kan vare. – Men jeg har sagt til min ekspedient: Fri violsæbe til de to unge frøkner, når de kigger ind med deres englekrøller og smut i øjnene, og gratis slikkepinde og bændellakrids til tvillingerne!"

Hr. Cinders slog i disken. "Så forstår jeg bedre Deres priser, hr. Hermodsen! Det er, for at den slags svindlere og snyltere skal leve gratis på kredit, at De lægger på varerne for os andre!" Hermodsen trak på skuldrene: "Nogen skal jo betale for de andre. Det er livet så sin gang. Og for resten, når kontorchefen herefter gratis benytter min telefon, så er det fem og tyve øre i bøssen dér til feriebørnene!"

Hr. Cinders gik vemodig bort. Ja, således var sandheden: snyltere, sjakaler og dovendyr levede højt på de næringsdrivende borgeres og pligtopfyldende tjenestemænds arbejde, med gratis oksestege, piskefløde, slikkepinde og syv værelsers lejligheder! Han kendte fra skattekontoret en smuk buket af hine de vanvittigt letsindige kreditforholds snyltere med en sugeskive vendt mod samfundets marv. At udrydde den svindlerflok, kredittens parasitter, omsætningens utøj var en retskær borgervens første opgave og pligt. Og hr. Cinders ville begynde med arkitekt Volmersen.

Kontorchefen havde gennem tiderne, dels ved en højst detaljeret nøjsomhed, dels også ved en arv fra et par lige så nøjsomt levende tanter, hans opdragerinder, samlet sig en ikke helt ubetydelig formue. Den stod i sikre papirer til 4½ procent. Ugift og barnløs som han var, havde dens anvendelse ofte været

ham et problem. Han kendte ingen, hvem han ikke kunne vente ville gøre uværdig brug af disse penge til utidig luksus eller ligefremt skørlevned. Længe havde han påtænkt at efterlade formuen til folkeopdragende og revsende formål og havde kredset om et redningshjem for vantrevne pigebørn og en drankerafvænningsanstalt med tvangskure. Langt at foretrække var det dog, hvis han allerede i levende live kunne se resultater. Ideen greb ham og gav ham i et par vågne nætter balsam for den ærgrelse, der holdt ham vågen, nemlig tanken om Volmersen.

Cigarhandleren, hr. Bokmann fik næste dag besøg af kontorchef Cinders, der udbad sig oplyst, hvor stort et beløb arkitekt Volmersen skyldte for cigarer.

Hr. Bokmann foldede det kirkelige ugeblad, hvori han læste, sammen, inden han svarede:

"Det strider mod min tænkemåde at opgive om en kunde til en anden, og ikke mindst om hr. Volmersen, til Dem, hr. Kontorchef Cinders."

Cinders forstod, at her måtte anvendes fin diplomati og stemte sit ansigt i de blidest mulige folder. "Jeg agter nemlig," sagde han, "at afgøre hr. Volmersens gæld."

Cigarhandlerens profetskæg bævede ganske let. "Et det Deres alvor, hr. kontorchef?" sagde han bevæget. "I så fald kalder jeg det ædelt og stort, ja det gør jeg. Tillad mig at se efter i bøgerne."

Beløbet var et par hundrede kroner mere, end Cinders havde beregnet. Sammenbidt lagde han sedlerne på disken. Han gjorde sig derpå skødesløs i mælet: "For en ordens skyld," sagde han, "kan De tilføje på kvitteringen, at fordringen herefter

overgår til mig. – Hvis hr. Volmersen engang skulle komme til penge," tilføjede han.

Hr. Bokmann nølede, men strøg så hurtigst muligt pengesedlerne ud af kontorchefens rækkevidde og ned i butiksskuffen. Derefter påtegnede han kvitteringen om fordringens overgang til kontorchef Cinders.

Hos urtekræmmer Hermodsen fik Cinders uden vanskelighed og mod kontant en transport på gælden, navnlig da Cinders søgte at prutte beløbet ned og derefter gav sig, hvilket jo atter forudsatte en indrømmelse fra hr. Hermodsens side. Hermodsen talte med kælende fingerspidser sedlerne, et svært bundt, men Cinders miner fortrak sig ikke. Intet skulle rokke ved hans retsinds fulde strenghed.

"Det er nobelt gjort af Dem," sagde hr. Hermods sen, "men Volmersen er jo da også Deres gamle skolekammerat! "

Cinders besøgte derefter mejeriet og grønthandleren, fik opsporet en skrædder og to modehandlerinder, og fik endelig bugt med møbelhandleren, der var mistænksom og i hvert fald forlangte hele den resterende salgssum for møblerne og ikke blot de udeblevne afdrag.

Hr. Cinders gik hjem rank og med en mine, som en dommer. Denne sejr for den borgerlige retfærdighed havde kostet ham over otte tusind kroner. Den var det værd. Først nu havde disse penge for alvor gjort gavn, langt mere end de millioner, samfundet anvendte til samaritaner i stedet for til fængsler. Han gav i tankerne Volmersen otte løbedage, inden han foretog næste skridt: at gøre samfundssnylteren uskadelig!

Men allerede dagen efter hændte noget ganske uventet. Volmersen kom uden hat og med flagrende frakkeskøder og

skæg styrtende fra sin port og ud til ham på gaden. "Ædle velgører!" råbte Volmersen og omfavnede ham, og inden Cinders kunne sparke ham fra sig, var han halet med op ad trapperne og ind i Volmersens lejlighed. Dér var hele familien samlet, første og anden fru Volmersen, de to tvillingefrøkener med hver sin kæreste, lade unge personer med højt hår og pressefolder i bukserne, de andre to snotnæsede tvillinger med nye hårbånd og kinderne spændt af tyggegummi. Der var en uhyre kransekage midt på bordet og fem flasker, – whisky, likører og madeira. Inde i spisestuen skimtedes et afspist dækket bord med en vældig flæskesteg, rødbeder, salater samt pilsnere og taffelakvavit. En grammofon skrålede en jazz for saxofon og banjo, de to unge par blev afbrudt i dansen, da hr. Cinders trådte ind. De unge piger faldt ham om halsen og kyssede ham på kinden. Tvillinge-tøsene entrede op ad hans ben og kaldte ham farbror og søde onkel Mathias.

"Vi har fået nyt gulvtæppe, som du ser," sagde Volmersen, "og nyt møblement i herreværelset. Takket være dig! Jeg har længe været ked af det gamle mekka-plys-empires, og da du betalte det, solgte jeg det på auktion, og tog mig et nyt birketræs hos møbelhandler Svendsen på afbetaling. Og i morgen får vi indlagt radio!"

Han knugede rørt Cinders harmdirrende hænder og hans stemme lød brudt: "Tak, kære gamle ven. Tak!" Pigebørnene søgte at proppe kransekage i munden på Cinders.

"Sandt at sige," sagde Volmersen, "havde min ældste datters hattemagasin sendt en regning, men ellers har de handlende såmænd været flinke og ingen har rykket mig hidtil. Nogen fare var der altså ikke, som du i din godhed har formodet. Min

kredit er solid og grundfæstet fra gammel tid. Enhver ved, at jeg kan arbejde, når jeg blot vil. Alligevel skal du have tak! Navnlig da der nu bliver råd til lidt ekstra. De handlende vidste ikke alt det, de ville have mig til at købe!"

Cinders snappede efter vejret: "Du tror da vel ikke jeg har betalt din gæld af dum sentimentalitet," stønnede han frem.

"Vi har miskendt dig," nikkede Volmersen, "alle her i kvarteret. Du er et ædelt og storsindet menneske, ser vi nu."

"Du skylder mig hver øre, jeg har betalt for dig!" snerrede Cinders, "og inden otte dage har du at betale mig hver øre! Og det med renter!"

Volmersen lo godmodigt og overgivent: "Bravo!" råbte han og slog Cinders på skulderen, så han sank: "Har I hørt det! Jeg skal betale tilbage hver øre om otte dage? Det er den bedste vittighed, jeg længe har hørt. Du er en storartet gammel dreng. Der er humør i dig! Se blot hvor gravalvorligt, han kan sige det." Han truede med pegefingeren: "Sådan en filur, sådan en lille gavstrik! Og så din maske! Du er den fødte skuespiller, Mathias!"

"Maske!" råbte Cinders rasende. "Skuespiller! Det er mit alvor, og det skal du få at se!" – Men alle lå halvdøde af latter tilbage i divanmøblerne. De store piger klappede i hænderne: Hvor var farbror morsom! Og tvillingerne trak ham i buksesømmen: "Onkel Mathi-is – giv os fem øre til lakri-i-s!" Svigersønnerne smilede dvask, grammofonen brølede, og Volmersen smed frakken og ville danse twostep med Cinders. –

Cinders gik umiddelbart hjem og skrev en begæring til skifteretten om for ham som hovedkreditor at tage arkitekt Volmersens bo under konkursbehandling.

Han så næste dag straks, at dette skridt var rygtedes i ejendommen. En ildevarslende tavshed lå over alt, børnene holdt op at lege, når de så ham.

Og hen på dagen kom en deputation fra kvarterets handlende, bestående af cigarhandleren og grøntmanden og med urtekræmmer Hermodsen som ordfører: "Vi har vedtaget med overvejende majoritet," sagde Hermodsen, "at indtil Deres begæring om Volmersens konkurs er taget tilbage og død og magtesløs, er alle kvarterets forretninger lukket for dem. Ingen vil handle med en menneskeven, der udnytter sin næstes nød på ubarmhjertig måde. Ydermere vil der blive skrevet om sagen med navns nævnelse i 'Aften-Tidende', hvor min svoger har de første forbindelser. Vi venter Deres svar om fire dage!" – Dermed gik de.

Cinders sov på sagen og med morgengry gik med et hele verdensordenen op for ham. Han opdagede pludselig den eneste brugelige levefod i denne verden, som han nu vidste bestod af svindlere samt snyltere – og resten: godtroende idioter.

Han trådte ud på formiddagen ind i hr. Hermodsens butik: "Fallitbegæringen er taget tilbage, men vil De give mig følgende varer: en kasse appelsiner, tolv flasker rødvin af hr. Volmersens mærke, fem pund hugget melis, fem pund havregryn, tolv æsker barbersæbe, seks pund maltdrops," etcetera, etcetera. – – Hans øjne fo'r grådige rundt i butikken. Hr. Hermodsen noterede ivrigt: "Det bliver i alt 392 kr., hr. kontorchef, og 50 øre."

"Vær så god at skrive det!" sagde Cinders og gik imod døren.

Hermodsen smilede overbærende: "Skrive det? Jamen undskyld, – De har ikke kredit her i forretningen, hr. Cinders."

Cinders fo'r op som en top: "Ikke kredit! Jeg! Når hr. Volmersen ...!"

"Ja," sagde hr. Hermodsen stille og så langt hen for sig: "Det er noget andet med Dem end med hr. Volmersen. De *kan* nemlig betale!"

Vulle – vulle! – bum – bum!

Overlægen visiterede anstaltens havepavillon B.

Alt var i dag idyl. Patienterne, der elskede professoren, gjorde sig umage for at være så fornuftige som muligt. Oversygeplejersken var strålende over det smukke resultat. De nåede til patient nr. 71, der høfligt rejste sig fra en kryds og tværs-opgave, hans specialitet.

"Nå, hr. Jørgensen," sagde professoren. "I dag tager De nok præmien i søndagsnummeret. Og har fred for frimurerne, ikke sandt?" – Hr. Jørgensen var indlagt, fordi når han kom til Odense banegård, stod alle landets frimurere stillet op i fem rækker, pegede på ham og hylede: "Der er han!" – "Jo, tak, hr. professor. Jeg er glad og taknemmelig i dag." Patienten tænkte sig lidt om. Hans pandehud skød rynker. "Der er blot én ting, jeg sidder og spekulerer på. Ser hr. overlægen: Om sommeren er jo al ting varmt. Og om vinteren al ting koldt. Ikke sandt, hr. professor!"

"Netop, Jørgensen, netop!"

Jørgensen rystede bedrøvet på hovedet: "Men se nu en kakkelovn! Den er kold om sommeren og varm om vinteren!" Patientens øjne rullede. "Og når jeg tænker på det – kan jeg blive – aldeles rasende!" Jørgensen stampede med samlede fødder i gulvet, frådede og søgte at rende hovedet ind i maven på frøkenen, idet han med tordnende røst deklamerede:

"Vulle, vulle! Bum, bum!" –

Overlægen så på plejemoderen. "U. G.", sagde han. Det betød ikke *Udmærket godt!* men *den urolige gang* (hvad dog for længst

var opdaget af de mere fremmelige patienter).

Stuegangen gik videre. Der stod en lille patient med høj skaldepande og hængende overskæg, lyttende opskræmt efter nr. 71, Jørgensens energisk udholdende: "Vulle-vulle! Bum-bum!" der nu tabte sig i det fjerne af sidefløj F.

"Hvorfor er hr. Meklendorff i civil i dag?" spurgte overlægen plejemoderen. Den lille, ældre patient var nemlig i en lidt falmet, sort diplomatfrakke og ikke i anstaltens uniform.

Oversygeplejersken smilede moderligt: "Hr. Meklendorff har fødselsdag i dag, og så synes jeg, det var synd andet, da det stod øverst på ønskesedlen."

"Hm," sagde professoren. "Nå, hjerteligt til lykke med dagen." Han gik noget nølende videre. "Meklendorff er ikke sikker, ved De nok," sagde han til plejemoderen. "Tvangsindlagt efter overfald på hustruens logerende. Hold godt øje med ham, frøken Thomsen."

"Han er ganske fredsommelig," forsikrede plejemoderen. "Lige siden han kom for 8 måneder siden. Alle holder af ham. Og han hænger ved sit arbejde ude i haven både med at beskære roser og nedplukke frugt. Han kunne såmænd godt udskrives. Han er sikkert lige så klog som professoren og jeg!"

"Hm!" sagde overlægen. "*De klogeste er tit de galeste!*" – Dermed gik stuegangen videre.

Hr. Meklendorff gik ude i det store bed blandt årets sidste roser. Det var en høj og yndig mandag i september. Crimson-rankerne kransede som en rad flammedanserinder, de bly La France'r i midten. Hver af dem kendte hr. Meklendorff. Bag hækken blinkede den hvide fjord i solen som det pure sølv.

Henne i græsset mellem frugthavens og anstaltens ringmur lå en stige.

Den stige havde Meklendorff lånt af gartneren, da han plukkede frugt i går, og glemt at aflevere den. Også gartneren havde glemt den. Hr. Meklendorff havde omhyggeligt lagt den ned i det meget høje græs. Så kunne heller ingen af de andre patienter stjæle af anstaltens sjældne og fine *cox orange* – Meklendorffs kæledægger! Jo, stigen lå der endnu!

Meklendorff gik stille om mellem roserne, mens han tænkte på en annonce, han i forgårs havde fundet i avisen. Den meddelte, at det nye afholdshotel "Den blå Blomst" med vegetarisk køkken, var åbnet på Vesterbrogade. Koncert daglig 6-10. Indehaverske fru Mathilde Meklendorff. Ved at se det, satte patient nr. 74 Meklendorff øverst på sin ønskeseddel: "At jeg må gå i min private beklædning på fødselsdagen!" Han udregnede i hovedet, at da han blev tvangsindlagt og med vold udrevet af sin længe drevne, pæne, om end beskedne, isenkramforretning en gros særlig på provinsen, stod der på hans bankfolio en saldo i hans favør på godt 35.400 kr. Nu stod de altså i et hotel. Et afholdshotel, med vegetarkøkken! Ejet og drevet af Mathilde i "Den blå Blomst" på Vesterbrogade!!

Bittert mindedes han den dag, han havde forsøgt i al mindelighed at sætte sig til nødværge mod Mathilde og hendes hr. Albrektsen, der i 5 måneder havde været pensionær i den af Mathilde (der var kogeuddannet) i og for sig eksemplarisk førte husholdning, med hr. Albrektsen i lejlighedens bedste værelse til gaden, mens Meklendorff selv lå på divan i hummeret bagved isenkramlageret, og det skønt hr. Albrektsen, der var repræsentant i damelingeri – men aldrig nogen sinde rejste, da

han var arbejdsløs i længden – var en ganske liden knirps, om end med vikset overskæg, tætklippet bakkenbart og fra morgenstunden i lakstøvler.

Det var en dag, da Meklendorff var forsinket af en provinshandlende henne i Edvardsens vinstue (om en forretning i patent-sinker til herrestøvler), at Mathilde havde nægtet ham en af parret levnet engelsk bøf ved hjemkomsten, og at naturen havde rejst sine krav på retfærdighed og i hvert fald lige fod med hr. Albrektsen. Uheldet havde villet, at der henlå nylig udpakkede isenkramvarer i lageret, hvortil døren stod åben. Og påvirket af den nydte portvin havde Meklendorff med en ny patentsav søgt at save hr. Albrektsen midt over, efter at have lagt ham på to stole, indtil Mathilde kom til. Instrumentets tossethed og dets uegnethed til effektivt manddrab havde under kriminalsagen henvist tilfældet under utilregnelighedsparagraferne. Og Mathilde gik ikke i forbøn, tværtimod, hun gav en yderst ugunstig attest for hr. Meklendorffs mentale tilstand i ægteskabet. –

Det var hårdt for Meklendorff at skulle skilles fra anstaltens dejlige have. Den var som et paradis. Aldrig havde han levet så lykkelig en tid. Opvokset i storbyens stenkolde baggårde og gader, havde han aldrig kendt anden naturglæde end et slag klink mod stakittet til botanisk have ved forårstid. Og nu levede han mellem de dejligste remonterende roser og bugnende frugttræer, og lærte af gartneren og en håndbog i den danske flora at røgte og luge og pode på den sindrigste måde. Og luften fra fjorden var at ånde ind som den reneste drue. En rus langt renere og langt mere ædel end i Edvardsens vinstue.

Men han kendte sin pligt som mand og som husfader. Mon Albrektsen var fri-aktionær i hotel "Den blå Blomst"? Og i den opsparede saldo på godt 35.000? – Det var med tungt hjerte, men resolut, at hr. Meklendorff satte stigen til anstaltens ringmur.

Der var i den tilgrænsende provins en mindre marskandiser og jernkræmmer, som var beredvillig til at købe hr. Meklendorffs guldur (udlånt til fødselsdagen) for 14 kr. For 4 kr. forsynede flygtningen sig dernæst med en klædeskasket og tog uantastet en tredjeklasses billet til hovedstaden.

Han så med et suk fra kupévinduet anstaltens venlige mure hinsides fjorden svinde bort bag træerne af den fjerne, idylliske park med tilliggende have. Men han bed modigt tænderne sammen. Han følte, at han var ude i en tung og alvorsfuld mission.

Én ting stod ham lysende klart: han var den mægtigste mand i landet, ja måske i den "civiliserede" verden! Han kunne gøre, hvad han ville, uden fjerneste risiko for straf, bryde enhver lov, trodse enhver øvrighed. *Han havde sin utilregnelighedsattest i orden!* Han var en slags friskytte. Intet bly kunne ramme ham, ingen strikke hænge ham! Han var frispiller med frit slag!

Som en tung og ansvarsfuld byrde indså han, at denne enestående almagt medførte meget store forpligtelser. De love, han skulle bryde, måtte være meget store i formatet. De måtte angå noget, der gjaldt hele menneskehedens frelse! Han var udset af Forsynet til at være tidens største revolutionær og tillige dens største reformator!

Men det stod ham tillige klart, at der kun bødes ham en eneste chance. Efter udført dåd ville han ekspres blive

returneret til anstalten og dens fredfyldte have, dette lille paradis af roser og æbler, som velfortjent hvile og løn. Der blev altså kun til en eneste bedrift, men den måtte altså være ekstra og helst til forløsning for hele verden.

Han sad og grundede, mens han sugede på et maltbolsje. Det var ikke så let at finde på noget rigtig godt. Måske kunne han stjæle et brød i en bagerforretning og give det til en fattig dreng på gaden. Men så fik måske bagerjomfruen vrøvl af principalen, og hvalpen blev gjort til en lille hæler (han havde jo ikke en utilregnelighedsattest at møde op med!). Han tænkte også et øjeblik på at ombringe to afholdsagitatorer, der for tiden berejste alle stationsbyer og med sprogets værste gloser søgte at svovle alle kommuner, til de blev tørlagte. Men dertil måtte man være øvet i omgang med skydevåben, og Meklendorff var kasseret som soldat for sit venstre øje, der sad lidt skævt.

Det endte derfor med, at han bestemte sig for Mathildes afholdshotel og i særdeleshed for hr. Albrektsen, som sikkert var at træffe samme steds i hotellets bedste gadeværelse, med kulørt modeslips og lakstøvler.

Meklendorff tænkte, at mange revolutionære havde virket i det store ved det små. Det var det, man kaldte eksemplets propaganda i anstaltens biblioteksbog om de gamle nihilister ovre i Rusland. Hr. Albrektsens afstraffelse ville muligt, når den kom i bladene, advare en og anden logerende landet rundt.

Ankommen på hovedstadens banegård nød hr. Meklendorff en bitter ved buffeten og begav sig til Vesterbrogade. Det viste sig, at afholdshotellet havde restaurant ("med fortrinligt vegetarisk køkken") i forhuset. Over de store spejlglasruder i husets stueetage stod tværs over facaden et skilt: "Den blå

Blomst" med pariserblå rundskrift. Hotelværelserne fyldte hele bagbygningen fra stue til kvist. En nærmere orientering i ejendommen viste, at ejerinden, fru Mathilde Meklendorff, havde sin privatlejlighed – tilgrænsende til restaurantens vegetarkøkken – i stueetagen ud til gården. Hr. Meklendorff valgte at gå ind ad køkkendøren til gårdsiden. Den stod nemlig på klem.

Han åbnede døren med et sæt og sprang over tærsklen. En lille person i langt forklæde vendte sig om fra et køkkenbord fyldt med store selleriknolde, valnødder og grønt-konservesdåser. Vedkommende havde i hånden en selleri, som han var i færd med at skrabe, og vendte sit lille, tynde og forgræmmede ansigt om mod hr. Meklendorff, tørrende sine hænder forfjamsket i forklædet. – Det var Albrektsen.

Hr. Meklendorff lod fingrene advarende glide under flippen for at klare sit adamsæble og rømmede sig. I det samme viste fru Mathilde sig i døren ind til privatdagligstuen, skulderbred og høj som en tambourmajor, med barmen højbåren under skunkkraven, pagehåret delvis skjult af en guldbaldyret klokkehat med en stor, blå blomst, og ametystørenringe dryppende ned forbi de umådelige rosapudrede kinder.

Hun så prøvende på sin ægtefælle. "Gå ind i dagligstuen og sæt dig," sagde hun kort. Og til Albrektsen: "Se at få de sellerier skrabet lidt gesvindt! Og hent så en spand kul fra kælderen. Men ikke gulvsnavs og smuld som i går!" Hun fiskede en sur agurk fra en dåse, vendte Albrektsen majestætisk ryggen og sejlede ind i dagligstuen til den ventende hr. Meklendorff. Hun lukkede døren ud til Albrektsen med et smæld.

"Nå, har doktoren kureret dig?" spurgte hun kort. Hun viste ingen bevægelse, men tyggede roligt på sin agurk.

Meklendorff rettede ryggen. Visheden om utilregneligheden gjorde ham overmodig.

"Jeg er brudt ud!" sagde han stærkt.

Mathilde afførte sig langsomt skunkkraven. På hendes pegefinger hang en lillebitte pakke. Sejlgarnet havde snoet sig. "Hjælp mig den af," sagde hun. "Nå, hvordan er det, du fumler i det!" Hun smed de langskaftede stridshandsker på mahognibordet: "Nå, så du er brudt ud!" Hun lo kort. "Ja, så må du da være kureret, for det er da det første fornuftige, du har gjort i dit liv. Og nu agter du vel at blive her –?"

"Det er min ret!" erklærede Meklendorff fast.

"Nå, ja, bliv du bare." Fru Meklendorff gik hen og rullede med et tag gardinet ned til gården. "Albrektsen," sagde hun, "skal jeg nok ordne, så han ikke sladrer om dig!"

"Nå, så du længtes efter mig og hjemmet?" vedblev hun og satte sig hen til pianoet, hvor hun spillede en lille stump følsom melodi. "Gå foreløbig ud og hjælp Albrektsen," sagde hun og vendte sig på taburetten. "Så skal jeg se, hvad jeg kan gøre for din fremtid." Hun så et øjeblik forundret på ham: "Du spørger slet ikke, om jeg har tilgivet dig. Men det har jeg, Theodor, sådan er jeg nu en gang. Desværre for mig selv! Jeg kender ikke til nag! – Gå så ud og hjælp Albrektsen med sellerierne! Husjomfruen har fri i dag, og sellerierne er til vegetar-koteletter. Jeg kommer selv og steger, når jeg har øvet mig til min spilletime." Hun tog et nystrøget køkkenforklæde fra chiffonnieren og smed det på bordet foran hr. Meklendorff. "Lad Albrektsen vise dig, hvordan man skraber!"

Albrektsen så uroligt hen på sin nye kollega, da denne fik ledt en køkkenkniv frem af skuffen.

"Du skal ikke være bange, Albrektsen," sagde Meklendorff. "Jeg skal ikke gøre dig fortræd!" Han så ikke uden tilfredshed på Albrektsen, der arbejdede på trætøfler i en gammel, fedtet lærredsjakke, og var uden slips over det krøllede kravebryst. "Nu har du nok ikke mere tofags gadeværelse med klædeskabsspejl!" sagde han skadefro.

Albrektsen så ydmygt hen for sig. "Jeg er lagt op på kvisten til gården," sagde han. "Jeg er desværre arbejdsløs for tiden, og din kone har givet mig lov til at arbejde for husleje og kost her i køkkenet. Opvaskerpigerne render deres vej, så snart de har smagt vegetarmaden. Og der er megen tallerkenvask, forstår du nok."

Inde fra dagligstuen lød skalaer på pianoet og en mørk herrestemme, der talte takt: "En – og – to – og – – –!"

"Det er kapelmesteren, hr. Islinger," sagde Albrektsen, "der giver din kone klavertime. Han dirigerer koncerten i vores palmehave fra 6-10 og har to værelser på første sal samt kosten hos fru Meklendorff privat." Albrektsen sukkede. – En slagterdreng bankede på køkkendøren med en oksesteg på sit trug.

"Det er forkert," sagde Meklendorff. "Vi er vegetarer her!"

Men Albrektsen tog stegen af truget: "Det er til fruens private husholdning!"

I det samme kom Mathilde ud for at betale slagteren.

"Jeg troede, du var vegetarianerinde," sagde Meklendorff dydigt indigneret.

Mathilde så ham hvast ind i øjnene.

"Du ville måske have, jeg skulle sidde skindmager og hulkindet ude bag buffeten i middagstiden, så pensionærerne må tro, at vegetarmad er sulteføde! For en restaurant er det heldigt, at værtinden ser ud, som hun i det mindste er mæt – helst med lidt fylde. På de rigtige steder! Den bøf gør altså reklame for vegetarianismen! Det håber jeg, du forstår og påskønner."

Hun skar kødet ud og smed det på stegepanden, mens Albrektsen skar sellerien i talløse skiver til de fyrretyve middagsabonnenter, og Meklendorff lærte at dyppe dem i æggeblomme og rasp. Bøfstegen brasede og duftede. "Nu kommer jeg straks," råbte fruen ind til kapelmesteren, satte to pilsnere og akvavit på en bakke med to sæt service og gik ind i dagligstuen, hvor kapelmesteren, en lille, blegfed herre med højt bobbet hår, ventede i kjole og hvidt.

Albrektsen sukkede igen: "Hvorledes var der så ude på anstalten?"

"Dejligt!" sagde Meklendorff og lukkede øjnene i minder. "Aldeles dejligt!"

"Og maden?" Albrektsens tænder gnikkede. "Første klasses køkken! Tre køddage om ugen! Og om søndagen dessert og kaffe med hjemmebagte kager. Og mellemmad, når bare vi ville!"

"Og måtte I så også arbejde for føden?"

"Aldrig! Ikke uden vi selv ville! Og vi var jo ikke gale, vel! Ikke uden til havearbejde, for det var en ren svir! Det var at flyve som en sommerfugl fra blomst til blomst og plukke æbler ned af træerne! Nu skal du høre, hvad vi havde alene i espalier på gavlen af det store drivhus – – –!" Og

Med tindrende øjne begyndte Meklendorff at beskrive: De lange, skyggefulde alléer, de sollyse plæner, hvor man lå på uldtæpper eller i liggestol, når man følte sig lidt svagelig en dag, de venlige sygeplejersker og den rare og gemytlige professor – – –!

"Hvem der var sådan et sted!" mumlede Albrektsen og vendte en selleri på panden.

"Det er kun for os patienter!" sagde Meklendorff skarpt. "Og ikke et forlystelses-etablissement for hver mand ind fra gaden!"

Fru Meklendorff kom ind og overtog, bistået af en muggen, lidt vanfør, køkkenpige, madlavningen til gæsterne. Til Meklendorff sagde hun:

"Gå over i hotellet og lad portieren vise dig din gamle divan. Den står på pulterkammeret, du kan hjælpe ham at bære den op i Albrektsens kammer, det er kvistetagen nr. 12. I kan godt dele, alt er optaget eller forudbestilt til gæster. Værs'god, her er jeres middag!" Hun anrettede en selleri-kotelet til dem hver. Dermed sejlede hun ind i caféen, hvorfra pensionærerne hørtes hoste hult og sørgeligt. Lidt efter begyndte orkestret i palmehaven at stemme. Gennem en sprække i gardinet bag buffet'en så Meklendorff ind i de elegante og ret rummelige saloner, prydede med forgyldte spejle, marmorborde og tavler med tankesprog, som "Alt Kød er Hø" og "Æblet falder ikke langt fra Stammen". Kapelmesteren spillede førsteviolin i orkestret, bestående af en tyk mand med en bratsch, og en bleg, lang søvngænger som pianist. Der henstod i palmehaven – som bestod af seks pragtfulde viftepalmer – tillige et stueharmonium til agitatorisk øjemed ved foreningsmøder.

Næste eftermiddag kom fru Mathilde ud i køkkenet, hvor hr. Meklendorff stod i sit smækforklæde. Han blev bleg og rystede i knæene, da han så hende, det var Albrektsens frygt, der smittede ham, foruden mindet om gamle dage, og dertil det, han havde gennemgået sidste døgn.

"Tobaksforbudsforeningen har kongres i mine lokaler i aften," sagde fru Meklendorff, "med kaffe og sandkage. Tallerkenopvasken fra middagspensionærerne må derfor gå i en ruf. At I ved det!"

Hun førte sin gemal hen foran et uhyre trug med sirupssaucede tallerkener, mindst hundrede i stablen.

"For resten," sagde hun, "kan jeg glæde dig med, at jeg har arbejdet for din sag. Jeg har talt underhånden med politiassistenten, der har megen tillid til mig, og med min huslæge. Han vil se på dig i morgen, og på min anbefaling vil han foreslå dig udskrevet som rask. Det var mig, der fik dig ind, og jeg kan også præcis lige så let få dig ud igen. På anstalten er de formodentlig nok lede og kede af dig, så der slipper de dig såmænd gerne. Med tak til! Stol blot på mig, Theodor. Og vær så lidt rap med de tallerkener."

Hr. Meklendorff stirrede på hende:

"Og så kommer jeg aldrig mere på anstalten igen?"

Mathilde så ham gennemborende ind i øjnene.

"Ikke hvis jeg får noget at sige! Og det får jeg sikkert, når jeg garanterer, at du bliver her under *mit* specielle opsyn! Du har nok bedst af at blive her og gøre lidt nytte! Du og Albrektsen!" Dermed gik hun ind i dagligstuen og smækkede døren til. Hun hørtes mumle noget til kapelmesteren, der havde pause og nød en cocktail.

Meklendorff stirrede efter hende. Hans pupiller blev ganske små, hans næsebor spilede sig op. Pludselig greb han kødhammeren, der lå ved siden af kødet til kapelmesterens aftenbøf. Meklendorff begyndte at smadre tallerknerne i truget, skårene raslede til alle sider. Fru Meklendorff viste sig i døren og hvinede. Kapelmesteren sad på sin stol bag ved hende, bleg og lammet. Hr. Meklendorff lod kødhammeren danse hen over køkkenets tallerkenrække: Knak, knak, knak!

Derpå greb han en brødkniv og med den anden hånd det blodige bøfkød og sprang over buffeten ind i afholdscaféen. Pensionærerne så op fra deres efterret: Nøddepølse med hindbærsauce. De stirrede dødblege på kniven og på den rå, røde oksebøf. Flere tænkte, at den var skåret ud af fru Meklendorffs side. Andet kød var jo utænkeligt her!

Hr. Meklendorff stampede med samlede fødder på gulvet og deklamerede drønende:

"Vulle, vulle! – Bum, bum! – Vulle, vulle! – Bum, bum!" – og så fremdeles.

Han vendte sig et sekund ved at høre noget pippe bag sig. Det var Albrektsen, der stod bag ved med et fiffigt blink i øjet og var begyndt at synge med:

"Vulle, vulle – Bu...!"

Meklendorff løftede kniven mod ham. "Du kan bare vove!" Albrektsen tav resigneret. Men hr. Meklendorff svingede sin kannibalbøf på den lange køkkenkniv: "Vulle, vulle! Bum, bum!"

En behjertet, ældre botaniklærer blandt gæsterne løb ind til telefonen; men han var gammeldags og søgte forgæves i bogen efter "den blå vogn", der i hans tid sagdes at besørge passagertrafikken til galeanstalten. Omsider kom

gadebetjenten, tilkaldt af caféens piccolo, og Meklendorff lod sig efter en kort, men hård kamp afvæbne. –

Oversygeplejersken sagde næste dag ved stuegangen til sin chef: "Professoren fik alligevel ret med stakkels hr. Meklendorff. Det var godt, vi fik ham ind igen, rivende gal, som han jo er." Hun tilføjede: "Det synes, som patient Jørgensen danner skole med sit: "Vulle, vulle!"

Professoren så gennem lorgnetten ned på Meklendorff, der (nu under opsyn) gik og opbandt roser, og som med et solskinssmil af fredfyldt tak så op mod overlægens vinduer. "Hr. Meklendorff? Rivende gal –?" Professoren kæmmede eftertænksomt sit hageskæg. Og han tilføjede:

"De galeste er tit de klogeste!"

Retfærdighedens kiosk

Den frygtede kværulant, forhenværende handelsgartner Engstrøm, stod bag disken i sine sønners budekspres- og bladhandlerforretning. Der læste han en morgenstund i samtlige kioskens aviser, at vekselerer Engel (uden for snoren) var blevet arresteret. Hr. Engstrøm blev dybt rystet, iførte sig sin havelock og gik ud for at få historien afkræftet.

Den var imidlertid rigtig nok. Den berømte vekselerer Engel var blevet stoppet ved første station, sat fast og nu deponeret i et skab bag straffekamrets forsal. Samtidig med fangen var kommet hans fire store kufferter, de stod nu i den snævre ventestue hvermand i vejen.

Tinghusets gamle retsbud holdt et vågent øje med de fire colli, der var forsynede med mange jernbanemærker og hotelplakater. Han studerede dem: de talte et slemt sprog, der var mærkesedler fra Paris og fra Frankrig og endogså fra Monaco, den by, hvor de spillede Monte Carlo.

Og bedre var ikke det indre af disse forbryderkufferter. Til morgen havde hr. Engel selv oplåset dem til visitation og for at udtage gangklæder til arresten. Det var den mest umoralske garderobe, man kunne se for sine øjne.

Hr. Engel optalte otte nye lyse sommerdress, som han i en meget uhøflig tone fordrede ophængt på bøjler i ventestueskabet, i stedet for som tilbørligt og reglementeret rullet i bylt og under nummer i arrestdepotet. I desinfektionsovnen burde de hver stump! Så var hr. Engels undergarderobe kommet for dagen. Hr. Engel lod den glide

gennem fingrene og sukkede dybt. Der var kødfarvet silke og tricots nok til hele balletten og silkesokker med stjerner og striber og femten lakerede herre-par fodtøj mindst; hver et sat på en blok og i en fløjlspose, med navnetræk.

Men til sidst havde hr. Engel udpakket til natten et garniture af sølv og krystal med seks uens store skildpaddes-hårbørster og en nattrøje af lyseblåt silke med husarsnore over brystet – og dertil bukser! – ja, min sandten! – rigtige nattebukser med røde bændler til at binde om livet, og forværelset her foran birkekontor og straffekammer havde stinket af hr. Engels kølnervand i to timer!

Men straks efter åbningstid var hr. Engels damebekendte begyndt at komme. Først en høj og fyldig i hvidt sommerflonel, efter sit opgivende hr. Engels forlovede, derefter en mager marineblå med roser og som også var forlovet med hr. Engel, og en dame med slør og en pose vindruer uden at ville opgive navn eller forbindelse med omtalte hr. Engel, men havde brugt mund og sagt, at hun ville klage på et højere sted og man skulle høre fra hende! Og til sidst en lille ung frøken med dukkehår, silkefrakke og høje forgyldte hæle. Hun græd ned i en lille hund, der var skaldet som en rotte, men med præstekrave af lakserød silke og anbragt foran i gylpen på hendes brystkniplinger.

Nu sad hun på ventebænken i korridoren og håbede på det bedste. Hundens lille lyserøde tunge slikkede begærligt hendes tårer. Hun gjorde sig ganske smal og lille, for to andre damer ventede her i den sorte korridor: Petra med jernmaven, gråhærdet, i ulster, turistsko og med et blåt øje og den lille bekendte Svendborg fra Florasalen i knapsko, svikkelstrømper

og matroskrave. Den lille hund snappede vredt efter Petras fingre, der kom med en sort negl øvet i at klø.

Ude fra cellegangen trommede den rappe tappenstreng af knoer i skabsvægge. Svendborg snøftede: det var vist Edvard, hun kendte ham på slaget, uskyldig havde han sat her på femte måned for seksten indbrud på Strandvejen! Men timerne gik, vidner mødte, lukkedes ind ad den grønne filtdør, et par kom ikke igen. Den blonde dame hulkede. Det lille ur i diamanter, der var lænket om hendes ankel viste snart et. Hun klemte hunden i angst: Skulle hr. Engel virkelig blive her? Også om natten? Og alene!

Retsbuddet så tungt og alvorligt på de tre damer. Han pudsede de runde uglebriller. Mange og mange havde han set sidde her og vente på en nær pårørende. Han sukkede: I ulykken og skammen holdt kærligheden ud, og altid jo værre forbryder jo flere forloveder. Det var jo kun kønt!

I sin depotcelle, ottende nummer i den lange skabscellegang sad imidlertid hr. Engel. Han sad musestille på sit bræt og lyttede til alle lyde. Til begge sider bankede og buldrede det i hans vægge. Det var ham meget ubehageligt. Når han selv forsigtigt slog sin kno mod døren kom opsynet og sagde et par uhøflige ord. Celleopsynet bar en pjækkert over sin jersey, hvor der tværs over brystet var syet med rødt: håbet. Om søndagen var han fører af de små både på Søerne, men Engel kendte ham tillige som logeoplukker i teatret på gallaaftner eller ved bedre balletter. Her havde man åbenbart ikke første parkets pladser, men hr. Engel håbede, at han blev respekteret også her mere end almindeligt.

Det var åbenbart et særligt hensyn, at der ikke blev lukket andre ind til ham. I nabocellen var efter stemmer og knoer at regne mindst fem personer, men da timerne gik, blev tiden Engel øde, og aldeles pludselig kom en klump op i hans hals og kold sved over hele hans krop. Han hamrede i døren, nej, han kunne ikke holde ud at være alene. Kunne han ikke få selskab!

Jeg har panik, tænkte han. Det hamrede i hans hoved og han så, at hans hænder rystede inden i manchetterne. Tilbagerejsen havde været meget ubehagelig. Jeg bliver sindsforstyrret simpelthen! mente han.

En herre blev lidt efter lukket ind til ham, en ældre person, der ikke tog mod plads på brættet, som Engel bød ham, men lænede sig mod væggen: "Nej tak, min herre, jeg skal ikke tage Deres sæde. Jeg har sat længe nok."

Han bukkede: "Må jeg tillade Dem, at jeg præsenterer mig: Forhenværende rejsende skrivelærer Blomberg, men arbejdsløs nu. – Jeg var nemlig ikke organiseret," forklarede han.

Han var i grønlig diplomatfrakke, papirflip og kapsko. Han pudsede den violette næse i et stinkende lille lommetørklæde, som han viftede i to hornede fingre for at få det lufttørret. Øjnene havde hængeposer, og en mægtig kro stod ud fra halsen under et skæg, der lignede fuglefjer. Han kløede sin ryg i sidelæns tag mod væggen og afgned øjnene med håndbagen: "Tør jeg udbede mig Deres ærede forbrydelse. Nå, ikke nogen, min herre! Det er anderledes her. Mig ville man allerhelst smide ud, hvis man kunne, men jeg har paragrafferne i orden, – nu til den kolde årstid.

Jeg har været på valsen i tre måneder," forklarede han, "ernæret mig som landevejsgrøftstapetserer. Bopæl: Danmark

og omegn!" Han pustede med omhu et fnug af sit frakkeopslag. "Lille sengefjer," sukkede han. "Den havde jeg været glad ved for en måned siden, da jeg sov på tørrelofter. Her bliver man forvænt. Ja," vedblev han, "men man elsker jo dog det frie liv. Vandrelyst, som professoren ude på sjette skrev i sin sidste erklæring, elleve helsider, men i vintersæsonen foretrækker jeg celle fra oktober at regne, og i da fald tugthus frem for tvangsarbejde. På tvangen snyder magistraten fangerne og skærer det magre af flæsket; den næring kan de give til en ældre end jeg, der udvikler sig endnu."

Hr. Blomberg strammede sejlgarnet, der holdt hans bukser i stilling under diplomatfrakken.

"I tugthuset," vedblev han, "er kosten fin. Med den nye inspektør, rask yngre mand, avanceret hurtigt fra fuldmægtig, sprang to politiassistenter, der søgte samtidig. Derfor ingen tvang for mig, min herre! Jeg står til Over Vandet for tolvte gang begået simpelt tyveri af et bundt cigarer, jeg skød på en disk, hvor jeg kom på fægt. Straffedommeren jo vendte og vred sig, men nej, han måtte give sig, og det blev ikke til løsgængeri denne gang. Ikke Tvangen for mig!"

Han smøgede arrestskjorten til side for sit fuglebryst. Der stod i blå tatovering med skønskrift: *Politiets overmand*! som en bred etikette. "Garanteret ægte!" sagde hr. Blomberg.

Han beså sig kritisk mellem fingrene. Engel krøb lidt dybere ind i sin krog.

"Sidst," fortsatte hr. Blomberg, "rejste jeg som krigsfange, lige fra fronten. Forsamlede menigheden på kirkegårdene efter præken og foredrog om verdenskrigens grusomheder, så fruentimmerne flæbede hen over gravstenene, og pastoren lod

sin høje hat gå rundt. Det er deraf jeg har fået eksem mellem fingrene, men vær ikke bange, jeg skal ikke komme Dem for nær."

Han så på Engel med venstre øje.

"De er altså nybegynder. Og De er gentleman, det ser mit øvede øje straks!" Han hostede diskret.

"Så kan De få et råd af en prøvet fagmand med ni og fyrretyve straffe på en liste så lang, at den er limet sammen og kan stå på et bord af sig selv, som vi kalder for at have skærmbræt. Men ikke har De tilfældigvis en bid smalskrå på Deres person?"

Han skævede ned langs sin lange pelikannæse:

"Nå ikke? Så forsyn Dem i tide. Ved hver tilståelse vanker der lidt."

Han slog ud med hånden og skilte fingrene forsigtigt:

"Lyt til mit råd, højstærede. Sørg altid for at have en skrå i kæben og tænk kun på den i godt og ondt! Har De sorg, så tag en skrå. Spørger en politi eller dommer Dem om en privatsag, så bid bare i Deres skrå. Hør aldrig efter hans vrøvl, men lad skråen gå fra venstre til højre og fra højre til venstre og tilbages igen. Spekuler aldrig på, hvad De sidder for, men vend Deres skrå. Når De bliver dømt, så tyg, og når De soner, så spyt. Det er hele kunsten her i livet! Ærbødigst undertegnede."

En klokke ramlede fjernt i korridoren. Nøgler raslede.

Hr. Blomberg børstede sig på benklæderne. "Det er signalet, at kareten er efter mig, og jeg hører vor ven derude med nøglerne. Atter hjem til paradis! Farvel hr., mig længes efter de, der stjæle!"

Skabsdøren sprang op. Han vendte sig med sin løftede skrivelærerfinger: "Glem ikke mit råd, som skrevet står i

forskriften med stejlskrift: I tykt og tyndt: Lad skråen gå!"

Hr. Engel snurrede rundt inde i cellen og tog sig til hovedet. Nej, han måtte dæmpe sig. Stille systemet i stå. Tømme hjernen totalt. Han havde ingen skrå og yndede hverken Lady Twist eller Matrosens Trøst. I skabet til venstre var damer. Han hørte dem pludre og pjanke, der var tre stemmer. De nøs. De havde snus og trakterede hinanden med pris, som de havde smuglet ind gemt rundt omkring på deres kroppe.

Stille systemet i stå og blot tænke på noget behageligt! Man kunne for eksempel sammensætte en menu: Østers kogt, garnerede med kaviar og en Manhattan som aperitif. – Han sad og gned sine hænder mod hinanden, det gjaldt at holde dem velsoignerede som før. Han beså sig mellem fingrene. Sæt Blomberg havde smittet.

Nej! holde sig i form, det var sagen og så for resten have det behageligt! Man sad her i et firkantet rum, man var af en misforståelse lukket inde i et panelskab. Det var det hele! Altså tog man det med!

Væggen var forsynet med indskrifter, i blyant eller rødkridt eller kradset i malingen med en hårnål. Som visitkortgrotten ved et badested, en stambog af celebre navne:

Her havde Granatkongen prentet sit bomærke i den grå maling: tre tolvtommers granater omgivet af en egekrans med ejerens devise: *Granatkongen slår hårdt!* Her hilste Stive alle venner og ventede frisag, og Peter Garder meldte, at han sad for et par seler og ventede 18 måneder. Sorte Stær havde digtet sin svanesang:

Lidt vand jeg har i krukken,
på hylden intet brød.
Uskyldig som barn i vuggen,
hvorfor skal Stær lide nød?

Og tværs over bænken havde en hårnål kradset: Else er så ulykkelig, Else er så uskyldig. Venter otte måneder. –

Da Engel kom tilbage fra forhør traf han på ny selskab. Han aftørrede sin pande, han var meget mat, men havde i retssalen ikke ytret sig. I korridoren havde han imidlertid observeret vidner: Lutter gamle klienter. Gensynet havde rystet begge parter. Og ved døren havde gamle mester Engstrøm stået med en hånd løftet og mumlende uhørlige bemærkninger, langhåret og ildevarslende som Jerusalems skomager.

I skabet sad nu en ung mand med hælene oppe på sædet og bed negle. Han skævede ondt over skulderen: "Optaget!" sagde han. "Henvend Dem i nabovillaen."

"Jeg skal være her, desværre," undskyldte Engel og forestillede sig.

Den anden tog fødderne til sig og trak ned i benklædesømmene. "J. W. Nelson," sagde han med accent gennem næsen. Han gik bag om hr. Engel for at bese ham fra ryggen.

"Behageligt en gang igen at se et velklædt menneske." Han udrakte en lang bleg finger mod hr. Engels lysegrå paletot. "Bruger man stadig bælte? Jeg har siddet 18 måneder," forklarede han oplysende, "i Statsanstalten."

"Uskyldig?" spurgte Engel indladende.

J. W. Nelson rystede overlegent på hovedet: "For falsk. Jeg havde taget det høje C." Han sukkede bedrøvet. Han faldt hen i

dybe tanker, men gjorde dog høfligt plads til Engel på bænken.

"Man husker mig endnu?" spurgte han.

"Utvivlsomt!" forsikrede Engel. "Var De ikke –?"

"Den Internationale. Meget rigtigt." Besøget her i retten, fortalte han, var rent tilfældigt, da han for længst var dømt til tre år, "og jeg elsker ensomheden!" sagde han. "Min sag var som bekendt meget celeber," læspede han, "strakte over fire verdensdele og medførte oversøisk korrespondance, hvoraf et forsinket brev er indgået nu langt over to år omtrent efter, og umiddelbart forinden fængslet for mig åbner sine dobbeltdøre. De undskylder min ikke ulastelige påklædning." Han trak ned i jakken, der slattent krøllede om hans fuglebryst. "Til daglig er jeg i uniform, ser De, og tjenesten tærer, jeg har mistet tyve pund væsentlig på lændepartiet og De ser, at mine lakerede støvler er berøvet snørebånd, fordi jeg lader befrygte selvmord."

Han tav og gjorde et par skridt, svej i ryggen og elastisk i hofterne. Det lille kranium vendte sig på den lange hals. "Bemærkede De noget, højstærede?" Han sank ned på brættet, vred benene om hinanden og pillede ved en blegn på hagen.

"Også De er sagtens berejst," sagde han med halvlukkede øjne. "Selv taler og læser jeg flydende syv levende sprog derunder latin og stenografi. Kender de Otto Weiningers '*Geschlecht und Charakter*' eller måske Krafft-Ebing? Findes i fængselslægens privatbibliotek og udleveret mig i cellen på Villa Solitude. Måske også Sofokles' Ødipus er Dem ubekendt? Nå, De læser aldrig *historiebøger*? Ja så, men Deres fire aviser hver dag! Har De eventuelt besøgt Argentina? Nå heller ikke? Men Berlin og Monte Carlo altså! – Der eksisterer ikke det

storstadshotel eller ved Rivieraen, i hvis korridorer jeg ikke kan finde vej i mørke."

"Hver portier kender mig ved rivieraen!" henkastede Engel med en beskeden håndbevægelse.

"Mig ikke," sagde Nelson. "Jeg arbejder i det ukendte. Det offer forlanger min videnskab af mig."

"De har altså studeret?"

"Natligt ingeniørskab. Praktisk talt uden brug af instrumenter. I Genève (i fransk Schweiz) har jeg åbnet hotel grand-portierens private cementhvælving med en neglerenser for en hertugindes similicollier, som en polsk juveler købte af mig i en kupé for ægte, men i ond tro."

Han rejste sig, løftede sig på tæerne og begyndte nogle flimrende bevægelser med de lange tynde fingre. "Det gælder at holde hånden smidig. Om hundrede og en og tredive dage skal jeg til at forsørge mig selv igen. De synes en velstillet mand. Og er bosat her?"

"I en villa," meddelte Engel, "købt færdig efter en generalindes dødsbo og står mig i hundrede og tyve tusind første krigsår med indbo. Nu det dobbelte værd. Atten værelser, hall, billard, vinterhave og eget badeværelse, pompejansk barokstil monteret med en mængde malerier over legemsstørrelse deriblandt et af Rubens solgt med garanti af en polsk krigsflygtning. Jeg ser de bedste navne af børs og bourgeoisi til mine selskaber. De nydeligste unge damer skulle De bare vide, der gør forretninger hos mig i et lille privat udstyret kontor med violet betræk, og specielt i skibsaktier. Mindre men første klasses parkanlæg ud til Strandvejen med springvand af en svane, der er sprunget op på skødet af en

nøgen ung pige i bad, marmorterrasse med spiralsnoede søjler til mezzaninen, hvor mine private opholdsgemakker –"

"Hvad nummer?" spurgte J. W. Nelson tonløst.

Hr. Engel angav forsigtigt genbovillaens nummer. "Jeg har en meget fin hund," sagde han, "ægte politihund med seks præmier og to års hæderstegn for aktiv tjeneste."

Nelsons øjne blev små og stikkende.

"Hvor meget har De stjålet i alt?" spurgte han.

Engel snurrede rundt som en top. "Stjålet. Er De gal! Hvem tror De, som De taler med!" Han klappede beroligende sig selv på knæet. "Min eneste fejl var, at jeg blev liggende i baissen. Alle mine kunder lod jeg gå i haussen. Markedet vil gå op, mægtigt op, sagde jeg til dem. Og op gik det! Hvem skulle have troet det! Og der lå jeg med mine engagementer og havde fikset hundrede points under markedet og skulle dække til fantasikurser! Men de bare ville have deres gevinster, både grever og kammerherrer og unge damer på seksten år, der troede de nu var millionærer og havde giftet sig med en student og købt pelsværk."

Nelson rykkede sig lidt fra ham. Hr. Engel rejste sig nu for at gå op og ned ad gulvet, men opgav det af pladshensyn.

"Nej!" sagde han indigneret. "Så foretrak jeg tiden for otte år siden, da jeg var med i den store byggeperiode. Den gang kunne man slagte et foretagende og blive en rig mand på det uden risiko på mindre end en måned." Han kom til at tænke på Engstrøm derude i forværelset og tog sig en pause tungt gennem næsen.

"Nå!" sagde han. "Når jeg nu kommer hjem – antagelig i dag eller i morgen – man har jo ikke sit udseende imod sig og er jo

heller ikke uden forbindelser – når jeg altså er min egen mand igen, vil jeg selv starte aktieselskaberne – forsikring eller industri. Så har man hånd i hanke med kurserne, ser De, og skal nok mestre generalforsamlingen, når slagtetiden er inde!" Han ønskede pludselig levende, at han havde en cigaret, en af de guldkronede Rosenblads han plejede at have hængende i mundvigen, når han foredrog et projekt til en fin likør for damer inde i intimkontoret.

"Så skulle telefonen gå!" sagde han, "med det glade budskab: Hallo, det er Paradis, De taler med englen Gabriel! I aften er der fest her i Englehjem, de fineste navne fra cirkusballetten og børsen, jeg kommer med en ildvogn og henter Dem personlig!"

"Hvis jeg kommer herfra inden Dem, vil jeg tillade mig et besøg i villaen," meddelte Nelson.

Hr. Engel nikkede overlegent: "Tak, jeg skal underrette politiet!"

Wilson rejste sig ligbleg og dirrende.

"Gid De herfra må ryge mange mile ind i forbedringshuset! Og gid man så vil sætte Dem i farvemøllen, så De må æde murstensstøv og være blå op over albuerne resten af Deres straffetid, De storborgersvindler og snyltesvamp! De har ikke en gang sport i Dem til at leve af Deres hænders gerning som jeg; jeg ville hellere svede i fællescelle med ti lusede marskandiserkældertyve end sidde i skab sammen med Dem. Lad mig komme ud!"

Han dunkede i døren, men sank pludselig sammen på sædet, hostede hult i sit lommetørklæde og så bleg på resultatet.

"Der kommer lidt blod," sagde han smilende, "men det er kun fra halsen. Det skyldes natarbejde i uopvarmede

hotelkorridorer i syden og det usunde ophold i farvemøllen."

"Hr. Engel!" lød en stemme udenfor. "De skal ind i retten."

Da Engel kom tilbage, var skabet heldigvis tomt. Han følte sig dybt udmattet. Sagen stod slet, meget slet. Forværelset havde været stuvende fuldt af vidner, der alle havde vendt øjnene om efter ham. Og ved døren som før havde forhenværende handelsgartner Engstrøm stået vagt. – I retten var Engel blevet spurgt, om han kunne præstere dækning inden fire og tyve timer. Ellers dom – og sikkert tugthuset! –

Engstrøm havde stået der med sin manende profetmine, med cykelkasket, havelock og fjersko, med polkahåret spredt ud over frakkekraven og havde på ny løftet en hullet handskefinger og mimret.

For Engstrøm var Engel nu rolig. For længst havde han konsuleret en meget fin højesteretsadvokat om sagen med Engstrøm og fået besked, at transaktionen vel var ualmindelig sjofel, men absolut ikke strafbar. Tre instanser og fem ministerier havde ikke givet Engstrøm ret, og Engel var vant til hans daglige trusselsbreve og injurier. Men her at se dette evige spøgelse, hujende som en hævnens engel, var ham højst ubehageligt. Han følte sig reduceret, påsat sort stempel. Han blev tyk i halsen. Situationen var håbløs!

Hans celle var så mørk, væggene var beslået med blik og påmalet forgængeres sjofle eller fortvivlede tanker:

> Lidt vand jeg har i krukken – –!
> – hvorfor skal Stær lide nød?

og i stiv skrift ridset ind til den røde rust stod prentet:

> Fælleden græder af længsel efter sine børn!

Ja, den fri og fløjtende stær, fælledens og frihedens jublende fugl sat i bur! Engel ridsede besværligt med kanten af sin diamantmanchetknap sit bomærke ind i den skorpede maling:

> De satte glædens Engel ind i mørk arrest
> og ude visned' solen og blegned' dagens fest.

Ude i forværelset sad de bedragne klienter musestille og skulede til hinanden som patienter, der gætter på hinandens sygdomme, lyssky og angst for at komme i bladene. Nedbøjet ventede endnu den lille blonde frøken med ankelringen, og en ny dame var kommet med roser, fyldig, forpustet og havde medtaget sin mand, rentier og forhenværende hotelejer Gyde, der med et uhyre stort silkelommetørklæde polerede panden under hatteremmen, yderst medtaget efter transporten herop alene i en droske med fruen.

Fhv. handelsgartner Engstrøm stod tragisk vidnende med blikket opadvendt som hver dag ude i sin kiosk, når kunder kom. Også her i lokalerne var han kendt fra mange møder med sit trykte anklageskrift og på nik med retsbuddet.

Der var en tid, da København åd grønt af hans og hans naboers hånd. Da lå deres haver, de frie gartnerier som et hav i bråd mod byens kant af gule kaserner i røg: Grønnelykkegårds jorder! Hver morgen før fem travede Engstrøms enspænder ad landevej og alleer og drønende gader til stadeplads på Grønttorvet med dynger af blomkål og rabarber på vognens kasselåg og retur igen i væddeløbstrav med nabovogne og med familiens skoledrenge på bukken, – forbi kolonihaver, hvor spidskål lå fladt hen ad jorden og karotter stod fem i elleve rækker, (det sølle skidt!) – hjem til ens egen landevej med strandeng og tangstriber ud mod den blå Kalvebodstrand, ind

mellem poppeltræerne ved Lykkegård og Grønnegård, hvor der duftede af kålstok og kompost og Kalvebodstrand og ved søndenvind af destruktionsanstaltens dunster. Herude kunne man lugte sig til, hvad vinden var!

Men Engstrøm havde sin tætte have, hvor rosenhækkene holdt andre dunster væk! Her omkring den hvide stråtags-gartnergård havde han sine berømte kæmpesolsikker og en kroketplæne for ungerne med en flagstang, hvor hver søndag hans dannebrogsflag blev hejst, og over mistbænke og ærteris og jordbærland kunne drengene stå på stenhøjen og se byen i det fjerne: gasværkerne som gevaldige høje hatte i stativ og husgavle som skårne fladt af med brødkniv.

I sommersolen lyste de gavle som blade i en bog med kæmpereklamer i blåt, rødt og hvidt, – en hel tekst at få forstand af: Forlovelsesringe på Afbetaling, De Forenede Udstyrsoplag, Patent-Børnesenge og med goliatbogstaver tværs over en gavl: Lån på Gang-og Sengklæder, men til sidst: Brdr. Holms Ligkister bruges af Enhver – hele byens tragedie!

Og efter middag stod fa'er i sin gård og gjorde sjov med hunden eller slog for sine drenge knald med den lange kørepisk, som ingen kunne gøre ham efter: det flotte cirkusmanege- og staldmestersmæld og det vældige store kanonskrald! I september gik han med muskedonner og lænkehund efter harer mellem den regnvåde grønkål og skød krager. Så blinkede om aftenen en diamantrad af lygter langt ude, først blev Kristianshavn tændt, så godsbanens fosforblå lamper gennem brandtågen, og i senhøst kunne de høre trækfuglehæren dybt deroppe i natten drage hen, det piblede og

pyldrede af vildgæs og ryler og ænder ud til havs, hvor fyrskibet viste vej over Drogd og Kongedyb ned til de varme lande.

Men ind ad Engstrøms låge var en forårsdag kommet en herre i lysegult sommertøj med rundt og skinnende rart ansigt og stråhat. Det var hr. Engel inde fra København og en vogn med en prokurator og målerinspektøren holdt henne foran Tre Popler Kro. Hr. Engel tog Engstrøms yngste på sine skrædderpressede sommerknæ og underholdt de to nykonfirmerede tvillingefrøkener om deres yndlingsskuespiller; han fandt hr. Engstrøms sherry uovertræffelig, men havde sine egne cigarer med i guldetui. Fra alle handelsgartnerier rakte ejerne hals af misundelse, og da hr. Engel gik, lovede han hver af drengene en ekstra fin-fineste fin kanin til deres stald, og *Grønnelykkegårds Projektet* var startet: målestænger i dannebrogsfarver blev plantet midt i Engstrøms ærteris, og drengene fulgte landmålerne med hallo og trådte hujende gennem mistbænkenes ruder som i skør is, for nu skulle her bygges! Allerede stod de mægtige plakater med Grønnelykkegårdens udstykning og Ærbødigst: Engstrøm, ejer. I Trepoplerkroen sad han og konsortiets fede fuldmægtig ved små røde snapse og underskrev skøder og hver månedsdag på hr. Engels kontor, hvor alle de mange veksler skulle påtegnes, et mægtigt bundt, som hr. Engel trak af så gesvindt, som gav han kort i l'hombre. En have af villaland skulle gro op her ude, et Grønnelykkeland for de tusind hjem! –

Derude stod nu et stenland af stinkende gader, af gule kaserner, stejlt langs dybe rendestene, myldrende af proletariat og af rotter og med hr. Engel som husvært. Men i en fjern baggade havde Engstrøm gennem seks år siddet i et dampende

gårdsrum bag rullekælderen, som hans døtre måtte drive, og prentet sine klager på klamme papirsruller, mens hans drenge som ekspresbude hang over en rusten cykel døgnet rundt for alt slags vejr og vind.

Som sure Hansen bag skænken i Trepopler-kro sagde: "Det første Grønnelykkegården vil smide af sig er ejeren, gartner Engstrøm! – –"

Engstrøm hyllede havelocken om armen og stødte stokken i stenfliserne. Det var aldeles utroligt, at hævnen havde rammet svindlerforbryderen Engel til sidst på hans gerninger. Men nu havde han selv med sine egne øjne set ham her med en betjent ved ærmet, og han måtte sætte sig på ventebænken, aldeles lammet i knæene.

Om morgenen havde han læst om sagen i alle aviserne ude i den kiosk hans to drenge, der nu var voksne, havde lukket op over for den ny kirkes gård, og hvor han selv stod bag disken med frelsermanden fra hjørnet til mindre flytninger, der besørgedes billigt. Men alle aviser var jo altså løgn undtagen den ene, han selv skrev med hektografblæk og hver dag hængte op i kioskvinduet og som hed "Den offentlige Anklage", omgivet af opråb og plakater klæbet på ruden og rettet mod øvrighedsforbryderne og mod kongens byfoged og mod rigsdagsmenederne, der nægtede borgerne ret. Hvilket politiet fandt til géne for færdslen, men kaldte mange kunder til butikken, der på et luerødt skilt var kaldt: *Retfærdighedens Kiosk*, og til flyttedag skulle udvides med et nyt reklamevindue, og hr. Engstrøm selv med langt hår, havelock og hånden løftet til anklage på postkort, allerede færdig fra bogtrykkeren.

Men nu sad kæmpe- og overklasseforbryderen altså inde i et skab og skulle lide dom for sine røverstreger. Det var aldeles utroligt! Engstrøm benægtede al retfærdighed over en bank: den var ikke til i hele verden, tyve og røvere huserede ustraffet i ledtog med øvrighedsforbryderne! Det var man indrettet på, og det havde man skrevet skrifter om i seks år og endogså haft flere hele spalter i et middagsblad som indsender med navn under. Men nu kom retfærdigheden altså med politihjelm og det hele og meldte sig til tjeneste! Engstrøm var aldeles oprørt.

Småskændende slubrede han på sine fjersko op og ned ad fliserne. Hans øjne rullede uheldsvangert. Truende betragtede han vidnerne. Dem var det vel, der havde meldt hr. Engel – fine i tøjet med hvid vest og forædte, de var ikke bedre end forbryderen selv, men bare storsvindlere og spekulanter, der var blevet blanket af! Han vrængede ansigt af dem. De kunne have det så godt, men naturligvis kom de straks og gjorde anmeldelse! I morgen skulle de få i hans kioskvindue! –

Retsbuddet skævede høfligt efter ham. Hr. Engstrøm havde ikke noget at gøre heroppe i retten, det vidste han. Men sagde man bare et ord til ham, – vidste han også, – var Engstrøm der straks med sag for injurier og klage til ministeriet, højesteret, rigsdagen og kongen.

Engstrøm sendte retsbuddet et sønderknusende blik. Han vidste, hvor respekteret han var, og frygtet som kværulant, overalt hvor han kom, lige til det højeste ministerium, hvor han havde sin egen pakke papirer, der fyldte et helt arkivskab og sin særlige rubrik under G. ("Gale!") i journalen, og assistenterne talte forsigtigt i hvisken, når han var til stede. Retsbuddet tog øjnene til sig og fortsatte lidt sagtere den diskussion, han var

begyndt med en gammelkendt arresteret ågerkarl, der sad for pengeafpresning, men ellers var flink og havde fået en kop kaffe og en avis i venteværelset og nu læste krigstelegrammer. Han pegede med en sort negl på kortskitsen: "Går De først over floden og ned i den der trekant, sidder De i saksen, med kanoner og generaler og det hele!" hvilket retsbuddet modsagde på det aller indstændigste. "Aldrig!" sagde han. "Aldrig! De har deres store kanoner, der skyder tyve mil i træk!"

Fru Gyde havde sin mand henne i vinduesfordybningen og holdt ham fat ved frakkeopslaget. Hans lille runde mave hoppede forskræmt i det ternede tøj, han lettede varm på den stive lavpuldede sommerhat.

Hun var meget vred: "Nu gør du som jeg siger!"

"Ikke ud af stedet!"

Han løftede begge de små hænder i grå glacéhandsker. "Aldrig. Er det ikke nok, jeg har mistet de ti tusind på skibsaktier ved hans råd!"

Fru Gyde lo koldt og raslede med sine diamantarmlænker: "Jeg ved bedre end du, hvor meget du har tjent. Vil du være den mand, Gyde, der puffer til den hældende vogn, når skibet synker? Nu snakker jeg med alle de andre og et alvorligt ord med godsejerens sagfører og så går *du* ind i retten. Jeg har din checkbog her. Værsgo!"

"Aldrig!" pustede han og nøs i sit lommetørklæde. "Aldrig!"

"At du ikke skammer dig!" Yppig i sommersilke og højhælet, bruste hun hen til godsejeren, der med sin sagfører stod gemt i den mørkeste krog og tyggede sine handskefingre.

"Der er vel ingen journalister til stede?" hviskede godsejeren. "Kender De nogen, fru Gyde? Og kan de ikke stoppes? Mit navn

er jo det eneste fine her og vil være en lækkerbisken for hele smudspressen i by og på land."

"Vil De være glad ved fem og tredive procent?" spurgte fru Gyde og blinkede til hans sagfører.

Sagføreren rettede på sine lorgnetter. "Bab – Nej!" sagde han med ganen. "Jeg kan ikke råde kammerjunkeren mindre end fem og fyrre. Dertil salæret til mig naturligvis, som selvfølgelig ikke min klient – men altså – vedkommende må betale!"

"Fem og tredive!" snappede fru Gyde afgørende og gik vidnerækken rundt. Hun tog en yngre stationsforstander trøstende og længe i hånden, hun undertrykte sin forargelse over, at skibshandler Palms enke, hvis mand for knap en uge siden havde skudt sig med en pistol som følge af anledningen med Engel – at hun ikke bar sorg, men var i en forjasket magentarød sommerspadseredragt fra i fjor, og hun talte moderligt til en ung lille stakkels frøken, der havde mistet sin forlovedes filosofiske studielegat for tre år på en margin hos hr. Engel i spritaktier.

"Hovedsagen er," sagde fru Gyde, "at vi undgår skam og skandale og aviserne. Og i virkeligheden – ikke sandt? holder vi jo så meget af vores allesammens rare og gode Engel! –"

Hr. Engel sad vedblivende i forvaring og alene i sit skab. Han svedte koldt, hans læber sprak. Sæt man glemte at lukke ham ud. Han var meget sulten og tørstig, han havde ikke smagt vin siden i forgårs. Jeg vil skrive hjem, tænkte han, til jomfruen, at jeg ved min hjemkomst ønsker en stegt høne lavet til på fransk manér med en god flaske rødvin til, som må tages op af kælderen flere timer i forvejen. Nu har jeg været afholdsmand længe nok, og i arresten får man tørt brød med fedt på!

Sæt han ikke blev lukket ud og sat fri i dag! Sæt han fik straf! Nu var der nok flere, han kendte, der havde siddet, og det var jo ingen skam mere! Han vidste to, der havde været i forbedringshuset og nu var millionærer, der var næsten ikke en af hans venner, som ikke havde haft sag hos politiet, og i fornuftige kredse var man selvfølgelig lige god for det og kunne godt blive bankdirektør! Men tiden gik med pjat og ingen ting her i arresten, og hvad kunne der ikke laves for forretninger nu i baissen eller ved aktieopkøb en bloc og storm på bankdirektioner, han og hans to raske venner, overretssagfører Langemann og den lille lueforgyldte bankier, der p. t. lå todt efter sidste kup i Syrefabrikken og påfølgende skandaleskrål af pressen. Lad mig bare komme ud, tænkte han utålmodig og lån mig så to hundrede tusinde kroner på mit ansigt, så skal jeg være ejer af dem og en halv million til på otte dage! I disse tider!

Derude i forhallen stod jo nok rentier Gyde, men han beholdt hatten ned i øjnene og tog blikket til sig, og han havde jo også et minus på ti tusinde at se tilbage på. Fru Eveline havde desuden sendt ham et stort og bedrøvet blik, nej der var ikke meget håb at vente der, hun blev for svær og mistede sin energi og sin besnærende indflydelse hos Gyde! Også et langt bedrøvet blik havde han fået fra lille blonde Jeanny, der selvfølgelig sad og ventede på ham derude, forgrædt med tårer piblende ud af de lange øjenfrynser og den lille abepincher Fokina med laksefarvede sløjfer ømt trykket ind til sine spæde former i kniplingsblusen. Klokken otte skulle hun have entré ude i sommerpaladset i den græske barfodsballet som kvindelig najade, blot med et grønt skærf – og måske var det til en anden, hun nu sendte den gale lensgreves roser fra aftenforestillingen i

morgen tidlig! Han måtte se at sige hende et par venlige ord i forbigangen!

Pludselig blev døren låset op, men nej, det var kun for at lukke fire andre fanger ind. De var i arrestkofter over grove skjorter åbne for hele brystet med sorte hår og tatoveringer, de hev op i bukserne og skævede til hr. Engel.

"Der sidder en," bemærkede en af dem med et søvnigt hovednik. "Vil *du* flytte ham, Stive!"

Stive satte sig ned på bænken og fejede med bagkroppen Engel til side. Hvorpå de andre satte sig. Stive var svær, lyserød og hvidstubbet som en skoldet gris, han var utrolig ren og lugtede af grøn sæbe, han var nyanholdt og kom lige fra bad.

"Du Svedfod," sagde Stive til sin sidemand og nikkede ondt mod hr. Engel. "Hvad er det for en klunsepeter, de har sat ind til os. Er det en stikker?" Svedfod vendte sine sure øjne og pillede sig eftertænksomt i næsen. På hans smalle brystkasse, der var grå som sandpapir, var tatoveret et stort hjerte ligesom på en dør. Han spyttede uden at svare ned mellem sine kapskohæle.

Den tredje, Violet, med pomadeskilning og krølle ned til øjenbrynene mønstrede kritisk Engels garderobe. "Er I tossede?" sagde han, "det er jo en fin herre, han har skrædderfolder helt ned i underbukserne!"

"Nå sådan!" bemærkede Stive. "Han har vel stjålet en dameportemonnæ med en million i."

De beskæftigede sig ikke mere med hr. Engel. Den fjerde person, der havde sorte stubbe op til øjnene og tagskæg ned over munden sagde ingen ting, men tog en blyant, stor som en negl, ud af øret og begyndte at skrive på væggen.

"Der skal du se Stille Ferdinand!" sagde Stive, "han digter!"

Stille Ferdinand lod sig ikke forstyrre. – Han skrev:

Fælledens børn stirrer fra cellens bur,
småskyerne drive for vinden,
de følger fuglenes flugt over fængslets mur
og solstrålens spil gennem linden. –

Han sukkede. De andre fulgte ham anerkendende.

Ja fugl bygger rede og træ sætter frugt,
og skyerne duver for vinden,
børn skal aves med fængslets tugt
og blegne som stråler i linden.

skrev han videre.

Stive nikkede. "Lad mig låne dine skrivematerialer." Og han skrev nedenunder: "Hold tæt med herreuret fra nr. 17, Valde, hvis du læser dette."

"Røde Frederik har hængt os op," sagde han, "og der var ingen af politierne, der havde anet, der var skæg ved det herreur. Det bliver tre år Over Vandet. Når jeg kommer ud, gør jeg Røde Frederik kold, hvis han lever til den tid, for han har minus i blodet og har lagt på hospitalet i fem uger."

"Den var gal i dag derinde," sagde Svedfod og skulede ondt. "Men mig skal ingen sætte på drejeskive! Spurgte mig om det pengeskabsindbrud i sukkerraffinaderikontoret. Kender jeg ikke noget til! Så ud og tænk Dem om. Nej, sagde jeg til ham: Ikke mig! Selv om De har Deres frie natur, sagde jeg, min vilje er De ikke kompetent til at bøje!"

"Jeg gav dem et tyveri i dag," fortalte Violet. "Jeg har bekendt femten, men har gemt elleve endnu. Dette her var en skuffe, jeg strøg hos en kolonialvarehandler ved at løfte hængslerne af

døren. De blev så glade derinde, og det blev fem og tyve øre til ekstraforplejning. Nu kan man da blive klippet!" sagde han og strøg sig kælent over lokkerne, "ligesom et rigtigt menneske."

"Mig har man klippet skaldet," sagde Svedfod og så mørkt frem for sig, idet han med fingrene duppede let hen over børstehåret. "Og i dag nægtede de mig skrå. Det er nemt for folk, der ikke kender fængselslivets område på den selvstændige måde at nægte en fattig arrestant en skrå!"

"Hvad sidder Stille Ferdinand for?" spurgte Violet.

"Et gravgelænder og et vækkeur," sagde Stille Ferdinand gennem skægget. "Men jeg er lagt ind til observation. De tror, jeg har fnat på hjernen," føjede han til, "og det er jo en hovedfejl, men nu er det blevet kronisk." Han så lurende hen for sig. "Professoren ude på afdelingen giver mig rebusser," sagde han, "og logogriffer. Om jeg kunne sige ham, hvad forskel der er på en dværg og et lille barn, og hvad hedder hovedstaden i Sverige, og hvorfor løber floderne ud i vandet og ikke bagvendt, og hvad Danmarks grundlov er for en."

"Det er en lov," forklarede Stive, "om hvad for grunde man ikke må bygge villaer på uden kongens tilladelse."

"Ja, se det vidste jeg jo ikke," sagde Stille Ferdinand, "og professoren skriver op hvert ord i sin rapport. Det gør mig så ked af det!

Ude på hospitalet, hvor jeg har lagt," fortsatte han, "er der for resten så mange store voksne frøer, som de har gående i spyttebakkerne." Han nikkede alvorligt. "Og nogle små grønne slanger og edderkopper så store som en middelstor flad undertallerken. De sidder og lurer inde under varmerørene."

Han stirrede vedholdende mod gulvbrædderne bag Engels fødder og hans øjenbryn rejste børster.

"Men nu," sagde han truende, "er jeg blevet neutral og vil aldrig smage en dråbe radium mere i mit liv."

Svedfod skumlede over sin sag: "Bare for at de selv kan stige i graderne," mumlede han, "vil politiet have mig til at bekende det indbrud, da jeg var inde og købe, hvor der ingen var hjemme, hos en herreekviperingshandler før påske og blot for fire rådne sæt herre-cheviot. Nu er jeg på toppunktet, jeg gider ikke bestille noget mere, det skal politiet nok sørge for. Jeg er kun en proletar og mit liv forslår ikke meget."

Violet besvarede en fjern banken i skabsvæggen. "Det er Boston Carl," sagde han. "Jeg har snart hovne knoer af at banke!"

Vekselerer Engel stod fortrykt og tæt i sin krog. Han fandt det for galt, at disse ganske almindelige tugthuskandidater ikke tog den fjerneste notits af ham. Nogen kammeratånd havde han dog tænkt sig fandtes i de lag. Men nej! Ikke så meget, som at de tænkte, han kunne være træt af at stå op!

I det hele taget, tænkte han, behandler man mig umådeligt hensynsløst. Det hulkede i hans hals, og det fugtede i hans øjenkroge. Det var dog utroligt, alt det man gennemgik! Det var vist lige børstid nu. Og her stod han!

Stille Ferdinand fremtog af sin venstre sko et lille rundt lommespejl og synede sin tunge. "Det er jeg vant til fra hospitalet," sagde han, "man lærer jo lidt videnskab derude."

Violet udbad sig spejlet, polerede det mod knæet og friserede pandehåret med fingrene. Stive spejlede sig over hans skulder,

og rystede nedbøjet på sit børstehoved. "Jeg er så skaldet som en gris," gryntede han.

Engel skævede efter spejlet. Han lod hånden fare over hagen, det var som at tage på en kaktus. Han gøs, her sad han og tabte i udseende, hans støvler var ikke børstede siden i går, han blev reduceret, et usoigneret vrag, som damerne ville vende sig fra med væmmelse. Han følte på sine træk: den kække næse, den karakterfaste runde hage og de stærke amerikanske kindben, jo det gik an, men huden hang allerede i poser og føltes svampet. Og hvordan mon blikket var, disse store sorte øjne med fløjlsomgivelser, som ingen modstod! Han rakte hånden ud efter lommespejlet, som Stive trist lod synke: "Tillader De?"

Stive vendte sig med et ryk. "Kan De få neglene til Dem!" sagde han. "Kan De ikke se småmandens ejendom, uden at det klør i fingrene på Dem!" Han rakte spejlet til Svedfod, der sad på hug og beså sig under øjenlågene og op om tandkødet. Spejlet gik fra hånd til hånd, de snappede det fra hinanden og Stive bed Violet i fingrene. Engel var indigneret. De opførte sig aldeles som i et abehus!

Han følte sig dybt ulykkelig. Ja, her blev alle ulykkelige. Udenfor havde han passeret en ung pige med ligblegt ansigt, i arrestdragt med ærmeforklæde og en lille kaninskindsboa om halsen. Der sad hun på en stol henne i krogen med store stirrende og fortvivlede øjne, det var en gasmorderske blev der sagt, der havde kvalt sig selv og to børn. Det var så uhyggeligt, at se hende der. Kunne intet gøres for hende? En indsamling? Han greb i vestelommen, men ikke så meget som guldtandstikkeren havde de ladet ham beholde! Han følte med

et, at han var kun en stakkels elendig fange, berøvet alt lige til sin lomme-necessaire!

Dybt i ulykke var alle her, forbryderne i deres skabsceller og selv de ventende vidner! Ja, alle de bedrøvede kreditorer og anmeldere derude på korridorens bænk! Ja, også I har fået ulykken at føle! Heldigvis! Flere havde mistet alt. – En dyb og inderlig medlidenhed fyldte ham med dem alle, og han syntes, at her sad han og led for dem, udvalgt til at bære hele byrden, han følte en hulken i sit bryst, en mild og tilgivende stemning beruste ham. Hans tænder hakkede, mens han smilede, og han fornam en forunderlig dånen. Jeg lider for alle! tænkte han. For Stive og Svedfod og Stille Ferdinand. Han udbredte hænderne, rystende i håndleddene. Stille Ferdinand rykkede uroligt på sig.

Ja, tænkte Engel, selv de, der har mistet noget ved mig har jeg gjort vel imod. Jeg har lært dem, hvor godt det er at lide. Jeg har bremset dem i deres usalige havesyge! Jeg har givet dem lejlighed til at bringe ofre, der skal belønnes en gang! Gennem mig vil de muligvis kunne blive nye og bedre mennesker, jeg har lært dem den lykke at give alt hen. Og nu bærer jeg al deres kval på mine skuldre! Det hele har jeg taget på mig – alt – alt!

En kno slog hårdt mod døren. En stemme lød: "Hr. Engel, det er Dem!"

Engel trådte ud i lyset, fortumlet og gned øjnene.

"De skal løslades," sagde overbetjenten køligt, "der bliver betalt for Dem."

Ude i korridoren stod kreditorerne i gruppe omkring fru Gyde. Fru Gyde snøftede i lommetørklædet: Der var dog gode mennesker til!

"Nå," sagde hun, "Gyde, nu ind med dig."

Gyde skød ryg. "Inde i retten," protesterede han, "sagde de, det var en skandale, at komme rendende med anmeldelse og tage den tilbage næste minut."

"Vi går alle sammen i forbøn for vores Engel," sagde fru Gyde hulkende. "Ikke sandt!" Alle tav og samtykkede surt. "Nu ind med dig, Gyde," befalede fruen.

Gyde snurrede rundt på hælen. Hans næse hang bleg og modløs. "Tredive procent," henkastede han til sagføreren.

"Fem og tredive," sagde denne, høfligt men bestemt.

Hr. Gyde så ondt på kreditorerne, der stod mørke og sammensvorne i tæt klump. En bloc! Han stønnede!

"Nu går Gyde ind i retten," nikkede fruen med mild fortrøstning.

Filtdøren klappede hr. Gyde på ryggen, da han gik ind.

Handelsgartner Engstrøm lyttede, hans næsebor snøftede krigersk og tilfredsstillet. Hans øjne rullede i triumf. Det gik som han havde ventet: Storforbryderne rottede sig sammen! Lasten skulle rejse sit hoved ustraffet på ny! Han vinkede advarende med sin handskehånd. Vent bare! Der vil blive nye plakater i morgen i vinduet af Retfærdighedens Kiosk.

Lidt efter kom Gyde ud og med ham vekselerer Engel.

"Se så!" sagde Engel og så sig hvast omkring. Alle tog øjnene til sig.

Sagføreren rømmede sig, smilede og gav hr. Engel hånden. "Til lykke," sagde han. En efter en kom klienterne hen og gav ham hånden: Til lykke! Kammerjunkeren sidst, men han kom.

"Hvordan er det gået deroppe i dag?" spurgte Engel.

"Opgang over det hele," sagde sagføreren. "Der går rygter om friaktier."

"Nå, jeg må skynde mig," Engel tog i lommen efter sit ur og greb i det tomme. Han bandede.

Fru Gyde ventede ham ude i vestibulen, strålende og med store blegrøde kinder.

"Kæreste Hannibal," hviskede hun og tog begge hans hænder: "I aften kommer jeg personlig ud og gratulerer dig i Villa Englehjem."

Han mønstrede hende fra øjenkrogene.

"Det skal du ikke," sagde han.

Han tog hænderne til sig. Hun var blevet ham for fyldig i facaden, ligefrem med bankealtan, og ude på trappen ventede desuden Jeanny med store violette øjne og "Fokina" knuget ind til sin spæde buste.

"Nej, Eveline," sagde han til fru Gyde. "Det kan vi ikke. Du og jeg. Ikke mere!" Han nikkede i retning af hr. Gyde, der med hatten ned i øjnene mørkt kom henad fliserne. "Nej, aldrig mere. Af hensyn til din mand. Efter det, han har gjort for mig i dag!"

Han rakte hr. Gyde hånden med et høfligt buk. "Farvel, hr. Gyde, og tak for alt godt!"

Han overhørte et par mumlende bemærkninger fra hr. Gyde og gik. Nu barberes, i bad, dinere med Jeanny. Og så i morgen: Forretninger!

Ved udgangsdøren stod forhenværende handelsgartner Engstrøm i havelock. Det klukkede indvendigt i hr. Engel: det gamle fugleskræmsel! Han tog høfligt og højtideligt til hatten. "Farvel, hr. Engstrøm."

Engstrøm rakte tunge og spyttede efter ham. Han rystede sin spanskrørsstok. "Syndens haller!" mumlede han. "Men jeg

indehaver Retfærdighedens Kiosk nummer 1!"

Ja, i morgen skulle dommen stå på rødt papir i to vinduer og butiksdøren! Folk skulle stå stille på gaden og færdslen standse! Med to elektriske lamper og masser af stearinlys skulle hele kiosken illumineres, og forbandelsen over samfundsforbryderne skulle stå natten over i transparent og hans postkortportræt over hele vinduet til 60 øre med egenhændig navneunderskrift!

Jeg vil udvide mig, tænkte han, jeg vil være centralkiosken for al Jordens retfærdighed, og mine budskaber skal læses af alle verdens folk!

Thi i dag var bægret fuldt. Storforbryderen Engel var på fri fod! Engstrøm rullede med øjnene til det gamle retsbud, der stod alene i det tomme forværelse. Han nikkede tilfreds. "I morgen er det dommens dag hos mig ude på Kirkegårdsvej!"

Det gamle retsbud betragtede bekymret de fire svære kufferter, der stod igen efter hr. Engel.

"Dem må vi have bragt ud til vekselereren," grundede han. "Vi må have fat i et bybud. På hr. Engels regning."

Engstrøm skævede til kufferterne.

"Og det bliver dyrt," nikkede retsbuddet tankefuldt og tog efter telefonbogen.

Engstrøm sendte ham et skævt og hastigt blik. Det sank i hans hals, det kæmpede voldsomt i ham. "Hm!" gryntede han. "Hm!"

Han tog retsbuddet i armen. "De kan spare Dem at telefonere, hr. Frederiksen. Jeg kan godt besørge de par kufferter fra min kiosk og billigt!" Han afgned sin cykelkasket

med havelocken. "Jeg skal sende min frelsermand herop ekspres."

Fuld invaliditet

Natekspresstoget kl. 12,20 blev afsporet ved næstsidste station før hovedstaden. Der var ingen tilskadekomne ud over en snes svin; men i 2. klasses kupé fandtes en enlig passager bevidstløs mellem sæderne. Af visitkort og breve fremgik det, at han hed Hunæus og var fuldmægtig i Postrevisionen. I ambulancen kom han til bevidsthed og lod sig køre til sit hjem.

Der var ingen læsioner, og allerede den næste dag mødte Hunæus på sit bureau, punktlig som altid, endog før kontorchefen. Budene kom som sædvanlig sidst. Arbejdet optog ham intenst. Han følte sine sanser forunderligt skærpet den dag. Pludselig hørte han et par stuer fra sit navn nævnt med tilføjelsen: "Der blev altså intet avancement denne gang! Desværre!"

Hunæus lyttede: Man havde altså helst set ham bleg og blodig på banelegemet som de tyve massakrerede svin.

En stemme lød igen, den fuldmægtig, de kaldte "Stars and Stripes" på grund af hans slips: "Satans for ham selv, at han i det mindste ikke fik et par brækkede ben! Afsked med højeste pension, hvad behager! Skadelidt på tjenesterejse nemlig! Og har jeg desuden ikke selv som agent for ulykkesselskabet "Reciprok" forsikret ham for ti tusind mod fuld invaliditet og femten kroner pr. sygedag!"

Hunæus tabte sin pen, til sin forundring så han sin hånd dirre som et pendul; den var som en vildfremmed hånd, uden kontrol. Hans hjerne hamrede som en motor. Han lod sig langsomt glide ned ad kontorstolen, han faldt lidt ubekvemt,

men fik hovedet drejet hen på fodtæppet. Derefter gled han bort i tonløs tomhed.

Han kom til sig selv en time efter. Hans hustru sad ved hans seng med dyb bekymring i alle miner, hvad han kun kunne billige.

"Jeg er meget træt!" sagde han og lukkede øjnene. Hustruen tog hans hånd og sagde, at der var tilkaldt læge.

Patienten kastede sig uroligt: "Sørg for at han skriver attesten!" og tilføjede tirret over hustruens spørgende blik: "Policen! Anden skrivebordsskuffe til højre!"

Huslægen fandt ham henliggende sløv, uden videre reaktion og med langsom puls.

"Det er et alvorligt nervechok," sagde han. "Symptomerne plejer først at vise sig nogen tid efter katastrofen. Men om et par dage har vi Dem på benene igen!"

En hastig trækning gik over patientens ansigt.

"Skade-anmeldelsen?" Doktoren trak brynene op. "Der er lidt galt med hjerteslaget. Men det er nervøst og vil fortage sig. Lad os se det an en dagstid eller to."

Den nat fik patienten et voldsomt anfald af hjerteuro med angstparoksysmer. Huslægen ordinerede digitalis og underskrev nu uden indvending skade-anmeldelsen. Fru Hunæus hævede i de følgende dage sygedagspengene i assurancen.

To dage efter traf hun sin mand i pyjamas ved skrivebordet, bøjet over en akt fra kontoret. Han brummede, da hun kom: "De sylter sagerne deroppe, og jeg har telefonisk forlangt arbejde herhjem!" En time senere fandt hun ham bevidstløs på gulvet.

Huslægen rystede på hovedet: "jeg beundrer Deres mand. Den art nidkærhed er ikke hyppig hos tjenestemænd! Men han må og skal have ro mindst en måned. Vil fruen altså snarest sende sygemelding til kontoret."

Den syge kastede sig i puderne: "Jeg vil ikke! Det hele går i stå deroppe! Ingen af de andre bestiller noget!" Han fo'r op mod hustruen, da lægen var gået: "Det er dumt af jer! I svækker min arbejdslyst og min arbejdsevne. Hvorledes skal jeg nogen sinde i mit liv komme i gang igen." Dermed brast han i hulken. Også hustruen græd.

"De misbruger dig deroppe!" sagde hun så. "I over tyve år har du måttet slide for de andre. Er det ikke nok! Og i alt fald beholder du dog din pension!"

Han sendte hende et sideblik: "Min pension?"

"Ja," hun tog hans hånd. "Jeg har forhørt mig. Du er tilskadekommen i tjenesten og har krav på højeste pension. Og desuden har du erstatningskrav mod Statsbanerne. Foruden assurancen altså!"

Patienten tav. Hans hjerte var igen begyndt at hamre. Han følte sine hænder og fødder blive kolde og dø. Han gispede, blev blå i ansigtet og lå i åndenød, til han fik digitalis. Lidt efter kom hustruen ind på tåspidserne. Den syge stønnede.

"Hvad vil du, Andrea?"

"Det er blot din dåbsattest. Jeg er i færd med en ansøgning til Statsbanerne. Om erstatning!"

"Anden skuffe til venstre," kom det svagt. "Det blå charteque."

"Jeg tror aldrig, at min mand bliver rask," sagde hun næste dag til huslægen.

Denne trøstede hende: "Det er blot nerverne. Vi må have ham lidt op. Har han ingen passioner? Nå, domino! Hver dag på caféen med et par venner? Ja, prøv De at spille lidt med ham herhjemme, frue!"

Midt i et parti domino, just som Hunæus triumferende vendte den afgørende brik, blev der ringet og en fremmed herre meldt. Han kom ind, en høj, glatraget myndig mand med guldstangbriller.

"Jeg er Statsbanernes læge," sagde han. "De har indsendt erstatningsandragende. De tillader måske, at jeg ser lidt på Deres mand, frue."

Han fremtog et stetoskop, hørte hjertet, unders søgte reflekserne, prikkede med en nål Hunæus i huden forskellige steder, men sagde intet og gik. Næste dag kom han igen, gentog processen og tog derefter fru Hunæus til side.

"Deres mand lider af det, vi kalder en *traumatisk neurose*."

Hun fo'r op: "Er det slemt? Kan det vare længe?"

Jernbanelægen trak på skuldrene: "Måske er det bedst, at jeg taler med Deres mand i enrum." Lægen satte sig overfor patienten med dominobordet imellem. Han anvendte straks sin vante metode.

"Hør nu, hr. Hunæus," sagde han. "Deres lidelse er indbildt."

Hunæus for ophidset op og fik derved sit velkendte symptom: bleghed, forøget puls, rystning af hænderne. "Indbildt! Er det måske indbildning, at jeg ikke kan holde en pen i min hånd!"

"De indbilder Dem blot, at De ikke kan."

"Men altså kan jeg ikke!" Patienten så hoverende op. "Siden jeg ikke kan lade være at indbilde mig, at jeg ikke kan!"

Jernbanelægen nikkede alvorligt: "Vi læger kender Deres, skal vi sige, *lidelse* – meget nøje. Det er en meget sædvanlig følge af chok efter jernbanesammenstød og lignende. Naturligvis ligger der en art nervøs læsion til grund – en sjælelig beskadigelse, om De vil. Vi kalder det en traumatisk neurose. Patienten klager over rystninger, hjertebanken, angstanfald og ofte over søvnløshed."

"Søvnløshed?" noterede Hunæus sig, dog ikke uden uro. Hidtil havde hans søvn været god. Men selv den undte man ham altså ikke!

Doktoren vedblev: "Alle de nævnte symptomer er da også til stede hos den syge, men de er af ren subjektiv art og beror oftest kun på – ja, på, at patienten fremkalder dem selv."

"Vil doktoren måske påstå, at jeg –!"

"Ikke bevidst. Underbevidst måske. For ser De, hr. Hunæus, vi mennesker har en egen evne til at lade vore organer reagere i den retning, hvor vi – ja, hvor vi altså ser en interesse. Ganske ubevidst altså!"

"Interesse? Doktoren tror måske, jeg er interesseret i at have åndenød, i at ligge søvnløs gennem timer – –!"

"Det besynderlige er," vedblev jernbanelægen, "at den traumatiske neurose oftest rammer folk, der er ulykkesforsikrede eller som søger en erstatning hos – for eksempel Statsbanerne. Og det er meget betegnende, at symptomerne viser sig og vedvarer i hele den periode, der går indtil erstatningen udbetales."

"Men symptomerne er der altså!"

"Ja, tilsyneladende. Og mærkeligt nok forsvinder de den dag, erstatningen er udbetalt. Navnlig hvis der føres retssag om

erstatningen, er symptomerne særlig slemme."

Patienten tav et øjeblik. "De mener altså, at patienten, om han vil, kan bekæmpe de pågældende symptomer."

Lægen nikkede. "Ja, men at han mangler motiv dertil. Simpelthen fordi det er imod hans økonomiske interesse at blive rask."

"Når så er," den syge så tungt og anklagende op, "så vil jeg blot spørge doktoren, om De mener, at åndenød og angstanfald hører til livets behageligheder –! Og hvis De tror, at jeg ikke selv helst vil være rask og passe mit kontor, der lider under min fraværelse –!" Han rejste sig halvt. Stemmen blev hikkende. "Og hvis De tror, jeg kun er syg for at luske mig til en lumpen erstatning, ja, det er det, De mener, ligeud, ikke sandt! så *er* jeg ikke desto mindre syg og lider kvaler, ingen gør sig nogen forestilling om. Og hvad så grunden er til at jeg er syg, så er jeg syg." Han rejste sig hysterisk. "Og er jeg syg, kan jeg takke Statsbanernes forsømmelighed derfor! Og følgelig har jeg menneskeligt og juridisk krav på en rimelig erstatning. Har jeg ikke, har jeg ikke, har jeg ikke?" Han sank ned i stolen, rallende, badet i sved og med hjerteondt.

Jernbanelægen gav ham en dosis digitalis, sukkede resigneret og tog afsked. En uge senere kom en skrivelse fra statsbanedirektionen om, at man foreløbig ville afvente, om sygdommen medførte afskedigelse af etaten. Denne krænkelse forværrede patientens tilstand.

Efter huslægens ordre var Hunæus nu oven senge de fleste af dagens timer. Han sad i sin lænestol med åbne døre, – hvis der skulle hænde noget – og således, at han selv kunne følge alt, hvad der foregik i huset. Arbejde kunne han jo ikke, og ikke

engang læse turde han, dels ville han jo ikke have kræfter dertil, dels kunne ulykkesforsikringens kontrollør ventes på alle tider af dagen. Han havde allerede været der seks gange, og hans spørgsmål var yderst nærgående. Patienten var derfor fuldkommet henvist til sig selv, i alt fald i den tid hans hustru besørgede dagens byærinder, skønt hun dog lige så godt kunne sende husassistenten! – eller skulle besøge sin moder, mindst en time hver uge, forsikrede hun! Som det måtte ventes af en kvinde, manglede hun al forståelse. Når han drøftede fremtiden og udmalede billeder af deres liv, som det ville forme sig, når han fik pension og sine erstatninger, kunne hun udvise en utrolig egoisme. Hun foreslog endog, at de skulle flytte til provinsen, hvor hun var født, og som han hadede, og hun havde planer om et lille hus med have, hvor han formodentlig skulle gå og luge gangene og gøre andet groft arbejde. Fjernt fra cafeen og sine domino-venner!

En dag havde hun endogså haft sine søstre og to tanter til te. Hun havde ganske sagte, fordi hun lod, som om hun troede, at han sov, lukket døren, men han overraskede hende, kom ind til tebordet og var sarkastisk, som hun også fortjente, indtil hendes besøg omsider indså det passende i at forsvinde. Bagefter var Andrea endogså fornærmet og lavede scene, indtil han fik et af sine anfald og af hende og pigen måtte bæres i seng.

Fra den dag passede han bedre på hende. Han indså det fornødne i at bevogte alle hendes skridt, fulgte gennem vinduesspejlet hvad vej hun gik, krydsforhørte hende, når hun kom hjem, og stillede fælder for hende. Hun så endnu godt ud, og før hun gik ud, pyntede hun sig foran spejlet. For hvem? Blot

en tur ud i solskinnet. Det lød ikke sandsynligt og var i hvert fald ikke særlig passende, når han som patient måtte holde sig i hus trods solskin og forårsluft! Hun manglede ikke blot medfølelse, men simpelthen takt.

En dag sagde hun endogså: "Vi må se at få dig rask."

Han fik øjeblikkelig en paroksysme med åndenød.

Fru Hunæus gik angst og bekymret om i stuerne. Uafbrudt fornam hun hans årvågne øjne, hans snerrende stemme. Tog hun et arbejde, var han over hende, han havde en vane fra revisionen med at finde fejl alle vegne, ikke mindst i husholdningsregnskabet.

"Vi må se at få ham rask," hviskede hun forskræmt igen og igen, men vovede ikke at sige det højt. Hun hørte om en husbeboer, en lotterikollektør, der drev en art filantropisk lægegerning blandt damer selv af den fine verden, og som gik for at have helbredende øjne. Under et påskud fik hun ham til at aflægge besøg.

Gæsten, der introducerede sig med husets mandtalsliste, sad og betragtede Hunæus med sine store bløde og vandblå øjne.

"Hvorfor sidder De og stirrer på mig?" fo'r Hunæus op.

"Kære ven," sagde manden med de helbredende øjne, "De er ikke syg, De indbilder Dem blot, at De lider, nej, se mig kun frit ind i øjnene. Thi al Deres lidelse kan jeg tage fra Dem ved mit blik – blot De tror!" Hunæus tog mandtalslisten, og lagde den med flad hånd over mandens ansigt. – Derefter fik han sin åndenød.

Fru Hunæus søgte da en kendt nervelæge, og forklarede ham alt under tårer. Hjemmet var uudholdeligt, hulkede hun, og hendes mand led mest selv under sin uvirksomhed, hun

forudså frygtelige år, når afskedigelsen kom, selv med højeste pension.

Professoren strøg sit spidse skæg med den lange, delikate hånd, der kom et skarpt og tillige muntert glimt bag lorgnetten: "Manden med de helbredende øjne var et fejlgreb," sagde han. "Sympatibehandling duer ikke for den art patienter. Ondet er af økonomisk art. Jeg skal hviske Dem et råd i øret, kære frue. Og gå så roligt hjem til Deres mand."

Hunæus opdagede i den følgende tid noget ganske særligt i sin hustrus yderst agtpågivende blik, noget der ikke blot var bekymring, men rent ud observation. Og hun var begyndt på en ret påfaldende måde at spørge til hans symptomer, navnlig til hjertet.

"Det har været meget slemt i dag," sagde han.

Hun sendte ham et spejdende blik. "Ja så?" sagde hun blot og lukkede munden tæt.

Næste dag spurgte han efter sin kontorjakke.

"Den har jeg givet til en fattig mand ved døren," sagde hun. "Du får alligevel ikke brug for den mere." Det gav et sæt i ham.

"Har du talt med doktoren i dag?" spurgte han. Hun nikkede. "Talte han noget om mit hjerte?"

Hun nikkede. Der kom en tåre i hendes øjne, men tillige så han med uro et eget resolut drag om hendes mund.

Han bevogtede hende skarpt i den følgende tid. Han var overtydet om, at hun gik med planer, hun hemmeligholdt for ham. Hele hendes væsen var forandret, tillukket og tæt. Moderen eller søstrene kom oftere, og de havde hemmelige konferencer inde i sovekammeret. Alle så de på ham med samme forskende og mørke mine.

"Sig mig," sagde hun en dag eftertænksomt. "Lægen mener jo, at din lidelse beror på et rent sjæleligt chok. Ikke sandt?"

"Derfor er den ikke mindre reel! Mit hjerte funktionerer ikke. Den lidelse er virkelig nok."

"Det mener jeg også." Hun lukkede øjnene. "Tænk, hvad suggestion altså formår. Jeg har hørt, at når australnegre tror, at de skal dø, så dør de virkelig!"

Han fo'r op med et sæt. "Tror du måske virkelig, jeg skal dø!"

"Hvor kan du tro!" Hun så drømmende hen for sig. Hun oppebiede ikke hans svar, men gik ind i sovekammeret til moderen.

Det faldt ham ind, at også han havde læst noget om suggestionens magt over legemet. Var der ikke noget om, at også et andet menneskes ønske kunne virke svækkende, ja endogså dræbende på patienter, hvis lidelse som hans var nervøs. Han følte på sit hjerte, men dets slag var normalt, og til hans undren kom anfaldet af åndenød ikke som ellers, når han blev vred. Men han bestemte at holde øje med Andrea skarpere end før.

Næste dag foreslog han hende selv, at hun skulle spadsere sig en tur i det gode vejr. Og da hun var ude af døren, kastede han sig ivrigt over et par ark papir, han havde set på hendes skrivebord. Det var regnskaber, og han havde aften efter aften set hende sidde derhenne med en blyant og regne og regne. I dag havde hun glemt at låse papirerne inde.

Regnskabet var ubehjælpsomt, og der var – som altid – mange regnefejl. Men det var tydeligt nok, så han: det hele var et budget, et udkast til en levefod med alle forudselige poster angivne. Det gav et voldsomt chok i ham. Regnskabet opererede

med ganske andre indtægter end dem, der ville gælde, når han – nu snart – gik af med pension. Det slog ned i ham, at det hele var anlagt på hans død, og at det hovedbeløb, der regnedes med, var enkepensionen. Budgettet var anlagt for fire personer! Moderen og de to søstre, naturligvis!

Men tillige var der en post, han ikke kunne forstå. Der var opført en kapital, der forrentedes med 5 pct. Og kapitalen var tredive tusind. Hverken han eller hustruen ejede den sum, og om arv var der ikke tale.

Han gik med drønende skridt op og ned i stuen. Andrea kom lidt efter hjem. Han kastede regnskaberne foran hende: "Hvad er det!"

Hun brast i gråd, og han vedblev: "Men jeg ved, hvad det er! Det er et budget beregnet for dig – ja og for din moder og dine søstre! – når jeg er død. Men vær du rolig: Det er der længe til!" Han pegede på et tal: "Og hvad er så det?" Stemmen løftede sig truende.

Hun udstødte et skrig: "Å, Edvard. Har du set det! Å, jeg var så bange for at du skulle opdage det!"

Han slog næven i bordet: "Opdage hvad! Ud med sproget! Hvad er det for penge, du regner med?"

"Å, det var jo det, du ikke måtte vide." Hun skjulte ansigtet i sine hænder. "Det er jo policen!" hulkede hun kvalt.

"Policen!"

"Ja, hvis du dør. Og jeg var så bange for at du skulle dø. For policen siger, at hvis du dør som direkte eller indirekte følge af et ulykkestilfælde, får jeg som din enke tredive tusind."

Han stirrede på hende.

Hun vedblev at klage sig. "Å, hvorfor tvang du mig til at sige det. Nu er det hele forbi. For nu ved jeg, at jeg mister dig – for altid."

"Mister mig?"

"Ja, og jeg som var så lykkelig, fordi du helt havde glemt den del af policen. Å, Edvard, hvor var jeg bange. For jeg vidste jo, at ligesom når man dag for dag går og siger til sig selv, at man bliver raskere og raskere, – du ved jo, hvad den berømte monsieur Coué har opdaget! – så bliver man også raskere og raskere. Og på samme måde når man går og tror, man bliver mere og mere syg for hver dag, så bliver man også syg og dør til sidst – ligesom australnegrene – – –" Hun græd stille.

"Nå, og hvad så!"

"Jo, så var jeg bange for, at du på grund af din store kærlighed til mig – og blot for at skaffe mig de tredive tusind kroner, når du døde – skulle gå og ønske dig død – og så –" hendes gråd blev lydelig – "og så virkelig også dø!"

Han betragtede hende et øjeblik fuldkommen stum. Derefter tog han sin hat, han trængte til luft. Han gik hen på sin café, hvor hans dominovenner som sædvanlig sad. De hilste ham med jubel. Han kom sent hjem. Andrea sov allerede. Han betragtede hende i vred triumf: Hvis hendes moder og søstre regnede med policens tredive tusind, tog de slemt fejl! For resten så Andrea nydelig ud, som hun sov dér; og trods hendes lidt barnlige uskyld, respekterede han hendes store og da også velbegrundede kærlighed! Og han, som et øjeblik havde troet, at hun ønskede ham død!

Næste morgen klokken otte kom han ind til tebordet, energisk og morgenduelig. "Skynd dig," sagde han til Andrea.

"Jeg har travlt. Jeg går på kontoret. De driverter deroppe har syltet sagerne længe nok!"

Peter Kopps sommerhus

Peter Kopp stod af på den lille landstation i det aller nordligste Sjælland. Sin beskedne bagage havde han i en ny ruslæders-vadsæk. Han var iført lysegrå sommerdress – velpresset omend bleget på forsiden af at have stået i vindueslys hos en herreekviperingshandler som garderobe for en mandlig vokshovedmannequin med hektisk rosa på kinderne og krølhårsfipskæg. Peter Kopp havde på sin daglige promenade ad Vesterbrogade behaget sig just i denne herredragt. Han holdt sig altid til vinduesmannequinerne (der jo havde han egen heltud ideale figur), og han tilbyttede sig en lørdag nat – der gav en lukkesøndag at løbe på – bemeldte lysegrå sæt ved anvendelse af en universal-stålbidetang, der nu indsvøbt i et par reserveflonelsbenklæder lå i hans ruslæderstaske.

Jeg har før fortalt om Peter Kopp. Han var en fri og sorgløs personlighed, meget berejst i Europa og med gentleman-tilbøjeligheder, men dog ikke, som så mange af faget, nogen international snob af Monte-Carlo typen med brillantslipsnål og hvide gamacher. Han foretrak i reglen sit hjemlands tvang- og bramfri idyller, – ikke mindst af hensyn til det større udlands blodige straffesatser, der ikke var til at komme i nærheden af, når man ville købe, hvor der ingen var hjemme!

Peter Kopp kom fra en længere forretningsrejse i det østlige Jylland, og skønt han over alt optrådte med yderste diskretion, følte han sig ikke helt sikret imod en vis offentlig opmærksomhed. Det var hændt før, at en deputation havde indfundet sig for at modtage ham på Hovedbanegården. Et par

måneders tilbagetrukken livsførelse stemte i det hele bedst med hans naturlige beskedenhed, og tillige ville en rekreationsferie være ret gavnlig efter det opslidende fagarbejde med dets hyppige nattevågen. –

Peter Kopp havde ikke før besøgt det lille fiskerleje, og han udmalede sig en hyggelig gammeldags provinskro med skyggefuld have og eventuelt et stilfærdigt slag *poker* eller *napoleon* med fiskeeksportører eller velsituerede handelsrejsende i manufaktur eller plantefrø. Nu fandt han imidlertid et mondænt badested med strandhotel, kurvestolerader bag klitrækken og langs de høje brinker op til fyret en række nybyggede villaer med kvadratalen-ødsle haver og selvejersikre façader ud imod havet.

Kopp så straks, at hotelprisen her nærmede sig til de udenlandske straffesatser, endda hans lille kapital havde fået tilskud fra et samvær i en jysk kupé med tre fidele fyre på vej til Hjallerup marked, hvilke kunne en kunst med fire kort. De tilbød Kopp – der altid på rejser, for ikke at udæske eventuelle statspolitibetjente, antog et åndssvagt ydre, – at vædde op til fem hundrede kroner på, at han ikke kunne kende det kort, de kastede på højkanten af en kuffert, de stillede i kupéen. Som venteligt lod de Kopp vinde i de seks første kast, hvorpå toget meget belejligt holdt og Kopp med et: "Undskyld et øjeblik!" skiftede tog med en gevinst af nogle hundrede kroner, – dog langtfra nok til ophold på et moderne hotel.

Billetten visiteredes på perronen af en ung dame, og det lettede hans sind, han hadede mænd med uniformskasketter; stedet syntes i det hele fredeligt. Han bestemte sig til at søge logis privat i byen; på hotelterrassen sad ferieherren og nød

udsigten; der kunne være bekendte imellem af embedsetaten på sommerpermission, mens forhørskammeret var lukket.

Han gik diskret ad en marksti direkte fra stationen ud mod villabebyggelsen. Cottagerne lå spredt over brinkens nøgne græsmark og havde ubetydelige haver trods læ af granplantager. Søde unge piger spillede kroket i stubmarken. Kun én villa havde en tæt og frodig have, den var som papa til alle de andre og lå midt i en umådelig park med store blomsterrabatter og frugtplantage. Alt dette så Peter Kopp fra et lille udsigtstårn på en bakketop, for selve parken var omgivet af høje mure med pigtråd. Huset lignede et kastel, det havde jernskodder lukket tæt for alle vinduer. Her boede ingen, det var givet.

Peter Kopp kunne aldrig tåle at se lukkede jernskodder. Så kriblede det altid i hans neglerødder, og han følte sine fingre blive lange. Stålbidetangen, han bar i sin citytaske begyndte at klapre.

Han gik fra hovedchausseen ind på den bivej, der smøg sig forbi cottagen. På vejen var omhyggeligt spredt glasskår, åbenbart mod automobiler, og på et skilt stod: "Al passage vil blive strengt forfulgt efter loven." Porten i havemuren viste sømspidser udad mod fredelige vejfarende. Kopp indså derfor, at han måtte optræde med forsigtighed, lænede en granstamme til havemuren og entrede op, ikke uden gene for sine lysegrå sommerbenklæder. Nedad gik det lettere. Der var et espalier af abrikoser, kun forbeholdt dem inden for murene. Huset syntes Kopp udmærket egnet til sommerophold. At der var skodder for alle ruder, var kun behageligt for en mand med Kopps diskrete natur.

Men uden tvivl var ejeren af lignende natur. Over hoveddøren stod villaens navn. Den hed "*Gå væk!*" Titlen skræmte ikke Kopp, tværtimod passede den ham. Han plejede altid at ligne sig selv med en eremitkrebs, der tager logis i anden mands sneglehus, og kloen havde han parat i citytasken.

Han afstod dog fra at klippe i dørhængslerne. Der kunne med en ejer af den natur ventes alt muligt djævelsk forsvar indvendigt. Heller ikke vinduerne var det rådeligt at angribe. Men det var skumring nu, og villaen lå tæt i sit svøb af graner. Kopp tog brandstigen og besteg taget. Ikke uden hjertebanken vred han en tagluge op. Trappenedgangen i huset havde bløde filttæpper. Der var meget komfortabelt. Kopp undersøgte vestibulens udgangsdør.

Ganske rigtigt var der ledninger til et alarmapparat. Bidetangen kom frem og sagde haps. Men Kopp vidste, at af den ejer kunne man vente sig det værste. Og ganske rigtigt: Ved siden af herreværelse-døren i brysthøjde sad på væggen en cigarkasse med et hul. Hullet viste sig at fortsættes ind i løbet af en maskeret revolver, hvis hane med en tråd var sat i rapport til dørlåsen. Kopp desarmerede morder-automaten og gik forsigtig ind i det store arbejdsværelse, hvor der stod behagelige chesterfieldstole, rygeborde og et par fine renæssanceskabe, hvoraf Kopp som hjemmevant i rige bourgeoisihjem var en kender. Han havde kun tændt arbejdslampen på det store skrivebord og gennemgik nu grundigt al foreliggende korrespondance på bord og i skuffer, ikke af indiskretion, men for at orientere sig.

Der lå en bunke turistreklamer og rejsehæfter. Et følgebrev i papirkurven meddelte, at hermed fulgte de bestilte billetter til

rejse-luksusdamperen *Atlas*: Nordkap og retur. Rejsehæfter forkyndte, at den i høj grad lønnende tur til midnatssolens land begyndte den 6. juli (hvilket var en uge før dags dato) og efter næsten fire ugers vidunderlig sejlads gennem den norske skærgård tilendebragtes den 3. august.

Det giver mig en sommerferie på tre uger, tænkte Kopp. Særdeles passende! Han tændte en cigar, en af sine egne. Ejerens var ikke disponible, og renæssanceskabet måtte rykkes ud for at angribes (fra bagsiden af hensyn til udskæringerne, Kopp var altid humanist). Men ingen kunne forbyde ham at bruge ejerens askebægre. Ejeren hed hr. Miese og kaldtes på brevudskriften jægermester. Skrivebordet udviste et større oplag af ejendomsdokumenter (på så godt som alle stedets strandgrunde), men ingen kontanter. Åbenbart var kontanterne med ved Nordkap.

Kopp havde medbragt en pakke smørrebrød fra buffeten på en mellemstation, og han spiste et beskedent måltid med et glas vand fra køkkenhanen. Vinkælderen var forsynet med tre jerntremmegitre, der ville koste stålbidetangen en slem time, før man var igennem. Kopp gik derfor i en seng, der vistnok var jægermesterens, og hvis yppige madrasser viste, at han ikke ønskede samme hårdhed anvendt mod sig selv, som han foreskrev andre. Kopp sov sødt, indtil dagen piblede ind fra sprækken i de sorte jernskodder. Stålbidetangen måtte frem og skaffe ham frisk luft.

Det var en lysende sommermorgen, luften smagte syrlig frisk som kærnemælk. Den sødeste rosenduft kom fra havens bede, over lavendelhækkene summede humlebier. Der var også sommerfugle. –

Kopp opdirkede forsigtigt verandadøren – nøglen manglede – og gik ud i haven for at nyde naturen. Han passede nøje på, hvor han trådte, og ganske rigtigt var der i det bugnende jordbærterræn spændt alarmsnore med klemtende klokker, og ved indgangen til grønærterne var opstillet en rævesaks.

Det var åbenbart en yderst omhyggelig ejer.

Mod tjenestefolk vidste Kopp sig sikker. Alle domestikværelser var ganske rømmede for garderobe. Ejeren plejede åbenbart at afskedige sine folk, når han tog på rejse, dels for at spare deres løn, dels sagtens for at de ikke skulle stjæle af frugten i hans fraværelse. Efter al sandsynlighed ville jægermesteren nyde hotelpension ved sin hjemkomst, til han fik nye folk. Den eneste person, der kunne frygtes indtil den 3. august var altså en eventuel gartnermedhjælper; det punkt måtte alvorligt overvejes.

Foreløbig holdt Peter Kopp sig derfor i et lysthus, dækket på begge sider og åbent ud imod stranden.

Han indåndede den friske havbrise og så lyset spille på bølgerne som smut med nye nikkelmønter. Der var en dejlig sandstribe i hele bredden af den vældige strandpark. Kopp fik en kriblende lyst til et bad – blot det gik an!

Pludselig sprang en lille glathåret hund op på bænken ved hans side. Den havde lyserød sløjfe og så venligt op på ham. Den blev siddende. Hunden huede ikke Kopp, han havde haft udestående med hunde før ved besøg i huse udenfor visittiden, men denne hund syntes fredelig sindet. Rimeligvis var den heller ikke hjemmehund på stedet, så lidt som Peter Kopp selv.

Men nu blev der fløjtet på dyret, og Kopp så at fløjtet kom langt ude fra havet. Der stod en lille lyserød prik, som Kopp

skimtede måtte være en ung dame i vand til knæene, på en sandrevle aller mindst hundrede alen ude. Hun stod og holdt kjolesnippen fast mellem knæene og fløjtede i en lille sølvfløjte og råbte:

"Fido!" Og hun tilføjede ved at råbe gennem hænderne: "Hvis De rører min hund, bliver De selv meldt til politiet!" Hunden sprang op på skødet af Kopp og satte sig til rette.

Den unge dame hvinede: "Jeg forlanger min hund! Hvor tør De vove!"

Peter Kopp, der altid var høflig mod en ung dame, tog hunden i sine arme og entrede ad skrænten tredive trappetrin ned på strandbredden.

"Værsgod, frøken," sagde han og rakte hunden frem. "Men De kan gå på vandet; det kan jeg ikke, så De bedes selv afhente."

Damen kom nærmere. Hun var en tyk og fregnet pige med behageligt ydre og en mælkehvid stribe tværs over den solbrændte nakke, hvor håret lige for nylig var barberet.

"Å," sagde hun og vadede nærmere. "Jeg troede, det var jægermesteren."

"Jægermesteren er ved Nordkap," sagde Peter Kopp dristigt. "Vil frøkenen ikke træde nærmere?"

Frøkenen så på ham. "De er måske en slægtning?"

"En nevø," fandt Kopp det rigtigt at oplyse, og for at motivere sin pludselige tilsynekomst på stedet antog han en lettere engelsk accent, indøvet under et ophold i Klondyke.

"Så De bor her måske, mens jægermesteren er på rejse?"

Kopp sagde, at det gjorde han.

Pigebarnet havde rakt tunge, da hun sagde jægermesteren.

"Hele egnen hader Deres onkel," erklærede hun og så nevøen ondt ind i øjnene. "Og det er jeg heller ikke bange for at sige til ham selv!" Hun fortalte uopfordret, at hun hed Olga og et efternavn. "Alle kender mig ellers her, men det kan jeg jo ikke forlange af Dem som nyankommen og lige fra udlandet. Jeg bor henne i villa "Friheden", som Deres onkel har solgt os for fem år siden og snydt os på. Det er ham, der har udstykket alle grundene for blodige priser pr. kvadratalen, ikke andet end marehalm, og han har selv taget hele plantagen til park og beholdt den gamle frugthave fra fyrmesterens tid. Jeg ville nødig være nevø af den onkel! Men De har vel siddet i udlandet og altså været fri for ham!"

Det havde Kopp, sagde han.

Den unge pige kastede med pagehåret og trak strømper på. "Han er hele egnens tyran! I fyrmesterens tid stod parken og plantagen åben for hele befolkningen, fiskerne havde en trillebørsti ned til deres åleruser gennem haven, og alle vogne skød genvej fra chausseen ad bivejen, hvor Deres onkel nu har strøet glasskår!

Og de så mig komme vadende ude på revlen!" Alle fregnerne forsvandt i et rødt hav af vrede. "For jægermesteren har sat pigtråd op om hele sit strandstykke og halvtreds alen ud i havet! I gamle dage var her fri passage og promenade hver aften. Og det er det eneste stykke med badestrand og sandbred! Alle villabeboerne må bade på rullesten; De så, hvor fuld jeg var af blå pletter, og vi må vade midtvejs ud i Kattegat, når vi vil udenom hans pigtråd til eftermiddagste på hotellet.

Men naturligvis er De ikke bedre end Deres onkel!"

"Det er jeg," sagde Kopp bestemt.

"Nå? Ja, så må jeg måske komme med min familie og spadsere i parken klokken to? Vi er seks søstre, de andre ligner mig, men jeg er den bedste af os i ydre, siger alle."

"De skal være velkommen alle samme," sagde Kopp og rødmede. "Men min husholdning er desværre –"

"Vi tager en tekurv med," lovede den unge dame, "og kager. Flødeskum. Kom så, Fido!"

Kopp gik tankefuld ud på vejen foran parkmuren og gav sig til at samle glasskår op. Længe så han på plakaten med *Passage forbudt*, så gav han den et spark i grøften. – Han hadede enhver frihedsindskrænkning. Intet havde ærgret ham som en frihedsberøvelse han to år forud ved et uheld havde pådraget sig under et ophold i provinsen. – Derefter åbnede han alle skodder for at give huset et mere gæstfrit udseende. Han besøgte dernæst den mindre købmand, der forsynede cottagerne, og furagerede for dagen med henblik på et primusapparat, han havde fundet i køkkenet. Købmanden modtog ham venligt og uden overraskelse, han havde større udsalg af fine konfekter og havde ganske sikkert haft besøg af Olga. For så vidt var alt vel. Det pinte alene Kopp, at jægermesterens renommé hang ved ham som nevø. Huset lå som en skummel røverborg midt i landskabet med pigtråd og brandskat til gene for de omboende! Stuerne var særdeles komfortable, men de fleste stod tilhyllede, og det syntes, at ejeren kun benyttede to eller tre. Der opholdt han sig åbenbart, hypokonder og mavesur, et apotek af medicinalvarer på alle hylder var vagt om hans ømme helbred; Nordkapturen var efter pjecer på skrivebordet at dømme kun et sidste hygiejnemiddel, og et legemsstort portræt viste ham da også selv: stikhåret, med

lyserød podagristisk pindsvinetryne og hyllet i en bisampels; han så ud, som var han selv besat med pigtråd.

Kopp hyggede sig i stuerne, her var højst herskabeligt for den, der nænnede at leve her ud af et godt hjerte. Men fluebesat sørgeflor hang om alle lysekroner, og de modne jordbær ude i bedene sank ynkeligt og uspist til jorden til glæde for ingen. Kopp tænkte på al den velsignelse, der her gik til spilde, grundet på ejerens sure hjerte. Det var en ren lindring, syntes han, for de hengemte møbler at få et frisk havpust ind. Alle vinduer måtte på vid gab.

Efter en beskeden frokost gik han ud i huggehuset, hvor han havde set malerpotter. Aftenens automobilister mødte ved bivejens skæringspunkt en stor nymalet plakat med en pil og indskrift: "Genvej for motorkørende. De sparer tolv minutter." En lille jernlåge i havemuren var derhos åbnet og på en pakkassebund var malet med tjære: "Trillebørsti for de herrer fiskere." Op på gavlen var villaens navn forandret til det mere gæstfri: "*Kom ind!*"

Olga kom klokken fire. Hun havde fem søstre med, alle fede og med rødligt garconnehår. De havde medbragt kavalerer med posede knæbukser, viklers om læggene og runde skildpaddebriller. Også Kopp havde anlagt sådanne hornbriller, men hans blik var muntert og gæstevenligt blinkende bag de brede sørgerande. Han havde trukket i sit par hvide flonelsbenklæder, han gik af princip altid på lette sko med gummisåler. På overkroppen var han iført en råsilkeskjorte, han havde lånt fra en af jægermesterens skuffer.

Han bød damerne parfumerede cigaretter af egen beholdning og kavalererne cigarer fra jægermesterens chatol

(via bagklædningen).

Der var også et par andre damer med, således to sorthårede tvillinger; snart havde han en tvilling ved hver arm, mens Olga konfronterede sig med ham, på hug med de tykke ben vel skjult under trikotagekjolen.

"Havde ikke min hund syntes om Dem," sagde hun, "så havde De aldrig gjort mit bekendtskab – med sådan en onkel, der sætter pigtråd om egnens eneste badestrand."

Kopp rejste sig fra græsset. "Et øjeblik, mine damer!" Han kom tilbage med sin citytaske og gik hen mod trappens to og tredive trin nedad brinken. Alle fulgte ham interesseret.

"Hermed erklærer jeg badestranden for åben til offentlig benyttelse," sagde Kopp, trak stålbidetangen frem af citytasken og tog et nap i nærmeste pigtråd. Den spiralede op som en kvælerslange.

"Hvor er De øvet!" sagde Olga beundrende. "De må have været med i krigen."

Kopp indrømmede det og klippede videre i pigtråden. Stumperne sprang om ham med smæld. Han lod forstå, at han havde været med de canadiske tropper i Frankrig, som hans engelskagtige mæle jo også røbede.

"Jeg har klippet megen pigtråd i mine dage," sagde han. "Med denne stålbidetang. Sådan en brugte vi altid i fronten, når der var storm." Haps! Pigtråden røg damerne om ørerne. De lange knægte i pludderbukser samlede stumperne sammen og fjernede dem samt rykkede pæle op. Stranden lå bar.

"Skade, at onkel ikke er hjemme," sagde Kopp. "Det ville være ham en lære! Men må jeg ikke invitere Dem op i hans jordbær, mine damer!"

"Jo tak," sagde Olga sulten. "Det er den eneste grund her, hvor der kan gro frugt. Vi andre har bare sand og marehalm!"

"Hele badestedet er velkommen i mine jordbær," sagde Kopp og gjorde en fyrstelig bevægelse med hånden, "om De venligst vil sige det videre. Og om nogle dage er kirsebærrene modne. Alle er velkomne, – alle! Jeg lader gitterporten stå åben. Jeg har altid været en modstander af indhegning og låsede døre." Han sukkede som fortabt i pinlige minder.

"Ja," sagde Olga. "Jeg forstår Dem –; med alle de mange afspærringer nede ved fronten! Og måske har De endogså været i krigsfangenskab?"

"Ja," indrømmede Kopp. "I otte måneder. Men kun én gang. Ingen tid har ærgret mig så meget som den." Han var ikke til at formå til at fortælle nærmere om den tid; man forstod, at det var ham pinligt.

"Så lærer man at elske friheden," sagde han, "og at åbne dens døre for alle skabninger! Tag sørgefloret af lysekronen! Det er mit omkvæd!"

Et muntert badeliv boltrede sig næste morgen langs den brede sandstribe under brinken. Peter Kopp løb mellem Olga og den næstældste tvilling ud imod revlen iført et stribet badekostume og sortrandede briller. Og om søndagen kom bøndervogne fra fjerne landsbyer agende med karle og piger i pudset for at promenere i parken som i den gamle fyrmesters tid, før jægermesteren satte pigtråd om. Kopp stod på verandaen og bød velkommen. Man tog ham allerede som en selvfølgelighed på stedet, hele egnens velgører, i alt fald temporært. Så blev det hans egen sag at klare det med onklen, når denne kom fra Nordkap. Hvorpå man gik ud i kirsebærrene.

Stærene sad i nabotræerne og så forbitrede til, de fik aldrig mere tur, som i ugen før, der var altid en eller anden ung pige, som red på en gren og smed ned til ti andre. Hver aften gik Kopp op og sov sødeligt på edderdun og sin gode samvittighed i jægermesterens himmelseng. Han havde fortalt, at egentlig var han kunstmaler; han spændte et lærred ud på en vinduesramme og malede ud af to malerpotter fra huggehuset i mønje og berlinerblåt, solnedgang over havet med mange striber på tværs. Olga, som selv var malerinde, sagde, at han var noget af det mest moderne, hun nogensinde havde mødt i malerkunst, og hun fik en nærsynet tante til at købe Kopps billede for hundrede og ti kroner.

Aldrig havde Kopp levet en tid som denne. Han indså, at han spredte velsignelse om sig. Dette skumle kastel var blevet stedets paradis takket være ham. Belæssede med blomster fra bede og espalier kom unge piger fra hans have, med forspiste maver og bugnende lommer gik børnene fra hans frugttræer, improviserede skovture lejrede sig på hans græsplæne, og han var eneste kavaler ved søde unge pigers damete i strandpavillonen og fik stoppet munden med marmelade og konfekt, – en sjælden, men behagelig gang også på anden vis, når Olga i smug bag lysthuset var nådig og ikke hurtigt nok trak munden til sig. Solen skinnede om dagen, nattergalen klukkede i de lyse nætter, bølgerne summede mod revlen hele døgnet. Ugerne ilede. Kopp fulgte i morgenavisen skibslisten. Nu sad jægermesteren i Tromsø – nu var han på vej til Bergen – i den barske, norske skærgård! Kopp bad Himlen forbarme sig over hans sure sind! – Om en uge ville han være hjemme.

Der kom hveranden dag en gartnermedhjælper i haven. Også han tog Kopp som den fødte selvfølgelighed. Og det havde jægermesteren altså ud af sit snæverhjertede afspærringssystem: fra en tillukket æske kan ventes alt! Gartneren nød den daglige cigar fra jægermesterens renæssanceskab. Han sad i festkomiteen for den årlige fest til fordel for fiskerhavnen. Han var meget utilfreds med festpladsen oppe på fiskernes stejleplads, hvor blæsten sidste år havde flænget teltlærredet itu midt under en shimmy, så bønderpigernes lyse chiffonskjoler og pagehår føg!

"Hør," sagde Kopp. Han slog ud med hånden. "I kan godt få parken. Vi hænger kulørte lamper op og rejser telt midt på plænen. Hvornår er dagen?"

Gartneren takkede på komitéens vegne. "Det er 3. august," sagde han.

"3. august?" Kopp betænkte sig et øjeblik. Det var lige den yderste dag. Men det kunne altså akkurat gå!

Han organiserede selv en festkomité for landliggerne. Også til dem skulle glæden komme den 3. august – hans sidste dag! Han fik gråd i halsen ved tanken. Han tænkte på alt, hvad han havde udrettet for egnen. Og nu skulle de snart skilles! På ny skulle han ud i den hårde og ugæstfri verden, hvor ingen venlige og søde pigeøjne ville smile imod hans, men kun kolde politiknapper lyne. Han lå længe vågen den nat trods jægermesterens edderdun; han tog i tankerne afsked med hus, have og park: roserne var blevet rødere, siden han kom, nattergalens sang mere jublende glad, og bølgerne sprudlede om pigebørns sparkende ben, så det var en fryd at lytte til plasket!

Kopp tog stålbidetangen og tvangsåbnede jægermesterens vinkælder. Han stillede fyrretyve flasker rødvin og seksten flasker svensk punsch til rådighed for badestedets damekomité. Alle møbler blev rullet ud af jægermesterens store spisesal, der i årevis havde stået floromhængt og aflukket. Der blev strøet talkum på gulvet til dans, og en estrade til hotellets shimmyorkester bygget af de tomme vinkasser. Guirlander blev ophængt i alle stuer, kanapeer stillet i krogene under kinesiske lampions til uskyldig flirt, og alt hvad huset ejede af glas fra bøhmisk krystal til tandvands-servanteglas mobiliseret.

Men da den lyse sommeraften blånede, og havens hundrede lamper lyste, pakkede Peter Kopp sin stålbidetang ind i sine flonelsbenklæder og lagde dem i citytasken. Han gik ad bagvejen over fiskernes trillebørsti ud af den lille havelåge. Et øjeblik stod han på vejen og lyttede til festens brus: jazz-orkestrets hamrende banjo og saxofonernes brægen, muntre pigebørns hvin og latter, de klirrende glas, – og inde fra det store telt på plænen de kvidrende violiner og den store trommes bum-bum. I havens gange lød den tyste hvisken, en forelsket latter fra nøddegangens skumring, besvaret af nattergalens koglen. Og på ny de to orkestres smældende optakt hver til sin tangomelodi i brydertag som to dansendes leg om, hvem der skal føre.

Trist og vemodig gik Peter Kopp hen ad vejen, hvor fyrretyve charabanc'er fra omegnens landsbyer holdt på rad, og op imod chausséen. I skæringskrydset stod hans plakat om fri bane! Uvilkårligt tog han hatten af for skiltet, som et slags farvel til den verden, han havde givet frihed og fest, og som han nu forlod. Endnu en gang lyttede han til den fjerne musik, han

følte endnu i sin krop rytmen af den sidste one-step. Med den næstældste af tvillingerne! –

Han nåede stationen, netop som hans tog kørte frem. Et modgående tog fra hovedstaden kom samtidig. Der var kun en passager: en lille herre med sure øjne, podagristisk lyserød tryne og stikhåret som et bundt pigtråd. Jægermesteren stod på perronen og snerrede ad stationskarlen, der ikke var rap nok med bagagen ved godsvognen. Nordkapturen havde ikke hjulpet.

Kopp gik tæt forbi ham. Med et pust af pålandsvinden kom et par takter af tangoen for saxofon og banjo. Jægermesteren vrissede mod musikken og skyndte på stationskarlen:

"Bring sagerne hjem. Jeg går i forvejen. Stil dem på trappestenen, jeg er forkølet og går lige i seng!" Han nøs.

Peter Kopp satte høfligt en finger til hatteskyggen. "Prosit!" sagde han. Derpå steg han ind i sit tog.

Dorthe Vantmagers seng

Ude i overretssagfører Lundemanns forkontor ventede handelsagent M. P. Mandixen og hospitalsportner fhv. oversergent Eskildsen. Eskildsen var i ny regnfrakke og holdt på sine knæ en pakke i brunt omslag: hospitalets regnskaber til kvartalsopgørelsen. Han sad bred og selvfølende, formelig på to stole, og den lille, magre handelsagent blev presset helt op i vindueskrogen.

Hr. Lundemann åbnede døren til sit privatkontor og kom ud i storternet tøj, drønende amerikansk i gangen. Han nikkede til portneren. Mandixen overså han aldeles. "Værsågod og trin ind, hr. Eskildsen." Han råbte til sin søn, den unge landsretssagfører, at han skulle bringe protokol og dokumenter vedrørende det Mandixenske hospital. Portner Eskildsen slog knoen diskret mod kanten af den åbne dør, inden han betrådte overretssagførerens tomme kontor. Mandixens fuglehals skød sig ydmygt ned i gummiflippen. Han var vant til, at portneren fik første foretræde ved disse møder hos hr. Lundemann hvert kvartal.

Han var i det hele taget vant til at vente, og det var også den bedste måde at hvile, når man havde gået med prøvetasken en hel dag. Nu på anden uge fremviste han en prøvekollektion spiralstrømpeholdere med selvlukker, amerikansk verdenspatent-standard, som han medførte på sin person til eftersyn for d'hrr. manufakturister. Det var en vanskelig artikel og krævede hyppigt skiften af strømper, når man skulle smøge benklæderne op og vise mekanikken. Det var særlig slemt i vådt

føre som for tiden, og strømpeholderne gjorde hans fødder svulne, når han dagevis måtte løbe om med dem om læggene. Men det var dog bedre end sidste uge, da han gik med stueure på afbetaling til arbejderhjem, og så tilmed på månedsdagene måtte bryde ind og tage uret ned af spisestuevæggen, fordi afdragene udeblev. Han sukkede bekymret.

Bedre var det dog at vente her i et fint sagførerkontor. Han mindedes sin egen tid, nu for tyve år siden, da han selv som ung eksaminatus juris, omend med sin årgangs mindste eksamen, sad på T. V. Madsens billige skrivestue og incasso, men blev afskediget, fordi han i otte dage gik med et kongebrev i lommen, der havde hastværk. Det var den gang han gik i giftetanker med sin siden afdøde hustru.

Hvert kvartal siden sin faders død havde han mødt her på hr. Lundemanns kontor, som hans fader før ham – både før og efter sin fallit som papirhandler med trylle- og spåbøger i vinduet i Snaregade – havde mødt hos hr. Lundemanns fader, den gamle overretsprokurator, og som han selv måske kunne opleve at møde hos hr. Lundemanns søn, den unge landsretssagfører, fordi hr. Lundemann, der var svær og kolerisk, godt kunne se ud til apopleksi.

En halv time senere blev der råbt: Mandixen! fra hr. Lundemanns kontor, og Mandixen kom op på sine ømme fødder og bankede så sagte som muligt på privatkontorets dør. Han var den dag særlig forknyt, eftersom han kom med en bøn til hr. Lundemann.

Oversergent Eskildsen sad med næven på låret som en husar til hest ved hr. Lundegårds skrivebord, og sagføreren rakte bagud over sin stol Mandixen de af Eskildsen overbragte

regnskaber, der bar påskrift med Eskildsens berømte rundskrift: "Mathias Mandixens hospital for huusarme og hielpeløse Qvindis-Personer, december kvartal".

"Ja, vil De skrive under, Mandixen," sagde hr. Lundemann uden at vende sig. Mandixen skrev under, og Lundemann rakte Eskildsen en cigar af en kasse. "De kan tænde i forkontoret." Mandixen tænkte, at ham blev der ikke budt cigar. Eskildsen trådte militærisk af.

Fra et charteque tog hr. Lundemann et bundt: Ansøgninger. Det blev tykt i Mandixens hals. Nu kom det! Hr. Lundemann åbnede i et tag stiftelsens vældige protokol. Den var i pergament på gammelt papir, der stammede fra hospitalets oprettelse anno 1670. Halvtredje århundreders støv røg af den, da den gik op.

"Ja," sagde hr. Lundemann. "Det drejer sig om besættelsen af en friplads i Mathias Mandixens hospital. Det er værelse nr. 54, den såkaldte Dorthe Vantmagers seng. Der er ikke færre end fem og halvfjerds ansøgninger!" Han åbnede ansøgningsbundtet et sekund og lukkede det igen. Han begyndte at skrive i den gamle protokol. Fyldepennen skrattede på det håndgjorte papir.

"Vi har," sagde hr. Lundemann, "valgt for den ledige plads en meget agtværdig og trængende dame, en frøken Godtfredsen, som De vil se."

Et gisp gik gennem Mandixens tynde krop. Det var gået, som han havde ventet, og han turde ingenting sige, nej ikke nu, mens hr. Lundemann skrev. Lundemann skød et checkhæfte hen til ham, og han underskrev ydmygt en udfyldt blanket på beløb: Ti tusind. Det var rentebeløbet, som hr. Lundemann

hvert kvartal efter hævningen indsatte på bankfolio under Mandixens navn, som fundatsen bød.

Således var det gået i hans faders tid og i hans bedstefaders før ham, der alle som deres forfædre lige op til hospitalets opretter havde været direktør og forstander for det gamle hospital, stiftet 1670 af velbyrdig borger og rådmand Mathias Bartholomæus Mandixen, kgl. renteskriver og medlem af klædekompagniet samt ejer af fem bryggergårde i staden, "som Sielegave på det huusarme og hielpeløse personer af Qvindekøn i den gamle Alder ikke skulle bede deres Brød hos Fremmede. Og skulle til enhver Tid den nærmeste af Slægten, Mand af Mand i den nedstigende Linje forestaa og forvalte Hospitalet og udnævne saadanne Lemmer, der maatte findes fattige og ej sig selv mægtige at besørge med Redelighed, Senge, Mad, Øl, og Ild udi vort Hospital."

Men allerede oldefaderen, der var en mand med mange projekter og med skibe i søen under den store kaperperiode, havde for sin knappe tids skyld overdraget sin prokurator at ordne alt hospitalet vedrørende. Ved pengekrisen 1813 var de sidste rester af slægtens formue ædt op, og de tre næste generationer sank fra det store købmandshus ned til småhandel i sidegaden, indtil sidste leds hele handel var prøvetasken i Mandixens baglomme. Ordningen af det Mandixenske hospital var overladt til sagfører-dynastiet Lundemann, hvis ældste den gamle overretsprokurator havde været. Der hang hans portræt med bakkenbarter og højt halsbind over overretssagførerens amerikanske skrivebord med rulleklap. Tre slægtled af familien Mandixen havde mødt her hvert kvartal og beskedent skrevet under i den gamle protokol,

hver gang en seng var ledig i Mathias Mandixens hospital, og hvortil familiens juridiske rådgiver havde indstillet en agtværdig trængende dame, mest ældre husholdersker hos familien Lundemann eller tyende hos de venner, med hvem overretsprokuratoren havde spillet l'hombre og overretssagføreren bridge.

Men nu var Dorthe Vantmagers seng ledig, stiftelsens bedste plads, bestående af et tofags kammer med alkove og et lille køkken. Mandixen vidste, at den dame, hr. Lundemann havde udset, var enke efter viceværten i en af overretssagførerens ejendomme.

"Ja, vil De så skrive protokollen under," sagde hr. Lundemann.

Mandixen krøb sammen i stolen, men han tog ikke pennen. Han vædede læberne, men fik ikke ordene frem. Ugen før havde en dame søgt ham i hans lille værelse på Nordvestvej. Det var frøken Hermansen, hos hvem han for to år siden havde boet i pensionat. Hun havde været god mod ham den gang, tit om aftenen havde han siddet i hendes lille hyggelige dagligstue og læst højt af aviserne. Men nu var pensionatet lukket. Nu sad hun med sit falmede hår og sine sorgfulde øjne og fortalte, hvor alt var gået galt i den sidste tid, hun havde intetsomhelst tilbage, hun havde forsøgt at tage plads, men havde ikke kræfter. Og nu havde hun hørt, at en friplads var ledig i hr. Mandixens hospital, og han var den eneste, der kunne hjælpe nu.

Mandixen havde rejst sig og havde slået ud med hånden, som i sin tid i pensionatet, når han fortalte om sin berømte stamfader, hvis hospital han ledede enevældigt og kongeligt:

"En ting kan De stole på, frøken Hermansen: At De kan stole på mig!" –

Han rømmede sig. Forsigtigt udstrakte han en finger og pillede frøken Hermansens ansøgning frem af bunken. Han kendte skemaet på en blækklat. Han tog efter vejret.

"Undskyld," hviskede han, "men jeg er så meget bedende, hr. overretssagfører, om pladsen ikke måtte blive givet til denne dame."

Lundemann så op, umådelig forbavset, derefter irriteret. "Herregud," sagde han, "sagen er jo afgjort, pladsen er lovet til fru Godfredsen." Han tilføjede vred: "Og De vil vel ikke gøre mit ord til en løgn!"

Mandixen virrede med hovedet: "Jeg ville alligevel gerne bede hr. overretssagføreren – –"

Årerne på Lundemanns næse svulmede: "Spild nu ikke min tid, Mandixen," sagde han. "Det bliver, som jeg har sagt."

Men Mandixen tog ikke pennen. Ydmygt, men stædigt stak han ansøgningen frem.

"Nå!" råbte hr. Lundemann kolerisk, "vil De skrive den protokol under eller ej!"

Mandixen turde ikke se op. "Hvis blot hr. overretssagføreren ville læse frøken Hermansens ansøgning – –"

"Ønsker De," spurgte Lundemann purpurrød, "at protestere imod afgørelsen? Ja, det står Dem frit for!"

"Ja, når jeg må have lov at sige det – så ville jeg jo helst have frøken Hermansen," kom det lavmælt fra Mandixen.

"Godt!" Hr. Lundemann svulmede som en ånd, der slipper ud af en flaske: "Godt! Det står Dem frit for! Det sagde jeg Dem! Men så er vi to også færdige. Så er det slut med min forvaltning

af Deres hospital. Forstår De!" Hans raseri steg. Han tog den vældige protokol i begge arme. "Værsgo! Tag Deres stads selv og forsvind!" Han slyngede protokollen i Mandixens favn, lagde regnskab og papirer ovenpå. "Forsvind! Og det i en fart. Jeg har nok af Deres vrøvl!"

Han smækkede døren op på vid gab. Mandixen segnede under vægten af den svære protokol. Fuldkommen sanseløs tumlede han baglæns ud i forkontoret. Dér stod hele personalet og morede sig. De kendte overretssagførerens paroksysmer, når en klient gjorde knuder. Den unge landsretssagfører så med beundring faderen ligefrem med blikket stemme Mandixen ud af døren. "Hør," indvendte han. "Det er egentlig synd for fyren. Og nu har vi dog haft den forretning på tredje generation. Min svigermoder har desuden en husjomfru, der ikke er til at styre efterhånden for næsvished og nykker. Jeg havde sikkert regnet med, at hun fik næste ledige portion!"

Faderen pustede besværet. "Hvad giver den forretning os! Ikke 400 kr. årlig, blot tidsspilde og vrøvl. Men vær blot rolig. Om en timestid har vi Mandixen igen, krybende på sine bare knæ!" Han sukkede godmodigt, lidt rolig igen. Det klukkede i ham. "Så du, hvor han segnede? Jeg ligefrem væltede ham med den protokol! Jeg er helt spændt på at se, hvordan han klarer situationen. Der er ligefrem lidt sport i det! Ikke?"

"Hør," sagde sønnen. "Gav du ham også checkbogen?"

"Ja, det tror jeg sgu." Sagføreren så betænkelig ud. "Men den hører jo stiftelsen til. Bruger han af pengene, er det bedrageri, det ved han. Godt! Lad ham tage sin chance. Og min velsignelse til!"

Fuldkommen fortumlet kom Mandixen ned ad trapperne. Han støttede protokollen og regnskabsbilagene med hagen. De var forfærdelig tunge. Men det værste var, at han havde fornærmet hr. Lundemann. Der var ikke andet at gøre end at gå lige op og bede ham om forladelse. Men protokollen vejede så frygteligt, han turde ikke tænke på at slæbe den op på 2. sal igen. Han stod endnu og hev efter vejret af at bære den ned.

Udenfor regnede det, men ud i regnen måtte han. Han måtte se at komme lidt til kræfter igen. Han måtte tage sig sammen.

Det regnede stærkt. På hr. Eskildsens papiromslag faldt store dråber, og den fine rundskrift flød ud. Han gik ind i en cigarforretning og købte to aviser til at pakke protokol og bilag ind i, det blev tyve øre. Nu havde han akkurat tre kroner igen. Han havde ikke solgt en strømpeholder i fire dage.

Han havde ikke spist den dag, de tre kroner skulle helst forslå ugen ud. Men han var meget sulten, især oven på historien med hr. Lundemann. Regnen var iskold og gik gennem overfrakken, og han blev mere og mere sulten. Han kunne ikke holde ud at gå her på gaden med den vægt i sine arme uden mad, der var næsten en time hjem, og hjemme var der ikke i kakkelovnen. Han gik ind i et lille spisehus i St. Pederstræde, og lod sig friste til at bestille vandgrød og stegt lever med en halv flaske skibsøl. Det blev det halve af de tre kroner.

Han tænkte på, om det ikke mon var bedst, når han havde spist og følte sig lidt stærkere, at gå op og gøre hr. Lundemann en undskyldning. Men så faldt det ham ind, at dermed ville alt håb for frøken Hermansen om at få Dorthe Vantmagers seng være ude.

Han åbnede pakken for at lave en pænere bunke af papirerne, der flød mellem hinanden. Øverst lå checkbogen foldet åben for den check, han lige havde udfyldt, og på foden stod hans eget navn. Den kolde sved stod i samme nu over hele hans krop.

Han kom til at tænke på, at her havde hans stamfader Mathias Bartholomæus Mandixen, rådmand og kongelig renteskriver, anno 1670 skænket mange tusind rigsdaler til et hospital for personer, der først blev født flere hundrede år senere. Og mand af mand i den nedstigende linje skulle slægten Mandixen forvalte dette hospital, blot for ærens skyld alene.

Dér lå checken udfyldt. Og mange andre kuponer i hæftet, som han kunne fylde ud med et pennestrøg, hvis han ville, og sætte M. P. Mandixen under – om han turde.

Gamle rådmand og renteskriver Mathias Mandixen, ejer af fem bryggergårde, havde sagtens tænkt, at hans slægt ud gennem alle tider ville blomstre rig og mægtig, som i kong Christian den Femtes dage, at dens grundmurede huse statelige og store ville bestå, og dens ostindiefarere ligge på rheden med rig last fra de varme lande. Slægten til ære og stamfaderen til ihukommelse skulle hospitalet stå under det berømmelige navn og ætlingerne nådigt skænke de husarme deres sjæles gaver ud gennem århundreder. Denne store slægt ville nød aldrig kunne ramme. For den var intet beneficium fornødent uden navnets anseelse og æren ved at give af sin overflod!

Det slog ned i Mandixen, at pengene jo egentlig, hvis det gik efter retfærdighed, tilhørte slægten – og ham som dens sidste.

Han blev aldeles klam af frygt. Han rejste sig og betalte, hvad vandgrød og lever kostede. Han famlede ved checkhæftet, han

nappede i den udfyldte blanket, men vovede ikke at løsne den helt. Der var en halv time endnu, til banken lukkede.

Han samlede bunken, checkhæftet stak han i lommen. Han krøb ud i regnen igen.

Han begyndte at gå gennem gaderne. Han passerede en filial af banken. Men det var farligere i en filial, vidste han, med få kunder, der blev man lettere genkendt. Han begyndte at lægge vej mod hovedafdelingen. Han tænkte, at gjorde han det nu, så var alt håb for fru Hermansen ude. Så måtte han rejse bort inden det kom frem, og hr. Lundemann ville melde ham og give fripladsen til hvem han fandt for godt! Han gik langsommere og langsommere, jo nærmere han kom banken. Der var fem minutter af banktiden tilbage. Havde hans stamfader levet, ja så var der ingen tvivl, han var en ædel og højmodig mand, aldrig tillod han, at en af slægten skulle sidde så dårligt i det, som Mandixen sad, og vandre her, vandre her dag efter dag fra butik til butik for at sælge strømpeholdere for to unge labaner, der sad på et kontor fuldt af verdenspatenter på cigartændere og hattepindebeskyttere og drak portvin af vandglas. Hans fødder var ømme, galochen lækkede, det våde var nået op til anklerne nu. Han gik langsommere. Da han nåede banken, var gitret nede. Klokken var fem minutter over tre.

Ud mod aften gik han ind i sit spisehus. Dér sad han, til der blev lukket. Det var holdt op at regne. Det var stjerneklart og mildt. Der gik ingen sporvogne mere, og heller ikke havde han penge nok tilbage. Og han indså, at protokollen fik han aldrig slæbt hjem til Nordvestvej, selv om han også kunne slæbe sig selv. I en villahave ved søerne så han et lukket lysthus, hvortil

adgangen var let. Der krøb han ind og lagde sin pakke fra sig på bordet.

Han sov siddende, og da det blev lyst, begyndte han igen at gå; han tog vejen ind gennem de gamle voldgader. Der var en time til overretssagfører Lundemann – eller banken lukkede op.

Pludselig faldt en tanke ham ind: Blot et par gader herfra, vidste han, lå Mathias Mandixens hospital. Det var i en af de gamle gader bag Rundetårn. Han gik efter husnumrene og nu stod han stille foran en lav, men bred rød bygning i gammeldags stil, med tegltag og to gavle mod gaden. En stor port sad midt for facaden. Bag de små hvidrammede vinduer skimtede han hæklede gardiner og blomster i malede porcelænspotter. Der var en snirklet klokkestreng ved porten, og over hvælvingen en medaljon i sandsten: Mathias Bartholomæus Mandixens profil med bølgende paryk. Det hus havde været hans engang.

Mandixen trak forsigtigt i klokkestrengen. Den gav tre klemt som slag i en gongong. Han ventede, men ingen lukkede op. Klokken var dog næsten 9. Lidt nølende ringede han én gang til og ventede. En dame med hvidt hår under en natkappe viste sig bag en rude på tredje sal og forsvandt.

Mismodig blev han stående. Han vidste næppe selv, hvad han ville her. Det var, som bar han her hele sit livs og hele sin slægts byrde ophobet gennem århundreder i den tunge protokol.

En ældre dame med stangbriller og en fyldt flødekande i hånden kom henad fortovet og stak en nøgle i den lille portlåge.

"Nej," sagde hun, "det kan ikke nytte, De ringer. Der bliver næsten aldrig lukket op; de handlende må ofte ringe i timevis. Jeg skal nemlig sige Dem: Vi har en meget ubehagelig portner,

der blot er studs, når vi gør påtale om nogen ting. Men vil De tale med ham, kan De se, om han er nede i portnerlogen."

Der var ingen i portnerlogen, hvis dør stod åben. Men her var lunt og hyggeligt, og man havde jo lov at trække vejret et minut. Udmattet og forkommen sank Mandixen ned i en lænestol. Det var en gammel udskåren stol med læderpuder. Rundt om stod der andet fint møblement, og inde i næste stue et gammelt chatol. Det skrev sig sikkert alt sammen fra gamle Mathias Mandixens tid, det var flyttet her ned hos portneren, og på væggene hang alle hospitalets billeder, deriblandt portrætter af slægten Mandixen gennem flere hundrede år. Portklokken derude ringede igen, bag Mandixen var et messinghåndtag, men han turde ikke trække i det, og lukke porten op. Foran bordet stod hr. Eskildsens tømte kaffekop og alle hospitalsbeboernes aviser og tidsskrifter i en bunke parat. Her plejede hr. Eskildsen altså at sidde, når han passede porten. Men Mandixen vovede ikke at røre aviserne. I stedet for åbnede han den gamle protokol og begyndte at læse, alt hvad der stod skrevet, først opretterens egen håndskrift fra det syttende århundrede med gåsepen, hele fundatsen stod skrevet af, næsten halvtreds paragraffer, og dernæst kom alle bemærkningerne om uddeling af de forskellige senge, fra de ældste tider til nu. Mandixen stavede sig gennem de gamle gotiske skrifttegn. Det var, som stod alle hans stamfædre omkring ham her i det gamle hus, hvor de havde hersket, og alle som en stolede på ham. Han bladede også lidt i portner Eskildsens regnskaber.

En stemme rystede rummet med et drøn: "Hvad pokker bestiller De her!" Mandixen så op fra protokollen. Dér stod hr.

Eskildsen bred og mægtig med nøjagtig samme mine som hr. Lundemann.

"Jeg tillod mig blot at hvile mig lidt herinde," sagde Mandixen beskedent. "Jeg har gået så langt. Hele natten."

Eskildsen kom ned ad dørtrinene i et spring. Hans bryn dirrede, han kom lige hjem fra sin tur som sædvanlig; morgenbitteren oste ham ud af halsen.

"Plager den Onde Dem!" brølede han. "Kan De se at komme ud, og det lidt rask!" Han lagde begge næver på bordet. "Sådan en hertug! Tror De her er logihus for hjemløse, hvad! Sådan en tælleprins! Herud med dem!"

Mandixen løftede blikket. "De er afskediget," sagde han stille og åbnede sin protokol.

Han bladede og slog op på fundatsens paragraf 41 og læste med lydelig stemme:

"Hospitalets Directeur ansætter for porten at oplukke en Huusfoged eller Huusbetjent og bestemmer dennes Løn og Betaling." Og han fortsatte, idet han hævede stemmen meget stærkt:

"Udviser Huusbetjenten grov Uorden eller Opsætsighed, end overfalder han sin Huusbond og vort Hospitals retmæssige Forstander og Directeur med Skieldsord eller anden ond Formastelighed, da skal han have sin Stilling fortabt og af Forstanderen straks uden Løn sættis på Porten."

"De kan flytte med det samme," sagde Mandixen og begyndte at skrive i protokollen.

Eskildsen stirrede på det svære pergamentsbind. Han kendte det igen fra hr. Lundemanns bord. Han fo'r til telefonen og forlangte politikamret. Men hans forklaring var stammende og

usikker. Hvem det var, der trængte ind i hans lejlighed, og sagde, at han ville smide ham ud af hans plads? Hospitalets forstander, som han sagde, naturligvis! Var det lovligt! Jaså! Det ville han dog først tale med sin sagfører om! Han hægtede arrigt røret på og ringede til hr. Lundemanns kontor. Da han vendte sig, var hans træk slappe som en mand, der har mødt et grin, hvor han ventede medhold.

"Kan det virkelig være Deres mening, hr. Mandixen," sagde han spagt.

Mandixen skrev i protokollen: "Dags dato afskediget portner Eskildsen på grund af uorden og opsætsighed mod sin foresatte." Han så op. "Jeg synes heller ikke om Deres regnskaber. De regner mig lidt for rigeligt på reparationerne." "Men," tilføjede han. "For ikke at vise mig umedgørlig, vil jeg tilstå Dem tre måneders løn, mod at De fraflytter på mandag." Han udfyldte en check.

Eskildsen stirrede på checken og gik ind for at se, om hans kone var kommet hjem fra Grønttorvet.

Mandixen blev siddende i den behagelige lænestol. Han så sig om i logen. Her var hyggeligt og komfortabelt. Den gamle bilæggerovn lunede, stolens læn nåede helt op til nakken. Og der lå alle stiftelsens ugeskrifter og aviser. Blot ved at række sig en smule kunne man nå håndtaget til porten. Derinde lå fire værelser en suite med ens stamfædres gamle møbler, som portnerne naturligvis gennem tiderne havde bjerget herned, og haft de bedste værelser i hele hospitalet. Ingen i verden har det så godt som en portner ved et hospital eller anden offentlig anstalt! Lønnen, tænkte han, var mere end kongelig, navnlig når han satte dyrtidstillægget op – for portneren altså – i sit

hospital. Ganske vist foretrak fundatsen, at portneren var gift, men det var der råd for, der var sikkert mangen fattig stakkel, der ville blive glad for den friplads, som hans gode veninde frøken Hermansen jo, hvis hun selv ville, (hvad Mandixen turde håbe!) nu altså ikke fik brug for, og for Dorthe Vantmagers seng.

Med fast og flydende hånd tilførte han protokollen:

"Forstanderen ansatte som portner i afgangne Eskildsens sted hr. eksaminatus juris Mathias P. Mandixen."

Det ringede på portklokken. Han rakte hånden bag ud over stolearmen og trak i håndtaget.

Om "Tyve og røvere"

Forfatter: Otto Rung (1874-1945).
Org.udgave: Otto Rung: *Tyve og Røvere. Noveller.* Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag, København, 1927. Denne udgave er baseret på førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Still fra Buster-Keaton-filmen "*Convict 13*" (1920) – Fotograf: Elgin Lessley(1883-1944).

ISBN 978-87-7628-245-5
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-456-6 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk